

Vedlegg 1 – 20

Vedlegg 1: Intervjuguide til halvstrukturerte intervju med tiendeklasseelever.....	2
Vedlegg 2: Transkripsjon av intervju med Sondre	5
Vedlegg 3: Transkripsjon av intervju med Miriam	13
Vedlegg 4: Transkripsjon av intervju med Aksel.....	19
Vedlegg 5: Transkripsjon av intervju med Sivert.....	27
Vedlegg 6: Transkripsjon av intervju med Mons.....	34
Vedlegg 7: Transkripsjon av intervju med Arne.....	39
Vedlegg 8: Transkripsjon av intervju med Lea	46
Vedlegg 9: Transkripsjon av intervju med Marco	54
Vedlegg 10: Sondre sin nettleserlogg	62
Vedlegg 11: Miriam sin nettleserlogg	63
Vedlegg 12: Aksel sin nettleserlogg.....	64
Vedlegg 13: Sivert sin nettleserlogg	65
Vedlegg 14: Mons sin nettleserlogg.....	67
Vedlegg 15: Arne sin nettleserlogg.....	68
Vedlegg 16: Lea sin nettleserlogg.....	69
Vedlegg 17: Marco sin nettleserlogg	70
Vedlegg 18: Oppgave for to timers skriveøkt i norsk.....	71
Vedlegg 19: Samtykkeskjema for elevene i utvalget	73
Vedlegg 20: Samtykkeskjema for foreldre/foresatte til elever i utvalget	75

Vedlegg 1: Intervjuguide til halvstrukturerte intervju med tiendeklasseelever

Før start:

- Denne samtalen handler om hvordan du fant kilder til teksten du har skrevet, om hvorfor du valgte disse, og mer generelt om hvordan du forholder deg til tekster fra internett som kilde til skolearbeid
- Det er ingen fasit på spørsmålene jeg stiller, jeg er interessert i dine refleksjoner rundt det å vurdere tekster fra internett
- Dette intervjuet har ingen betydning for din karakter i norskfaget
- Lydopptak, helt anonymt
- Spørsmål?

DEL I:

1. Innledende spørsmål

- a) Temaet for teksten du skrev var språkpåvirkning og språkutvikling – hva visste du om dette fra før?
- b) Hadde du noen spesielle meninger eller tanker om emnet fra før? Hvilke?

DEL II:

2. Om kildene eleven har brukt

- a) Hvilke kilder brukte du i skrivningen din, og hvorfor valgte du akkurat disse?
- b) Var kildene gode eller dårlige?
 - Hva mener du at er en god kilde?
 - Hva mener du at er en dårlig kilde?
- c) Følte du at du trengte kilder fra internett for å svare godt på denne oppgaven?
- d) Hvor mange kilder tenker du at var nødvendig å oppsøke for å skrive denne teksten? Hvorfor?
- e) Når du søkte etter kilder, hva lette du etter?
 - Fra loggen din ser det ut som om du har gjort åpne/lukkede/konkrete søk, hvorfor gjorde du det slik?
- f) Var du opptatt av å finne tekster med informasjon og påstander som bekreftet dine egne meninger/kunnskap/oppfatninger om emnet – var du opptatt av å finne tekster som var uenige med dine egne meninger/kunnskap/oppfatninger?
- g) Gjorde det at du skal forskes på noe med arbeidsinnsats og kildesøk?
- h) Gjorde tidsomfanget for oppgaven (2 t.) noe med arbeidsinnsats og kildesøk?

DEL III:

3. Om vurdering av kilder

Presisering: nå beveger vi oss litt bort fra kildene i oppgaven din, til å snakke mer generelt om å vurdere kilder til bruk i skolearbeid (her forstås kilder som tekster, bilder, videoer osv. som du bruker for å tilegne deg informasjon om et tema)

- a) Hvor ofte bruker du kilder fra internett til bruk i skolearbeid? Er det forskjellig fra fag og oppgavetype?
- b) Hvordan pleier du å lete etter kilder til skolearbeid?
 - Søkeord
 - Nærlesing eller letelesing?
 - Hvor mange sider besøkes
- c) Man får ofte høre at det er viktig å være kritisk til det man leser eller ser – hva tenker du at dette betyr?
 - Når tenker du at det er viktig å være kritisk? (I skolesammenheng, på fritiden)
- d) Hva mener du at gjør en tekst enten god, eller dårlig, å bruke som kilde til skolearbeid?
- e) Har du noen nettsider du synes har spesielt gode tekster som du kan bruke som kilde? Hva gjør disse til gode? Har du noen nettsider du tenker at ikke er egnet å bruke som kilde? Hvorfor er de ikke det?
- f) Hvor nøye pleier du å studere en nettside når du vurderer om du skal bruke den som kilde? Hvordan studerer du den?
 - Legger du merke til forfatter, utgiver, hvem teksten er skrevet for, hvorfor den er skrevet..? Og kan dette ha noe å si for om du bruker kilden eller ikke?
- g) Å gjøre kritiske vurderinger av en tekst (eller nettside) innebærer å stille kritiske spørsmål til den. Hvilke spørsmål tenker du at det er viktig å stille når man vurderer å bruke en tekst som kilde?
 - Gjorde du slike vurderinger av tekstene du valgte å bruke som kilder i teksten din?
- h) Hvor ofte pleier du å gjøre slike kritiske vurderinger til informasjon du finner på nettet?
 - Tror du lett på en kilde? Hva er grunnen til dette?
 - Tenker du at det er grunner til å være skeptisk til informasjon du finner på nett?
- i) Tenker du at det forskjell på hvor kritisk man bør være til informasjon man kan få fra for eksempel digitale leksikon (som f.eks. SNL og Wikipedia), nettaviser, nettstedet laget for elever, og sosiale medier?
- j) Se for deg at læreren sier at du må bruke kilder som er relevante og troverdige:

- Hva tenker du at det betyr at en tekst er relevant?
- Hva tenker du at det betyr at en tekst er troverdig?
- Har du fokus på å bruke slike kilder?

DEL III:

4. Avslutning

På internett, både i skolesammenheng og på fritiden, møter du mye informasjon fra ulike typer avsendere. Det er derfor mange sier at det er så viktig å være kritisk, fordi hvem som helst kan si hva som helst.

- a) Føler du at du er i stand til å møte ulike typer informasjonskilder på en kritisk måte?
 - Hvorfor/hvorfor ikke?
 - Hvordan kan norskfaget legge opp til at du kan bli flinkere til å gjøre kritiske vurderinger?

- b) Er det noe mer du vil legge til?

I de følgende intervjutranskripsjonene viser **fet skrift** til intervjueren

Vedlegg 2: Transkripsjon av intervju med Sondre

Du har jo skrevet en tekst om språkpåvirkning og språkutvikling, hva visste du om temaet fra før?

Nei, jeg visste en del av det fra før av på grunn av vi har jo hatt andre norsktimer om det, men det er også det at – sånn språkhistorie, jeg liker ikke så godt sånn, å jobbe, spesielt med et spesifikt, nøyaktig del av språk, men jeg liker sånn litt hvordan det gikk, altså litt sånn, litt av alt på en måte, jeg liker å finne ut at hvordan det gikk fra norrønt til sånn det er i dag, det synes jeg er litt sånn interessant. Sant, og hvordan det går fra bokmål til, hva var det det het, til kebabnorsk

Ja, mhm. Så litt det å se «vi har en gang snakket sånn, og nå snakker vi og skriver sånn, hva er det som har skjedd på veien?» på en måte?

Ja

Og, hadde du liksom – når du skulle skrive da, da har du brukt dette her som du kunne fra før, og når du har funnet kilder, hva er det du har fokusert på å finne?

Nei, jeg fokuserte å finne på hovedsakelig store norske leksikon, siden jeg vet at de er veldig god kilde på veldig mange greier. Men jeg også leter etter ting som er, det jeg vet, på en måte, hvis jeg ikke – hvis jeg er usikker, da kommer jeg sikkert til å sånn søke opp på noe, på eeh chromebooken, og finne det, for å se om jeg har riktig.

Hvorfor akkurat SNL? Hva er det du vet om den som gjør at den er så bra?

Nei jeg vet det at de har egne folk som har en – som studerer og skikkelig går gjennom historien eller temaet, og som bare gir et veldig fint sammendrag på en måte

Har det noe å si at det er – hvor enkelt det er å lese når du skal bestemme deg for hvilken tekst du skal bruke?

Altså – jeg forstod ikke helt spørsmålet?

Nei? Nei at, du sier jo at disse her folkene gjerne sorterer og strukturerer teksten og sånn, er det viktig for deg at det er en grei tekst å lese, at det ikke er vanskelig, strukturmessig for eksempel?

Ja det er ganske viktig, siden jeg har ikke lyst til å liksom trække gjennom masse greier for å finne den ene tingen jeg vil, så det er bra at de ikke tar alt sammen til ett stort dokument, de har mange avsnitt med forskjellige titler, det synes jeg er veldig viktig

Og, ja sånn som du sier at du har brukt SNL, og det ser jeg jo tydelig når du har søkt, så har du jo søkt liksom aktivt «ivar aasen snl», «knud knudsen snl», og så ser jeg at du har gjerne – det går litt tid, sånn okei dette blir jo veldig teknisk, men her har du søkt klokken 9, og så, 9:45 så går du innpå artikkelen. Hvordan har du funnet informasjonen da, bare ved å søke sånn?

Ja, jeg søker opp en del informasjon, sant, og så vet jeg at jeg har de, og så jobber jeg meg gjennom, og når jeg kommer til den delen, så går jeg innpå de lenkene og leser gjennom det. Sant, det har jeg gjort en god del ganger

Og når du da leser, er det sånn at du leser hele teksten, eller ser du etter noe spesielt?

Jeg skimleser litt, på en måte. Altså jeg leser, men jeg, sånn fokuserer ikke nøyaktig på det, jeg leter litt etter.. det jeg leter etter, sant

Bruker du ctrl+F kanskje da, eller?

Eh, ctrl+F?

Den hvor du kan søke etter spesifikke ord

Eh ja, nei den bruker jeg ikke mye. Fordi SNL er skrevet ganske godt så der kan jeg bare finne det lett

Ja det holder å skimlese liksom?

Ja

Og, hva mener du – hva er det som gjør en kilde til en god eller dårlig kilde?

Hva det gjør om til en god eller dårlig?

Ja hvis du har en tekst, en nettside foran deg, og så tenker du kanskje sånn «oi denne var god» eller «denne var dårlig». Hva er det som gjør at den er god eller dårlig? Eller, hva kan gjøre at den er?

Nei, det handler om hvordan den er strukturert, hvis den er strukturert skikkelig bra da er den god. Hvis det er troverdig kilde, da er den mye bedre. Og hvis det er sånn, på en måte – jeg må tenke litt, er så dårlig på å huske. God strukturert, god kilde, og hvis det er skrevet troverdig, sant altså, det er ikke sånn «ja det kan hende», de skriver sånn «ja det er nøyaktig dette og dette og dette», sant, og det er jo ganske bra, synes jeg.

Hva er det som gjør at en kilde er troverdig da, i dine øyne?

Nei, det er ganske troverdig når det er SNL, på en måte, det synes jeg med en gang er troverdig. Men det er også det hvis jeg ser at det er likt som andre steder, for eksempel. Hvis vi har lest i boken, og lest én ting, og så ser jeg på snl at det er det samme, det gjør det mye mer troverdig, sant. Ehm, så det

Har det noe å si, for eksempel, hvem som har skrevet noe, eller hvem som kan skrive noe?

Altså jeg, når jeg har sånn prøve sånn som dette, da sjekker jeg ikke så ofte på hvem det er som har skrevet. Men jeg ser jo det at det er masse forskjellige folk som har skrevet og fokusert på å lage en god side

Og, hvis du tenker litt utenfor i akkurat denne teksten, men mer generelt om det å bruke nettekster som kilde, at du sier okei i dette tilfellet så sjekket du ikke så nøye hvem det var, men er det andre ganger hvor du gjør det?

Egentlig ikke så mye, men, for eksempel i den nye teksten vi skriver nå i samfunnsfag, der burde vi egentlig skrive hvem som skrev de, istedenfor lenken til nettsiden, sant

Og når du sier at du egentlig ikke gjør det, er det fordi at du har nettsider du tenker at «disse kan jeg stole på», eller er det at du på en måte ikke kommer på å gjøre det, eller tenker at det er viktig å se hvem som har skrevet?

Eh ja nei jeg tenker at det er ikke så viktig å fokusere på, sant, og jeg kommer ikke sånn til å vite eller huske hvem de var, jeg kommer ikke til å vite om det er det samme som en annen en, sant, hvis det gir mening?

Eeh ja. Og – så da mener du at du ikke på en måte, okei, hvis du finner ut hvem det er som har skrevet det –

Så kommer jeg etter hvert til å bare glemme det nesten

Men hvordan kan du finne ut hvem som har skrevet eller hva –

Hvis du går på snl så er det alltid hvem som har skrevet det rett på bunnen, og sammen med et lite bilde

Kanskje også med en tittel, for eksempel?

Ja

Og synes du det vekker tillit?

Det synes jeg, sant istedenfor å bare ha, ehm, det jeg leter etter så er det også hvem som har laget det og hvordan de lagde det, på en måte

Ja, men hvis det er på en kilde som du ikke har vært innpå før. Tenker du da at det er greit – eller liksom, bruker du da litt tid på å finne ut hvem som har skrevet og hva de –

Eh nei jeg bruker egentlig litt dårlig tid på det. Altså, det er ikke sånn det jeg fokuserer mest på, men jeg går innpå en kilde og leser gjennom, sant, så

Og hva er det da du bruker tid på?

Jeg bruker tid på å finne ut av det jeg leter etter, og å tenke igjennom om det er sånn det er, sant. Og også gjennom andre kilder for å se om det er riktig det som stod på den ene nettsiden, noen ganger

Og det er jo veldig bra det å liksom «okei på denne nettsiden sier de at det bør», okei så nå har det jo akkurat kommet at nå har vi bikket åtte milliarder i verden, ja okei, og så kanskje se sånn «de sier det, hvem andre sier det, hva» - ja – ja?

Jo mer kilder sier det jo mer troverdig det er, sant

Mhm, og når du lette etter kilder til teksten du har skrevet, elelr for eksempel nå i samfunnsfag. Er du da opptatt av å finne ting som bekrefter det du kan fra før, og det du mener, eller er du åpen for å finne óg noen som mener noe annet eller presenterer annen fakta?

Jeg leter etter litt av begge, sant, altså jeg leter for å se om jeg er riktig, og hvis jeg er feil, sant, så ehm, det handler litt om, ehm, hvis jeg tenker én ting, jeg går gjennom en del nettsider, så på en måte finpusser jeg tanken

Det er nok en lur inngang på å bygge litt på det man kan, men være åpen for at det ikke er nødvendigvis sannheten det du sitter på, kanskje

Ja

Og så, når du da arbeider med kilder i skolen så tipper jeg at læreren ofte sier at «ja husk, det er viktig å være kritisk til det man leser» hehe ja, hva tenker du at det betyr, å være kritisk?

Å være kritisk er å se om det er riktig på en måte, altså om det er skrivefeil eller om det går imot det de sa før eller hvis de sier noe helt forskjellig til en annen kilde, da er jeg mer og mer kritisk jo verre og verre dette er

Men hvordan kan du være kritisk?

Ja jeg sjekker hvis det er, hvis det går imot det de sier, fra før av, og hvis det er veldig ulike ting til det andre kilder sier

Ja, og er det noen ganger du tenker at det er ekstra viktig å være kritisk når du leser?

Hvis det er en veldig viktig politisk stoff da, så synes jeg du bør være ekstra kritisk på alt

Hvorfor det?

Nei fordi det har jo – det kan hende at noen andre tror på det siden du trodde på kilden, og da kan det hende at du sprer misinformasjon, som jeg synes er veldig ille

Har det noe å si, når du sier politisk informasjon, har det noe å si at det er *politisk*?

Det har en del å gjøre om – eller for eksempel si at ordføreren sier «dette og dette skjer», sant «det er 15% av barn i Bergen som lever i fattigdom», og så kan det være at noen andre sier «ah 10% lever i fattigdom». Hva har det å si at, altså hvis du tenker at en politiker sier noe, hva har det å si at det er en politiker som sier det?

Altså eh, jeg tenker det at, eller håper det at politikere ikke er så dumme, så tenker det at ja de har vel gått gjennom noen steder eller gjort noe søking selv, for å finne ut om det de sier er riktig, men ehm, hvis det er mange andre som sier masse forskjellige ting, da kommer jeg til å sånn lete litt gjennom for å se hvilke som er riktig, men eh, annet enn det så pleier jeg ikke å bry meg så mye om politikk

Her tenkte jeg også at det kan jo kanskje – det kan jo være forskjell på si arbeiderpartiet og høyre da, hva informasjon de velger å dele om et tema. Hvorfor er det viktig å være bevisst på om det er høyre som sier noe eller om det er arbeiderpartiet som sier noe?

Uansett hvilke parti det er, de har jo bare lyst til at vi skal stemme for de, sånn at de kommer til styret, men ehm, så hvis de bare sier oss det de vil at vi skal vite, da kan jo de ta vekk noen veldig viktige informasjoner som vi burde egentlig vite men det er verre for de, sant, så da synes jeg at vi burde være

litt mer kritisk, men hvis det er sånn (kort avbrudd utenfra) – hvis det er sånn snakker om hele historien, eller et parti som snakker om hele historien, da synes jeg de er mer troverdig allerede

Ja, hvis de på en måte presenterer både positive og negative sider ved en sak, for eksempel? Ja – at det kan være mer troverdig? Ja

For det jeg tenkte på med politikere, og det sier du jo selv, er at de er jo interesserte i at folk skal stemme på de. Og da er det jo gjerne det å presentere den informasjonen som gjør at –
Høyere sjanse for at de blir stemt på

Samme for eksempel, kan du tenke deg noen andre typer tekster eller nettsider, eller, informasjon hvor det er litt viktig å være bevisst på sånne ting?

Mm, jeg vet ikke helt

Nei? For her er det jo snakk om formål, kanskje. Og tenk sant dere har vel sikkert gjort mye retoriske analyser? Ja. Hva er det dere skal finne ut der?

Altså, ehm, retorisk.. det er å finne ut av hele historien igjen, på en måte

Det jeg egentlig var litt ute etter å komme innpå det var for eksempel med reklame, sant. Der er det jo et veldig tydelig formål at de skal selge noe, ja, og da at det står sånn «den beste sjampo for slitt hår», så er det sånn «jaa men»

- ja men er det bevis på det? **Ja sant, har du – hva vinner du på å si at det er best sjampo for eksempel liksom? Og hva taper du med å si det? Mhm, veldig godt poeng**

Ehm, og skal vi se, når du da er innpå, kan gå litt tilbake til når du sitter med en nettside, hva er det du bruker for å avgjøre at «denne skal jeg bruke», hva er det som bestemmer om du bruker den eller ikke?

Nei, hvis det passer til teksten min, og jeg er ganske sikker på at det er riktig, da pleier jeg å ta det inn. Men hvis det er unødvendig, og det passer ikke så godt til teksten, da tar ikke jeg det inn

Hvordan kan du vite om det er riktig?

Om det er riktig? Nei om det er – da må jeg jo egentlig bare være troverdig, sant, jeg kan jo ikke vite nøyaktig .. fordi jeg er jo ikke ute i Kina med målebånd, sant. Så da må jeg jo bare stole på de og håpe at det er riktig. Hvis det er lik som alle de andre

Og du skriver om Kina i samfunnsfag?

Ja jeg skriver om Kina og – jeg, sånn viser frem levekårene til USA og Kina. Sant, sammenligner de

Ja okei, og hva eh – det er jo egentlig to gode eksempler da på, altså for eksempel når du søker, søker du på norsk, eller søker du på engelsk?

Nei, jeg ser det at det er noen tema der jeg får mye mer informasjon om, for eksempel, jeg får mye mer informasjon om jeg skriver på norsk om Kina, og får mye mindre informasjon når jeg søker på engelsk, nei på norsk, etter USA, der får jeg mye mindre informasjon. Så eh, hvis det er noe om USA eller noe sånn da pleier jeg ofte å skrive engelsk, men annet enn det så pleier jeg å skrive norsk

Og for eksempel hvis du hadde, se for deg at du finner en artikkel på engelsk, som er fra et amerikansk nettsted, som gjør akkurat det du gjør, altså sammenligner levekår i USA og Kina, hvordan forholder du deg til den informasjonen?

Altså jeg leser litt gjennom for å se om det er likt det jeg sier, og så sjekker jeg om hva de har gjort riktig for å se om jeg kan gjøre, eller ikke nøyaktig gjøre det samme men for å se hva jeg kan forbedre, sant

Og, men, tenker du for eksempel noe om at «ja dette er en amerikansk kilde, som skriver om USA og Kina», at det er – at det er viktig å stille spørsmål ved, eller?

Neei? Jeg synes, vi kan jo spre informasjon overalt, så jeg tenker ikke det at hvis det er et annet sted så er det mer eller mindre troverdig. Med mindre det kommer rett fra si.. nei, bare glem det

Akkurat her tenkte jeg, men det er jo på en måte litt sånn sidespor for min del men, USA og Kina har jo veldig ulik ideologi, og USA bruker mye tid på å vise at Kina er dårlig, sant. Så kanskje at det kunne ha vært en skjevhet, da. Og akkurat når det er snakk om språkendring så er jo ikke det helt det samme men, et eksempel kan jo være, si at du har søkt opp en, du har to SNL-artikler, de er skrevet om – den ene er om nynorsk, den andre er om bokmål, og akkurat i språkpolitikken mellom nynorsk og bokmål så har det jo vært litt debatter og sånn, hva kan – og si at de to da, nå er det jo bare et eksempel, de to er skrevet av samme person. Hva rolle spiller forfatteren da?

Eeh.. altså eh, spiller jo rollen som, på en måte, begge sidene av en mynt, altså – hvordan skal jeg si det? De har jo skrevet én, altså det er, litt mer og mindre troverdig. Hvis de er sånn veldig utdannet i bokmål, bruker bokmål daglig og sånt, og så plutselig bare skriver om nynorsk også, da er ikke det så bra. Men hvis det er to – **ja, hvorfor ikke?**

Nei for de er jo ikke like utdypt som noen andre, men hvis det er to forskjellige folk, én som bruker veldig mye tid på bokmål og sånt, og én som bruker veldig mye tid på nynorsk, da synes jeg at det er mye bedre.

Kanskje og hvis den, si at det var – at begge artiklene var skrevet på nynorsk, så kan du jo kanskje tenke at «oi her er det en forfatter som bruker nynorsk, og som kanskje har interesse av å fremme nynorsk, stille bokmål i et dårlig lys», sant – ja – men pleier du å tenke over det, altså hva – altså for eksempel med forfatter eller avsender, pleier du å tenke over hva fordeler eller ulemper har forfatteren med å skrive det de skriver?

Nei det de skriver influenser andre folk, sant, altså påvirker de, og de kan jo endre folk med å snakke litt mer nynorsk eller litt mindre bokmål eller noe sånt, og da endrer de jo på hva som blir mer brukt, for eksempel. Hvis de vil at det skal være mer nynorsk, og de skriver nesten bare på nynorsk, da kommer det til å være en del mer som leser nynorsk.

Ja, godt poeng at det med på en måte, at de som skriver kan alltid påvirke. Ehm, men si – gå litt bort fra – for du tenker, altså sånn jeg får inntrykk av, på SNL så er det bra, og det er – du har grunn til å stole på informasjonen, men si for eksempel andre nettsider da, for eksempel wikipedia. Hva tenker du der?

Nei eh, jeg – wikipedia er ikke ille, bare det at SNL bare føles litt mer troverdig, sant, fordi wikipedia, du kan jo endre det, men du kan jo – bare fordi du endrer det betyr ingenting altså, det kommer jo fremdeles til å, det må jo bli akseptert før det kan bli sett som det nye, sant, av alle de andre som jobber der, sant, så selv om lærerne sier «dette og dette og dette» om at de kan endre på alt, sant, så gjør det ikke det mindre troverdig, synes jeg.

Nei? Men, gjør det at du bør ta en ekstra sjekk?

Heh jo, egentlig, men jeg bruker ikke wikipedia så ofte, eller, ikke nå for tiden

Men når du sier at læreren har sagt ditt og datt, har dere liksom fått beskjed – altså når du sier at snl, det er troverdig, er det fordi du selv har erfart det, eller har du fått beskjed om at det er det?

Det er litt av begge, jeg har både sett at det er mer troverdig, og hørt av lærerne og sånt at det er mer troverdig, sant

Og hva med for eksempel nettavis, eller nettsider som er laget for elever, hva tenker du om de da, om hvordan du bør vurdere informasjonen som du får der

Ja nei der burde jeg vurdere litt på – hvis de skulle – nå skriver de til elever, sant, sant så hvordan vil de påvirke oss? Vil de at vi skal lære mer, eller vil de at vi skal tenke på en litt annen måte? Sant for – eh tenke riktig, på en måte, og finne informasjonen og litt sånn, sant, og da kan de hende at de sier sånn «ja nei vi kan mye mer enn disse andre nettsidene», og det kan jo være litt sånn, det kan jo føre til at de ikke dobbelsjekker eller at de ikke går på andre steder for å finne. Og det kan jo føre at de bare tror på én ting, uten å sjekke om noen andre steder. Det er jo ganske skadelig

Ehm og for eksempel – jeg husker når jeg gikk på ungdomsskolen, så, det man ofte fant var den daria-nettsiden, har du vært borti den?

Nei den har jeg ikke hørt om

Eller studienett, for eksempel?

Neei, jeg bruker ikke så ofte sånn ..

Nei? Men vet du hva det er, eller?

Jeg vet at det er sånne artikler som er ment for elever, sant, men jeg har ikke lest så mange av de

Jeg tror at det er skrevet ikke nødvendigvis for elever, men av elever, og for eksempel på studienett så får man – da kan du få betalt for å legge ut en tekst, og så må du også betale for å lese da. – ja men hvis det var virkelig virkelig er viktig informasjon, da hadde ikke de, da trengte ikke de å måtte betale for det?

Nei, det er gjerne for eksempel – det er knyttet til skolefag, sant, så da er det for eksempel noen som har – si at du skriver en veldig god tekst om Kina og USA, og så er jo det et læreplanmål i samfunnsfag, at du skal liksom sammenligne og sånn, og tenker «dette er det jo andre også som trenger å skrive om, jeg legger den ut der, og så kan folk hente inspirasjon eller se og sånn», men hva – si at du finner en sånn tekst da, som er skrevet av, så står det kanskje – av og til står det «skrevet av en tiendeklassing» eller «skrevet av en 2. vgs elev», og sånn. Men jeg tror ikke det står alltid navn, for eksempel. Men hva – hvordan bør du forholde deg til den informasjonen du kan finne der?

Nei eh jeg må jo tenke det at de har jo gått gjennom, ehm, andre nettsider. De har jo gått gjennom SNL, wikipedia, kanskje en annen sånn nettavis-elev, sant, så der må jeg jo liksom tenke litt at – hva er det egentlig de har gått gjennom for jeg vet jo ikke hva de har gått gjennom. Men jeg – hvis jeg gjør det selv, da kan jo jeg se gjennom informasjonen jeg leser, sant, så jeg tenker litt sånn at, ja det er greit å ha men jeg vet ikke helt nøyaktig hvor de får informasjonen fra, sant.

Og hvor nøye har de vurdert det? Ja. Eller, hva karakter fikk de? Ja. Eller, hva tilbakemelding, sant det er jo ikke alltid – og jeg ser jo det nå sant at jeg skriver en masteroppgave, og da er det jo veldig fristende å se på andre masteroppgaver, men jeg vet jo ikke om det var en god eller dårlig oppgave sant, så jeg og må jo tenke at før jeg gjør ting på en lik måte at, «nei vent, hvordan ble denne vurdert?» ja

Men føler du at i møte med informasjon på nett at du er – er du kritisk når du leser?

Det føles ikke alt for mye som jeg er kritisk, men jeg prøver å være litt kritisk, jeg prøver å være litt kritisk når det handler om veldig viktige oppgaver eller temaer, da prøver jeg å være mye mer kritisk **Og hvis man tenker det at det å være kritisk, det innebærer å stille litt spørsmål til det du leser, og vi har jo snakket om hvem det er som har skrevet, og da er jo det et spørsmål «hvem er det som har skrevet denne teksten», hvilke andre slike spørsmål tenker du at kan være relevant å stille hvis du skal gjøre en kritisk vurdering?**

Nei ehm, hvor fikk de informasjonen sin fra, hvem skrev det, er de troverdig?

Hva kan gjøre dem troverdig?

Nei hvis de har skrevet mange andre artikler som er veldig troverdige og gode, da er de jo allerede litt mer troverdig, bare på grunn av det. Sant, men det er jo også det at – du må jo sjekke gjennom hvordan de har tenkt at du skal lese det, sant. Har de tenkt til at du skal lese det med tanke på «dette» eller «dette», sant, så det kan jo endre litt

Ja at kanskje, hva er formålet liksom, skal de opplyse deg, eller skal de selge et produkt eller – sant – og for eksempel, si at det står da – for eksempel at det står hvilken utdanning de har, kan det ha noe å si?

Det kan ha en del å si, for eksempel hvis det er, når du tar utdanning i nett og design, sant, nettdesign, og så snakker de om – plutselig om for eksempel fotball, eller noe sånt, da kan det hende at det er litt sånn forskjellig, men det er ikke nøyaktig sånn «bare på grunn av at du kan dette så kanskje du kan – da kan ikke du dette», det er ikke sånn, men ja altså det er sånn, man burde egentlig la de som er ekspertene på det skrive litt om det

Mhm, og for eksempel da, si når du sier fotball da, så har det – når er det jo snart – følger du mye med på fotball, eller? Nei. Nei okei, ikke jeg heller egentlig, men når blir det eksempelet

**haha. Nå er det jo snart VM, det har jo vært veldig omstridt – ja – og nå har det kommet ut en dokumentar som diskuterer liksom litt sånn kontroverser i FIFA-organisasjonen, om det er korrumpert eller ikke korrumpert. Si at du leser da, eller sitter med en artikkel sant, og så ser du at «okei den er skrevet av» og så står det et navn, og så står det «har en doktorgrad i korrupsjon» hahah, eller nei, har en doktorgrad i noe fotballgreier, sant. Men, er ansatt i FIFA-organisasjonen – nøyaktig! Det minner meg om ehm en annen artikkel om folk som tok smaks – ehm blinde smaksprøver av forskjellige drikker, to forskjellige drikker, og de likte mye mer pepsi, altså pepsi enn cola, alle sammen likte pepsi mer, men de som skrev artikkelen de ble betalt av selve pepsi, sant så – det er brukt reklame – brukt som en reklame på en måte? På en måte, ja
Ja? Kanskje og da, da vil man kanskje spør, «ja okei men har dere – er dette her alle som smakte, hvor mange smakte, hva er – hvor er tallene?», sant – ja og så da hvilke interesser har personen med å skrive, for å skrive dette her? Ja. Det er jo også et sentralt spørsmål**

Og, si at – du har jo brukt liksom det «troverdige», mye. Hva er det som gjør at en tekst – hva betyr det at noe er troverdig?

Det handler litt om – hvis det er troverdig, da stoler jeg på det og tror at det er riktig, sant. Og jo mer – jo mer de faktisk gir sannheten, jo mer troverdig blir de, sant. Så hvis de plutselig bare sier masse utroverdige greier, altså ting som ikke er riktig, da får de mindre troverdigetsscore på en måte, så det handler litt om hvis de er saklig og skriver fakta

Men hvis du da ser på en tekst og så er du sånn «æh, det er skrevet av – det er skrevet om en organisasjon av noen i den organisasjonen, det er veldig mye positiv omtale, men jeg trenger akkurat det som står her», gjør det at du på en måte – bruker du det, bruker du det ikke?

Ja nei, hvis det har egentlig, hvis det ikke er alt for viktig om selve artikkelen fra før av, da kan jeg hende at jeg tar en liten del, men hvis det er sånn én av hoveddelene, da tar jeg det ikke, da tar ikke jeg det, sant

Og pleier du da å søke og se om det er andre som sier noe av det samme, eller?

Ja, det kan jeg godt gjøre, ja

Hvor viktig synes du det er å – jeg ser jo at du har brukt – du har jo brukt en del kilder. Og hvor viktig synes du det er å liksom bruke flere – hente informasjon fra flere ulike nettsider, eller kilder?

Altså det synes jeg at er veldig viktig. **Hvorfor det?** Nei fordi at det handler jo litt om å sjekke igjennom hvis alle sammen har nøyaktig samme mening og sier det samme, da kan jeg godt ta det for fakta, men hvis det er flere artikler som sier én ting, men så er det én som sier noe helt annet, da må jeg være litt sånn kritisk til den ene

Ja? Det er et godt poeng å liksom se at, ja at man bør på en måte undersøke litt

Ja

Og, vi kan begynne å runde av også, men, det er jo mange som sier at det er viktig å være kritisk, og litt på grunn av sånn, altså på internett da at det er viktig å være kritisk til det man leser på en måte, og mye av grunnen er at på internett så kan hvem som helst skrive hva som helst, og føler du at du er i stand til å møte ulike tekster på en kritisk måte på internett?

Jeg føler at jeg klarer det, men jeg er ikke helt selvsikker om det, hvis det gir mening. Jeg er – kan jo sikkert gå gjennom det og sjekke om det er riktig, men jeg kan jo ikke like mye som noen som er litt eldre enn meg som har sjekket gjennom mer artikler og vet litt mer

Bruker du mye tid på det? Eller synes du det er viktig å bruke tid på?

Ja jeg synes det er viktig å bruke tid på men jeg gjør det egentlig ikke så mye som jeg skal, eller burde egentlig

Men handler det om at du, kanskje at du vet ikke helt hva du skal gjøre, eller at du vet hva du skal gjøre, men det tar litt tid?

Jeg tenker sånn på det andre, jeg vet hva jeg skal gjøre men jeg er – hvis jeg sånn er litt usikker, men jeg er på SNL, så pleier jeg å endre min egen mening i forhold til å sjekke gjennom en lang artikkel noen ganger

For da tenker du at «ai men de kan jo mer enn meg»

Ja, det .. haha, det pleier jeg

Ja, det er nok veldig typisk det, også kanskje at det er litt vanskelig sånn «ja men jeg er jo en ungdomsskoleelev, du er – har jo – er jo professor på universitetet», sant, «hvorfor skal jeg stille spørsmål»

Ja, «du har jo jobbet utenfor i 23 år så» [litt usikker her om han mener den hypotetiske professoren eller meg??]

Ja skal vi se, men føler du at du får god hjelp av læreren, i forskjellige fag, eller medelever? Til å forstå eller til å ..? Ehm hvis du tenker at du sånn er litt usikker på en kilde at – eller at de minner deg på «husk å stille litt spørsmål» eller «husk å» - altså sier de hvordan dere skal være kritiske?

Neei de pleier egentlig ikke det. De sier sånn «du må finne det på internett sikkert» og det er egentlig alt de sier, som er litt dumt, men sånn er det

Og så har de jo gjerne også 25 andre som også sitter med spørsmål

Har du noe annet du vil legge til eller vil oppsummere med? Mm neei, nei, jeg tror ikke jeg trenger det

Nei? Jeg får inntrykk av at du liksom, du forstår at det er viktig å være kritisk, men – og liksom har etablert noen rutiner for at «okei disse stoler jeg på fra før» ja? «Da kan jeg spare tid kanskje ved å ..» - eller så er jeg bare lat og gidder ikke, haha. Haha, kanskje? Neida, jeg og har jo sider jeg stoler på, og som er litt sånn [her ble det uklart]

Vedlegg 3: Transkripsjon av intervju med Miriam

Vi kan jo begynne med teksten, hvor du har skrevet om språkpåvirkning og språkutvikling, knyttet til det norske språket. Var dette noe du hadde kunnskap om fra før?

Ja, vi har hatt om det temaet helt siden etter sommerferien, eller nei nå i streiken begynte vi med det. Vi hadde om alle temaene som gikk inn i det temaet språk, som samer og alt det der, så vi hadde mye om det. Så jeg visste litt om det da.

Hadde du gjort deg opp en mening om for eksempel språkutvikling fra før, gjennom når dere har arbeidet med det temaet?

Eh nei, siden jeg har ikke – eller vi hadde litt i åttende om litt sånn Ivar Aasen og Knud Knudsen og sånn norsk og bokmål, og norrønt språk og urnordisk, det visste jeg om, men jeg visste ikke noe om det. Siden jeg er ny i Norge og nå er det sånn ca. seks år jeg har bodd der, så jeg visste ikke om historien til Norge om språk og alt det der.

Men har du tenkt noe over for eksempel om hvordan – du skriver jo om at det kommer til å skje mange endringer i språket – var dette en mening du hadde fra før, eller er det noe du –

Ja det hadde jeg fra før. Det er jo lett å se liksom i dag, siden jeg er jo ungdom da, og da vet jeg hvordan jeg snakker og hvordan jeg bruker språket og det er jo lett å se – hvordan gammel – siden det er jo min fremtid så jeg vet jo litt sånn ca. og det er min egen holdning om hvordan det kommer til å endre seg og sånn så det vet jeg jo sånn ca.

Jeg kan jo vise kildelisten din, her har du noe fra NDLA, og så ser det ut som om du har brukt mye noe fra tidligere fag – ja det var norsk – og så en SNL-artikkel. Og nå kan du tenke både på denne teksten men også mer generelt, når du har søkt etter informasjon, hva er det du har lett etter eller hva pleier du å lete etter?

Jeg er veldig opptatt av lett språk som jeg kan forstå, siden jeg kan ikke sånne vanskelige ord, så jeg bruker veldig mye sånn NDLA, siden det er lett skrevet og ikke vanskelige ord som jeg ikke kan forstå. Så jeg bruker nesten sånn mye av de NDLA.

Og hva kjennetegner – eller hva er typisk for tekster på NDLA? Hva mener du med det? Nei du sier at der er det enkelt språk og sånt, det er lett å forstå. Hvorfor, hvilken type nettside er NDLA?

Der finner du noe om alt! Jeg husker en gang så sa (Navn på lærer i matte og naturfag) at vi kom til å bruke den kilden mye på videregående skole og sånn, så jeg bare gikk på den nettsiden en gang og man finner jo nesten alt. Jeg bare søkte opp sånn i naturfag «livet på jorden» og så skriver jeg «NDLA» siden jeg er veldig avhengig av den kilden liksom.

Du gjør det når du googler, skriver NDLA bak? Ja

Men hvem er det som skriver på NDLA?

I don't know (litt tulle), jeg vet ikke.

Hvis læreren ikke hadde sagt at det er en bra kilde å bruke, for da har jo på en måte læreren gjort en vurdering på at dette er en bra kilde. Hvordan kan du gjøre sånne vurderinger selv? Hvis læreren hadde sagt at det ikke var en bra kilde? Eeh da ville jeg – hvis hun eller han – Eller, hvis læreren ikke har sagt noe om hva som er bra kilde og hva som ikke er bra kilde.

Ja, jeg ville brukt den fordi jeg forstår det de skriver liksom, det er lett skrevet liksom, ordene er ikke så vanskelige. Hvis du sammenligner den med SNL, så blir det veldig vanskelig for meg siden jeg forstår ikke sånne vanskelige ord og sånt når språket er komplisert så skjønner jeg ikke alt liksom. Og så hvis det er noe jeg ikke skjønner på NDLA ikke sant, det kan være en setning eller noe sånt, så søker jeg opp andre kilder.

Men hvis du da – tenker du at det er viktig å se på – okei si at du kommer inn på en nettside, og tenker at «oi her var det mye bra, dette passer godt inn med min tekst», gjør du noe før du bestemmer deg for å bruke den informasjonen?

Hvis jeg ser noe som jeg synes er bra, og hvis jeg er litt usikker på om det stemmer, så søker jeg det opp på andre kilder som kan være sikker på om det stemmer, tenk hvis jeg skriver og så «det stemmer ikke helt, jeg vet ikke om det de skriver om er riktig eller feil», da sjekker jeg opp sånn to eller tre kilder, og hvis det stemmer der så skriver jeg det på teksten min.

Og dette med å for eksempel søke opp for å se om det er andre som skriver om det samme, om noen andre kan bekrefte om noe stemmer – tenker du at det er andre ting som du kan se på, på en nettside?

Hmm nei, ikke helt. Jeg ser jo, eller jeg er ikke opptatt av å se hvem som har skrevet, eller jeg er litt opptatt av når den ble skrevet. Liksom hvis jeg skriver i samfunnsfagsteksten, og så skriver jeg om befolkningspyramiden da, og så står det – **litt brudd her for å få oppklaring i hva befolkningspyramide er** – hvordan befolkningen har utviklet seg i landet, og så står det 2010 og i dag er det jo 2022, så da kan jeg ikke bruke det der fordi da stemmer det jo ikke. Så jeg sjekker dato men ikke forfatteren eller den som har skrevet kilden liksom. **Så dato er viktig fordi informasjonen kan være utdatert for eksempel?** Ja

Og så sier du at du ikke pleier å se på hvem som har skrevet, men det virker jo som om at du vet at det er en lur ting å gjøre, når du sier «jeg ser ikke på hvem som har skrevet», men du vet at det er en ting man kan gjøre. Hva tror du kan være – hvorfor er det lurt å se på hvem det er som har skrevet noe? Jeg tror ikke at det er lurt – eller, neei hmm, jeg vet ikke helt, det er jo – Men, man kjenner jo ikke alt, eller alle forfatterne som har skrevet noe.. jeg kjenner jo ikke – jeg vet jo ikke.. jeg har jo ikke noe kunnskap om det, og sånn. Men det er jo lurt å se, ja, men jeg er ikke opptatt av det.

Men hvorfor tror du – hva kan det ha å si om person A eller person B har skrevet noe?

Man kan jo vite om han eller hun som har skrevet det er en troverdig person, eller det han skriver, om han har noe kunnskap om det eller.. Hvis jeg går på sånn FHI da, sånn Folkehelseinstitutt så vet jeg jo det at det er en troverdig kilde siden det er jo FHI som handler om sånn folkehelse så det vet jeg jo, men andre – jeg mener når du går på sånn SNL og sånne ting, så er viktig å se forfatteren, men det kan ikke – det har ikke så mye å si om det jeg har skrevet liksom siden jeg vet ikke om alle forfatterne eller alle som skrev der.

Men hvordan – si at det står på SNL da, så står det et navn, og hva kan du bruke liksom, hva kan du gjøre med det navnet? Når du sier at «jeg kan jo ikke vite», men hvordan kan du finne ut?

Jeg kan bare søke opp navnet hans igjen, men hvis han ikke er kjent eller ingen kjenner han så kan jeg ikke skrive om han. Jeg vet jo ikke fortsatt om han, men da kan jeg ikke bruke den kilden, fordi jeg vet ikke om han er troverdig og om han har kunnskap om akkurat det han har skrevet om. Men det kan hende at han bare har sett noe eller lest i boken og så skriver han og legger det ut liksom. Så det er ikke lurt å stole på han eller hun.

Når du sier troverdig, hva mener du at det betyr?

En troverdig person eller en troverdig kilde for meg er at jeg kan stole på han eller hun, at det han skriver er riktig, og det stemmer, og han lurer ikke oss eller andre – det er troverdig.

Og hva kan være på en måte – hva kan skje hvis man bruker kilder som ikke er troverdige?

Åja, det kan spre veldig mye sånn feilinfo, og det er jo ikke bra, det kan jo skade for eksempel folk eller historien til et land, eller hvis du skriver Norge var ikke i union med Danmark, og så kan det skape store konflikter mellom folk og så – så det er ikke bra.

Og eehm, så da at folk – hvis mange baserer seg på den samme feilinformasjonen, så kan det få negative konsekvenser ved at liksom, ja det kan bli konflikt eller – ja – jeg husker når, dagen før det skulle være nedstenging, sånn første nedstenging under korona, så var det plutselig sånn et

skjerm bilde fra en melding, som begynte å sirkulere rundt, jeg vet ikke, jaffal blant liksom studenter og sånn – ja det var jo det samme med Andrew Tate da, han har blitt muslim da, og alle bare sånn «aah han har blitt muslim er det sant, er det sant?», og sånn man sprer jo rykte da, så man må jo lære å lete etter om det er riktig eller, men han, når han bekreftet det så var alle sånn «ja», siden det er han selv – han var jo troverdig så da at han bekreftet selv at det stemmer.

Hmm, men ja da husker jeg jo at alle sprang til butikkene, for det ble sagt at butikkene skulle stenge kl 14:00, og da kan det jo være en veldig alvorlig konsekvens da ved at mange blir smittet – ja

Men skal vi se, når du ehm, når du skal finne informasjon på internett på et tema, du kan tenke dette her i norsken, eller i samfunnsfag, eller på fritiden, sant, men hvis man tenker norsken først da, så har du jo på en måte hatt noen tanker om språkendring fra før, og da kanskje tenkt at du har lyst til å skrive en tekst som trekker litt i den retningen at du har lyst å skrive at «det norske språket kommer til å bli å endret» – mhm – **var du da opptatt av å finne kilder som bekrefter det du tenkte, eller var du åpen for å finne andre argument, eller?**

Hmm, jeg var veldig opptatt av å lete etter informasjon som stammet på det vi har lært om i timen, som det [navn på norsklærer] lærte om, siden hun er jo lærer da, så jeg tror at det hun skrev var jo riktig da, og det hun sa og det vi lærte om så det var jo riktig så jeg lette etter at det bekrefter. Og da hadde vi jo – jeg lærte om det så det var jo min informasjon så jeg var veldig opptatt av at det stemmer med min informasjon liksom, eller det [norsklærer] har skrevet. **For det hadde hun fått fra en troverdig kilde?** Ja, en troverdig kilde.

Og gjorde du – ja okei så du sier du brukte NDLA, og at du ikke tenkte så mye over at – hvem som har skrevet, eller når eller noe sånt, men du bare følte at dette var bra fordi du har erfart før at det er bra, men har du andre nettsider som du på en måte liker å bruke?

Hmm, jeg bruker litt SNL, ikke så mye, selv om alle sier det er en troverdig kilde. Men så ser jeg på sånne flash cards, eller det er ikke en nettside men jeg lærer sånn flash cards der man legger ut sånn ord og sånne begreper og sånn, jeg ser også veldig mye og lærer mye når det er prøver så går jeg inn og bruker den som kilde og finner informasjonen der og så sjekker jeg med andre kilder hvis det står noe på SNL, sant, og så forstår jeg ikke det eller jeg forstår ikke helt hva de sier eller hva de egentlig mener, så går jeg inn for å sjekke hva som var ordet på sånne flash cards, og så finner – **på sånn quizlet?** – ehh ja sånn der, og så forstår jeg det og så kommer jeg tilbake til SNL og så skriver jeg det i egne ord som jeg forstår det liksom.

Pleier du å for eksempel, ja jeg vet ikke om det er quizlet du bruker, der har jeg sett at de har sånne flash cards. Pleier du å se på hvem det er som har laget et sett med kort?

Ja, der ser jeg, mhm, siden det står bilde av personen og så står det navnet til personen. **Står det noe mer enn navn?** Nei, det bare står navn og bilde hvis de har profilbilde.

Er det noe annet som kan si noe om – for da kan jo i teorien hvem som helst legge ut ting der, tenker du at det er noen – at det er lurt å se på – prøve å finne ut hvem personene er?

Hmm, nei. Jeg tror ikke det er lurt, nei. Jeg bruker det bare for at jeg skal forstå det liksom på en bedre måte eller at det skal være lett for meg. Selv om jeg sjekket det på andre kilder som SNL og NDLA så sjekker jeg det på flash cards bare for jeg skal forstå det på en bedre måte og skal – hjelpe meg til å skrive med egne ord liksom

Ofte så kan man jo og se sånn – for eksempel, se for deg da at det står – kanskje at det er noen som har skrevet på – at det står for eksempel «Ett land, mange språk 10B», sant, og så står det «Språk i Norge». Hva er forskjellen på de to titlene? Hhmmm, jeg vet ikke. Eller, hvis det står – begge heter «Ett land, mange språk», og så står det 10B bak den andre, for eksempel. Åja, så hvilken ville jeg brukt? Ja. Jeg ville bare gått innpå begge to og så sjekket om hva de sier og hva de mener liksom, og så kanskje sjekket med andre kilder. Det ville jeg gjort. Jeg ville gått innpå begge to, det ville jeg ha gjort. Her tenkte jeg på dette med «10B», da, så kan man jo tenke «åå er det en lærer som har gjort det», sant? Åja. Men det er en veldig avsporing for min del.

Og når du da er innpå en nettside som du, og du kan tenke både – altså hvis du leter på NDLA, eller si at du leser en nettavis, både på fritiden og liksom for skolearbeid og sånn, men du er ute etter å finne noe informasjon. Hvordan pleier du å lese teksten?

Hvis det er sånn veldig lang tekst så leter – jeg leser ikke hele teksten, bare ser om hva jeg finner til det som jeg finner «når døde» for eksempel «Ivar Aasen», da for eksempel. Så ser jeg når døde – eller «hva skjedde på ditten» eller «hva skjedde i språkdebatten», så leser jeg bare om det, jeg leser ikke om hele sånn hele historien som fra norsk språk eller hvordan det endrer seg, så jeg leser ikke hele artikkelen. **Skumleser litt for å finne, ser etter ord «å der var det ordet jeg trengte!»** Ja, og så lese om det.

Og er det – hva er det som avgjør om du bruker en tekst som kilde, eller ikke?

Hmm (lang tenkepause). Det viktigste er jo, hmm, som sagt å se liksom når det ble laget eller sist oppdatert. Og er den sånn troverdig for meg eller ikke for meg, eller det er generelt sånn troverdig kilde eller, ja jeg er opptatt av sånne ting. Og så hvis, ja, bare litt sånne ting.

Og så har du jo også sagt dette med om du synes det er greit å lese, føler du at det, at du ikke har snakka norsk hele livet, at det begrenser hvilke kilder du kan bruke?

Ja, jeg føler det. Jeg kan, jeg kan, jeg kan ikke forstå sånn alt, eller jeg kan ikke gå på sånn vanskelig kilde som er veldig vanskelig for meg, så bare leter etter, jeg er veldig opptatt av å lete etter kilder som kan være greit for meg sånn at jeg kan forstå det og lese det. Så, ja.

Og hvorfor er det viktig at du forstår kilden du bruker?

Fordi hvis jeg leser noe, ikke sant, og jeg misforstod det for eksempel, hvis det står «det var» og så skriver jeg «det er nå», så kan jeg – det spre feilinformasjon i det, og så det samme at det kan skape konflikter og sånne ting.

Det er jo bra at du liksom er klar – bevisst på det, og så er det jo dumt at på en måte – at språket kan hindre litt ja synes du at det gjør det liksom – jeg ser jo at du har valgt å bruke en del, ja sånn fra tidligere fag og sånn. Er det på en måte knyttet til at det var enklere?

Ja, det var derfor jeg brukte de, det var mye enklere.

Og så eehm – men har du noen gang fått kommentarer på hvilke kilder du har brukt, av læreren og sånn?

Nei, nei. Vi har ikke hatt så mye om kilder og sånn i tiende, men vi har en samfunnsfagstekst nå, og der er det – hele meningen med teksten er at vi skal bruke riktig kilde og hvordan man skriver kilde, men den har vi ikke levert en gang så vi har ikke fått tilbakemelding.

Hvilke land hadde du der?

Jeg har Afghanistan og Norge, hjemlandet mitt og Norge.

Kunne du da søke eehm, på – for da har du Farsi?? Eller? Eeh Pashto. Pashto, Farsi er – mm det er også – det blir også snakket der aah okei. Men kunne du da søke på eeh pashto?

Eller jeg ville gjort det men jeg finner ikke noe om det der, siden språket er litt sånn – det er fattig land da, og det er ikke – det er mange som ikke er utdannet, så man finner ikke så mye om pashto, jeg tror ikke du finner sånn på translator og du finner ikke språk Pashto på den der. Så jeg har aldri søkt og jeg vet at jeg finner ikke det. Mamma gjorde det så hun finner ingenting

Men for eksempel på engelsk, går det?

På engelsk, søker jeg av og til når det er sånn – der er det også mye lettere å få ting på engelsk når man søker opp, sånn i Design og redesign så hvis jeg vil ha inspirasjon så søker jeg på engelsk da kommer det mye sånn god inspirasjon **sånn DIY?** Ja haha

Hva kan – hvis vi tenker litt til samfunnsfag da, og at du får opp veldig mye informasjon når du søker på noe på engelsk, hva kan på en måte være litt – hva må du tenke på da?

Da må jo jeg tenke om hvem som er forfatteren liksom, hvis det er en amerikansk som har skrevet om Norge så kan det være å se om litt sammenligne med andre som norske kilder og se om det han skriver om er rett eller ikke. Og så ja se datoen når det ble skrevet som sagt siden det er jo veldig viktig.

Og dere hadde jo om demografi, og ja der er det jo endring og sånne ting så da sjekker man

Men har du noen, altså, hvis du da tenker litt bort fra på en måte – eller, okei så du sier at du synes at NDLA er bra fordi det har veldig god og konkret informasjon for hva du skal bruke det til, og så har du jo nevnt SNL, har du andre nettsider som du tenker «her er det gode tekster disse er troverdige kilder»?

Hmm, hmm, jeg bruker sånn ofte FHI sånn Folkehelseinstitutt, så bruker jeg SNL og NDLA og flash cards og ikke noen andre, nei

Hva kjennetegner på en måte de nettsidene som du nevner? For eksempel FH), hvorfor er det troverdig?

Fordi det ble skrevet av sånn folkehelse av sånn Norge og her legger de ut veldig mye om hva som er bra for kosthold og hvor mange som – og så har de sånn FNs, ehm hva heter det, sånn mål bærekraftsmål og de tingene der, så jeg bruker den og.

Det er liksom folk som ja folk som har peiling ja det er sånn forskere og sånn folk der som skriver inn.

Er det noen nettsider som du tenker at ikke er gode å bruke som kilde?

Jeg har – jeg bruker aldri Wikipedia

Nei, hvorfor ikke?

Nei, jeg har bare hørt om at det ikke er en troverdig kilde liksom, nei

Vet du hvorfor?

Jeg vet ikke jeg har bare hørt det og så går jeg innpå den, men det står mye bra der og, men når jeg har hørt om at det ikke er en bra kilde og ikke troverdig kilde og det som står – at alt der ikke stemmer alltid liksom, så jeg bruker ikke det der, selv om jeg går og leser men jeg bruker ikke det der

Nei, grunnen til at mange sier at det er noe man bør være litt forsiktig med er fordi at der kan alle kan gå inn og gå inn og legge ut hva de vil liksom, ja, men de må jo – tror du, altså jeg har fått beskjed fra en professor på universitetet at det går faktisk fint å bruke wikipedia og, og da var det av en som – da var det om hinduisme og buddhisme han hadde et fag om, og han har skrevet SNL-artiklene om hinduisme og buddhisme, og han sa at grunnen til at man kan bruke for eksempel på wikipedia om hinduisme da er at det er så veldig mange – det er en side som er besøkt ofte, det er mange som gjør kontrollsjekk hele tiden, og at du ser at det er mange referanser sant, her har jo du óg skrevet inn referanseliste liksom, hvis jeg hadde lest din tekst og vært usikker på din tekst så kan jeg trykke innpå kildene dine. Eehm, og hva kan det på en måte – hvis du har en wikipediaartikkel da, hva gjør det at du kan gå innpå andre artikler som de har brukt selv i skrivingen – som wikipedia som har brukt? – ja, wikipedia eller en annen side også

Som, jeg går på andre artikler som de har skrevet, som de har nevnt kilder liksom? **Ja.** Jeg går aldri inn der – **nei, hvorfor ikke?** – nei, jeg går ikke inn der, nei aldri, jeg har aldri gått inn. Nei men hvis de nevner sånn kilder liksom, som henger med det temaet eller som jeg kan – hvis jeg synes «der kan jeg finne noe», så går jeg ofte inn der, men ofte går jeg ikke inn der, jeg har aldri gått der, bare sånn jeg husker ikke sånn en eller to ganger jeg har gått inn der, ja

Du har jo sagt at av og til så kan du søke opp for å se om det er andre som sier noe av det samme, for å kontrollere om informasjonen er riktig. Ser du en kobling der, til liksom det som er kildelisten, og det å google og sånn? eeh ja, om det de har skrevet – ja – men jeg går ikke inn der

Da er det jo – grunnen til at det ofte er oppgitt kilder er jo for at andre skal kunne gå inn og lese det samme, sant, og da og kan jo det – kan det si noe da – si at jeg har skrevet en tekst hvor jeg

presenterer masse fakta, og så har jeg oppgitt kildene mine under. Hvordan kan du bruke mine kilder til å avgjøre om min tekst, om faktaene er liksom rett? Eller om du vil stole på min tekst?

Og så finne ut det du har skrevet er rett? **Ja, eller om du vil stole på det jeg har skrevet.** Hvis jeg leser om noe som høres sånn veldig rart eller at det ikke stemmer, så går jeg på som sagt andre kilder, og så ser jeg der, hvis jeg ikke skjønner det helt så går jeg på det læreren har lagt ut og skrevet der, hvis det ikke stemmer så spør jeg læreren eller en venn om det stemmer eller ikke, hvis de hadde skrevet om det samme så spør jeg.

Føler du at du får god hjelp av læreren til å få – ja, spesielt [norsklærer] ja, jeg har en del sånne språkfeil hvis du har lest teksten min så ser du mye feil, og så skriver jeg først og så får jeg tilbakemelding, ja

Jeg tenkte ikke når jeg leste at her er det noen som kun har lært norsk i seks år, det gjorde jeg ikke

Men føler du at liksom lærerne sier at det er viktig å være kritisk til det du leser?

Ja, ja, men jeg tror ikke de synes så veldig mye om det der – men sånn samfunnsfagsteksten da, han er jo veldig opptatt av det nå, men vi hadde ikke så mye om kilder i åttende eller niende, vi brukte det vi ville og sånn, vi visste ikke kontroll. Og så hadde vi om kildekritikk i niende, der vi lærte om hvordan det er – hvordan å være kritisk til å bruke kilder, og så der begynte det. Og så begynte vi med det om sånn – og så sier de at vi snart skal begynne på videregående skole og der er det viktig å være – det var engelsklæreren som sa at hvis du bruker sånn kopierer noe fra wikipedia, så blir du kastet ut av universitetet hahaha. Og så nå er de veldig opptatt av det, men de var ikke veldig opptatt av det ... haha ja

Litt sånn skremselspropaganda egentlig? Hahah ja

Men føler du da at liksom, at du er i stand til å liksom være kritisk til informasjon?

Nei, jeg føler ikke det.

Hvordan – hvorfor ikke?

Eehm, jeg er en person som kan – folk kan lure – jeg kan stole på veldig mye liksom, det jeg leser liksom, og det er litt vanskelig for meg å skjønne om – siden jeg er jo oppvokst i et annet land ikke sant, og så vet jeg ikke hvordan, er det liksom – jeg har jo ikke brukt internett i det gamle landet jeg er ikke opptatt av hvordan det jeg leser og kildekritikk og det der, men nå har jeg jo flyttet hit og jeg kan ikke skjønne liksom det er litt vanskelig for meg å skjønne hva som kan være sant og hva som ikke kan være sant, så det er litt vanskelig for meg ja. Så jeg skjønner ikke det helt så derfor må jeg lete og gå inn i andre kilder, og så må jeg jo passe på å gå inn på kilder som jeg kan forstå liksom.

At du har erfaring med at «dette har vært en god kilde før» ja

Jeg tror vi har – vi har snakket om mye interessant synes jeg – jeg synes du har gode refleksjoner og sånn, er det noe mer du har lyst å legge til?

Nei

Nei, vi kan avslutte da egentlig

Vedlegg 4: Transkripsjon av intervju med Aksel

Nå er det jo ganske lenge siden du har skrevet denne her teksten, - eeh ja – husker du noe fra den, det var jo den 2-timers skriveøkten. Åja, det var 2-timers skriveøkten? Ja, ikke den heldagsen, det er den to timer. Ja, det er sant, det er sant. Eeh hva husker jeg? Jeg husker egentlig ikke så mye. Nei? Jeg har så dårlig minne. **Ja, eeh temaet er jo språk – altså hvordan det norske språket er, og dine tanker rundt det om hvordan det vil komme til å utvikle seg. Ja. Og jeg synes jo at du skriver en veldig god tekst, du har mange gode liksom refleksjoner, og sånn, og du skriver at det er mange faktorer som gjør at språket kan endre seg, og at her må man ta et valg kanskje om vi vil at språket skal endre seg, eller skal det ikke. Og du er inne på dette her med liksom språkpolitikk og purisme og lånord og sånn, du har mange bra og relevante begrep. Så det virker jo som om du kan masse om dette temaet, så da ja –**

Eeh, jeg leser bare veldig mye ut av når det kommer ut av kildene på – jeg kan egentlig veldig lite om språk jeg bare tok utgangspunkt i det jeg hadde lest, både altså i forberedelse til prøven og på selve altså, på de sidene jeg brukte for prøven, det står jo på baksiden, tror jeg. Ehm, så det ja

Så da hadde dere hatt litt undervisning om det, og vel?

Ja, litt

Og jeg ser, i dine kilder – eller, vi kan jo – hadde du liksom noen spesielle meninger eller tanker om temaet fra før, som språkendring for eksempel?

Jeg tenker at språkendring er generelt sett en god ting fordi språket må jo utvikle seg for at det skal kunne fortsatt brukes, men det er jo også opp til de som bryr seg om språket, hvordan det språket skal utvikles, skal vi drive med purisme, skal vi lage nye ord ut av det språket, eller skal vi ta lånord fra andre språk, for eksempel engelsk, og så, som sagt, fornorske de. Det er jo – altså det er et valg man tar som kommer til å påvirke ting, men språk må jo utvikle seg, ikke sant, språk kan jo ikke slutte å utvikle seg da blir det jo umulig å bruke.

Ja, godt poeng, så da at de som bryr seg må ta ansvar fordi de andre kommer bare til å gjøre ting naturlig? Eh ja.

Og jeg ser på hvilke kilder du har brukt, da. Ja? Altså så har du brukt SNL, og så har du brukt språkrådet, og ja SNL en gang til. Er det kilder du pleier å bruke?

SNL ja det, altså jeg liker hvordan det er lagt ut, altså det er sånn, det er stort skrift, det er godt og forståelig, altså det er veldig godt sånn oppsummert, og så må man – man må gå andre steder for detaljer, altså, det er litt lite detaljert. Men som oftest så er det på en måte nok med de detaljene som SNL har, hvis ikke så går jeg på en annen kilde, for eksempel språkrådet.

Ja, og da er det sånn, da ble det språkrådet i dette tilfellet fordi det passer – ja – til temaet, sant og den er mer spisset kanskje, ja. Mhm

Og har du, husker du liksom – du kan jo tenke hvis du husker fra akkurat denne skriveøkten, eller sånn mer generelt, kanskje i samfunnsfag, altså når du har – hvordan pleier du å gå frem for å finne informasjon? Med tanke på hvordan – hvilke type ord du bruker eller formuleringer i søkefeltet, besøker du mange ulike sider, eller hvor mye klikker du innpå, sant?

Altså, jeg prøver å søke med så lite ord som mulig, jeg prøver ikke å søke på hele spørsmålet jeg – for eksempel her så tror jeg jeg skrev sånn «utvikling av språk låneord», og så så jeg hva, på en måte tekster det var på det, jeg fant språkrådet, jeg fant noen andre, altså jeg klikker meg jo gjennom noen få, for å se hvordan det ser ut, hvordan – hvor lett det kommer til å bli for meg å ta ut informasjon derfra, og så etterpå ser jeg – jeg på en måte sammenligner kildene og så er det bare en eller to jeg velger av de.

Mhm, jeg ser du har – ja du har jo gjort sånn som du sier at du har søkt liksom «norske dialekter», «engelske ord i norsk», og så har du funnet litt, og så har du gått og søkt liksom på spørsmål, sant «når begynte norsk å låne fra engelsk», ja, sant så at du blander litt, ehm, så det ser ut som du begynner liksom sånn som du sier, med få ord, og så spisser du deg mer inn igjen, ja, det er nok en god metode

Er du, føler du når du skriver – si at her har du hatt en mening fra før om at språk kommer aldri – alltid – til å være i endring, ja? Er du da interessert i å finne kilder som bekrefter den oppfatningen du har, eller er du – prøver du å finne noen som er uenige?

Altså jeg har jo lyst å egentlig se noe som kan motbevise det, men jeg fant jo ingenting som sier at språket ikke endrer seg, det er jo på en måte et faktum at det gjør, det er veldig lett å se, men det er ikke sånn at jeg er på leting spesifikt etter ting som kommer til å bekrefte det, jeg har jo lyst på ting som både bekrefter det og andre ting som sier imot det, for å på en måte veie de to mot hverandre

Ja, og hva kan være fordelene med å gjøre det?

Eeh da, på en måte da kan man – da finner man bare mer fakta, det er bare mer fakta, som er bare bra når man skriver en sånn detaljert tekst.

Ja, og her skulle jo du argumentere og, så da du jo veie for og imot. Men når du sier at da får du mer fakta, men her er – ehm, du får mer fakta, men når det er to tekster som er uenige, hvordan klarer du å finne hva du skal mene, da?

Vel, jeg ser etter flere. **Ja?** Det ville vært det naturlige stedet å gå, å se etter flere tekster og si hva en tredje, en fjerde eller femte tekst kommer til å si om temaet, for jeg føler at det er veldig utelukkende hvis man bare tar to? For det er så mange flere.

Er det litt – varierer det litt på hva som er liksom temaet dere skriver om, og sånn? Ja det vil det jo gjøre

Hvilken tid synes du at det er viktigere å sørge for at du har flere kilder på et tema?

Når er det jeg vil ha flere kilder – det er jo når jeg argumenterer for og mot noe – eller når jeg presenterer en debatt om noe, da synes jeg det er viktigst å få så mye informasjon og så mange forskjellige meninger som mulig.

Ja, hvor det kanskje ikke er et klart riktig og galt svar, for eksempel? Ja

Og så, da si at du er innpå, du har funnet deg fire kilder som du skal se på, hvordan leser du de?

Altså jeg – det kommer an på. Hvis jeg leter etter en spesifikk del av informasjon da kommer jeg bare til å liksom lese gjennom sånn overskriftene, avsnittene, så skal jeg finne den biten av informasjon som jeg trenger for eksempel hvis det er én ting jeg leter etter i en sånn stor ting, da bare [...utydelig – leteleser?]?.., men av og til så er det det at jeg trenger på en måte hele meningen til teksten, og da nærleser jeg hele tingen. Og så tar jeg ut, går jeg tilbake til der og på en måte leser eller sånn, ja. Det kommer virkelig an på hva jeg skal ha ut av det, teksten, hvor mye den er relevant til det jeg skal skrive.

Eeh ja, har du – så du at jeg har skrevet nærlesing her? [viser til intervjuguide]

Hahah oi wow, okei

Så her – du følger jo mitt skjema, du

Ehm, så da at du på en måte – ja det varierer litt, ja si om at det er et begrep, eller om du skal – trenger en kilde for å få et begrep, sant, purisme, sant, da finner du det fort, men hvis du skal ha argument for eller imot en sak, så må du kanskje sette deg litt mer inn i det?

Ja

Og så får man jo, altså ofte høre, at det er viktig å være kritisk til det man leser eller det man finner av informasjon på nett, og når vi snakker om kilder nå så er på en måte det jeg mener med det bare steder hvor du kan få informasjon, sant, så det er jo egentlig nesten over alt. Ehm, men hva tenker du at det betyr å være kritisk når du leser?

Eh altså å bruke logikk når det kommer til «stemmer dette her, er det sjanser for at dette her stemmer» hvis det er – altså hvis det kan stemme men du er ikke sikker på at det stemmer da sjekker du med andre kilder, da sjekker du med – egentlig bare å kryssjekke med andre sånne kilder som du burde kunne stole på, og bare generelt sett ehm.. bare egentlig sjekke – kryssjekke med flere kilder

Er det andre ting man kan gjøre for å se om en kilde, sånn som du sier er – som du kan stole på, er det andre ting du kan gjøre for å se om du kan stole på en kilde?

Du kan jo se hvem som har skrevet den kilden, altså for eksempel hvis – har den personen relevant utdanning, har den – er personen medlem av en gruppe som kan – eller har den personen andre folk på sin – på sitt team som kan sjekke og fact checke denne teksten, er det bare én som har skrevet denne eller er det flere folk som har skrevet den, det er sånne ting.

Hva har det å si om for eksempel de er medlem av noe?

Hvis de er medlem av for eksempel en offisiell organisasjon for forskning, da er det jo en veldig stor sjanse for at det de sier er jo rett. Da kan man – altså det er jo nesten – altså det er jo grønt flagg på at man kan stole på det de sier. Hvis det er bare én person som skriver noe helt uafilliert, da må man sjekke litt mer. Men .. ja

Kan medlemskap óg ha noe å si for hvordan du bør forstå informasjonen? Hva mener du med det?

Ehm, altså si at de er medlem av en eller annen organisasjon, har det noe å si for hvordan du bør lese det som står der, eller hva du på en måte – om det har noe å si for hvor mye du skal vektlegge den informasjonen når du skal bruke den?

Altså, la oss si at hvis for eksempel, altså det er jo noen organisasjoner som faktisk vet hva de gjør, hvis de – la oss si hvis det kommer til statistikk om land, da er jo FN og sånne store organisasjoner en veldig god kilde. Så hvis det er en FN-kilde om la oss si hvor mye fattigdom det er i fjerne land, altså hvilke land har mest problem med fattigdom, da er jo FN en god kilde fordi FN driver jo med å tracke disse tingene og organisere disse tingene, det er [..uklart, noe med vektlegge].., men jeg kan ikke tenke på noen andre eksempler nå

Nei, jeg kan jo komme med eksempel, si for eksempel, hvis man tenker politikk, har det noe å si hvilket parti som sier hva?

Ja det har jo litt i – altså du må jo se på synspunktet til partiet, altså, må jo se på hva de tenker om «det og det og det og det», altså hvis du på en måte, se på, la oss si et langt venstreparti da, si SV eller Rødt, og så snakker de om sånn økonomi, og så sier det «å at økonomien er på en måte ille» og så at «det er problemer med økonomien», da må du jo liksom se på «ja hvor kommer de fra», de kan jo si at det er ille fra deres synspunkt, fordi de vil jo ha det mye – altså de har jo ganske høy – mye høyere mål for hvordan de vil at økonomien skal være, så hvis de synes at dette er dårlig, så er det jo bare deres meninger – det er jo på en måte se det fra deres synspunkt, hvis du skjønner, ja, det kan også være et eksempel

Og så tenker jeg jo óg – veldig bra alt du sier, i tillegg til at sånn, ja hva – eller hva tenker du når du hører hva er formålet med å publisere en tekst?

Ehm altså, det er jo å se hvorfor noen skrev den teksten, det er jo for – altså, er det for å informere, er det for å selge noe, er det for å spre – spre en greie, er det for å få folk til å – eller – er det for å få folk på sin egen side, det må man jo også faktisk se på, det er noe man egentlig burde se på, som jeg føler mange ikke gjør eller snakker om, eh altså det er – jeg har ikke kommet opp i veldig mange situasjoner der jeg måtte sjekke det, men det er jo noe man må tenke på sånn i bakhodet når man leser noe

Ja, og nå er det jo vanligere og vanligere at ting ser ut som en sånn veldig sånn fakta, nøytral type tekst, og så er det kanskje en organisasjon som har en veldig tydelig politisk agenda som står bak – jepp – og også når du går på nettaviser så står det «dette er den beste» eeh slik – «slik går du ned i vekt» og så er det – går du innpå en artikkel og så tenker du at nå skal du få fakta på dette her, og så er det en reklame – ja – sant at det ser – på en måte ting er litt – formålet er kanskje av og til litt skjult ja

Og så, i dette her med å være kritisk da, så får man jo gjerne også beskjed at om at ja du må finne kilder – grunnen til at man skal være kritisk er for å finne kilder som er troverdige mhm hva legger du i det å være – at noe er troverdig?

Altså det er jo – altså først så føler jeg at formålet – altså formålet burde jo være å informere, å gi informasjon, jeg føler at teksten må liksom være rettferdig når det kommer til at – eller den her teksten er bare for å vise informasjon, som jeg har sagt, det der med å for – eksempel en person med relevant

utdanning som er medlem av en organisasjon eller denne teksten er bare skrevet av en organisasjon som fokuserer for eksempel på forskning eller på statistikk, eeh, det sier jo at – altså de er jo en troverdig kilde

Og hva betyr det at det er troverdig?

At informasjonen de sier er sann, og er der ute for at man skal kunne finne den informasjonen og at man skal kunne bruke den for å informere andre eller bruke den for å informere din egen mening, sånne ting

Og så i det samme så får man jo kanskje liksom, ja når du arbeider med skoleting, for eksempel den samfunnsfagsteksten, så har du sikkert fått beskjed om «husk å bruke relevante kilder» ja hva betyr det?

Eeh, jeg er faktisk usikker. **Ja?** Hva betyr en relevant kilde, altså hvis du finner noe som er på en måte på temaet og du finner informasjonen du trenger, [.. uklart, tror: så skjønner jeg ikke hvordan].. Jeg skjønner ikke hvordan det går an å finne en kilde som gir deg det du trenger, men at den ikke er relevant.

Nei? Ja for her beskriver du jo det som er relevant, at den passer til temaet. Ehm det kan jo også – litt sånn som du har sagt før, at det kan jo være avhengig av hvem det er som har skrevet det, det er jo forskjell på om det er noen som har en relevant utdanning som har skrevet den teksten, eller om det er noen som har funnet det en annen plass og satset på at det var rett, sant?
Ja

Ehm, og når du skal bruke kilder da, sant, som er troverdige og relevante og sånn, til skolearbeid, hva mener du at gjør en tekst god eller dårlig å bruke?

Når det kommer til kilder, eehm altså det er jo å bruke den kildeinformasjonen bra, så det er jo på en måte, si – å ikke bare – eller jo kan hende hvis du forteller om noe så kan det være du bare bruker den informasjonen og så bare sier du – eller «sånn i følge disse her – denne her teksten», eller sånn. Ehm, men hvis det er en annen form for tekst hvor du faktisk må reflektere så er det jo – å ikke bare bruke kildene og så reflektere over informasjonen i kilden, hvis det er relevant til teksten, så det er – altså hvis det er plass for det så gjør det litt mer med den kilden istedenfor å bare skrive den informasjonen inn i teksten

Ja, da viser du jo at du har vært litt mer kritisk at du har på en måte «dette sier denne personen, og dette mener jeg» ja, Ja, sant. Men hva gjør at en tekst, en kilde er god å bruke?

Altså at den er, altså .. – at du kan bruke den til skolearbeid, egentlig.

At den er, på en måte, klar lagt ut, at den har den informasjonen du trenger, at den er skrevet av noen som forstår temaet, og at den er skrevet for å informere

Okei, ja

Det ville jeg sagt at er en god kilde. For eksempel SNL eller Wikipedia, folk som skriver Wikipediaartikler de er jo som oftest, altså bare frivillige som kan det og så er det samarbeid så alle holder hverandre i check, så det er egentlig en veldig god kilde, på grunn av antallet folk som jobber på det.

Og, når du sier wikipedia, det er jo ehm – mange andre sier gjerne at det ikke er en så god kilde, hvorfor kan du tenke at de sier det?

Altså det er – altså, for wikipedia det er jo hvem som helst som kan gå inn og sjekke, men det er også egentlig ganske strengt med hvor – altså du må være flink til å falsifisere informasjon for å kunne falsifisere informasjon på wikipedia

Hva betyr falsifisere?

Å legge inn feil informasjon sant det er på en måte at det ser riktig ut men det er feil, altså du må være god på det, du må liksom forstå deg på det, og så mye som det sjekkes så føler jeg at det kommer til å bli tatt ut, men jeg skjønner hvorfor folk er bekymret over det, men også den letteste måten å sjekke er jo å bare sjekke en annen kilde, altså sjekke mellom wikipedia og SNL, eller sjekke noe wikipedia og en annen kilde

Er det noe du kan gjøre hvis du ikke – hvilke andre måter kan du gjøre det på hvis du ikke skal sjekke med en annen kilde, men at du kun har den wikipediaartikkelen?

Ehm, nei det vet ikke jeg egentlig

Nei? Du har jo skrevet – i teksten din så har du skrevet en kildeliste, Ja?

Og det er det jo på wikipedia og på de fleste ting, hva kan du gjøre med den når du er innpå nettsiden og –

Vi kan jo vite hvem som har skrevet det – altså hvem som har – hvilke kilder som har blitt brukt, hvem de er skrevet av, hvor de kommer fra, hva de er – ehm, kilden prøver å si, og sånne ting

Og da kan du bruke det til å?

Sjekke om informasjonen er riktig

Ja, og se om de har brukt troverdige kilder, for eksempel?

-nikker-

Men har du noen, som du sier Wikipedia og SNL, at de tenker du at går an å bruke, og sånn, har du noen andre sider – nettsider, som du synes har gode tekster å bruke?

Eh, tekster jeg vet ikke

Eller liksom informasjon, at – som er en gode kilde, da

Nei det vet jeg faktisk ikke, det kommer veldig an på temaet. Altså, når det kommer til medisin for eksempel, når det kommer til helse, så er det jo World Health organization som er nummer én, det er sånn den nasjonale helse, eeh, **FHI**? Ja, FHI, hvis det kommer til Norge, det kan være den der eh NHS, den britiske, tror jeg, National Health Service, eh så sånn der nasjonale og internasjonale eh helsesystemer, det er jo – det er jo der – det er jo skrevet av – altså det er støttet. Så det burde egentlig være gode kilder til ting om medisin

– altså hva andre kilder er bra? Eeh, ikke bare når det kommer til medisin, altså, når det kommer til statistikk om land og sånn, da er det jo FN, og hvis du skal for eksempel se på ett spesifikt land, så kan du jo bruke staten sin nettside for å se hva – hva er statistikken, hva er tallene? Eh, så sånne ting, ting som er generelt støttet av staten, det kommer jo an på hvilken stat, altså hvis det er en europeisk stat med – altså, en stat med relativt sånn mediafrihet og ikke en korrupt stat, så – korrupte land må du se litt nærmere på

Hvorfor det?

Eeh, fordi at, de ikke – informasjonen kan jo være skrevet sånn for å – altså skrevet på en spesifikk måte for å bruke – for eksempel landet sitt – hvordan landet fremstår, eller hvordan, sånne ting, altså hvordan landet fremstår, hva som sies om landet og hvordan det ser ut for andre, så det må man være litt mer sånn kritisk til, stat – eh sånne offisielle kilder når det kommer til korrupte land, men det, altså, det er noe man – norske, Norge er jo ikke korrupt, så vi kan jo stole på Norge sine kilder, generelt sett

Ja. Så da at – ja, det er et veldig godt poeng, på en måte se litt på hva – hvordan er systemene i det landet som du på en måte bruker kilden til

Ja

Og når du da er innpå – du sier jo mange, veldig mange nettsider, og mange nettsider som kanskje andre tiendeklassinger ikke vet at finnes, en gang, ehm, så da – det betyr jo at du har gjort mye – du har jo vært mye rundt omkring på nettet og sånn, ja? Og da finner du jo mange ulike nettsider, og hvordan er det du liksom – hva legger du merke til på en nettside for å se om du skal bruke den som en kilde eller ikke? Eller, kilde, for såvidt da kan du jo tenke skolearbeid, eller og sånn på fritiden at du har lyst å finne ut – få informasjon om noe, og –

Hva, så du spør om hva jeg vil si er en god kilde, hva som forteller meg at det er en god kilde?

Ja, eller når du er innpå en nettside, hva legger du merke til som er med i vurderingen om det er en god kilde eller ikke?

Eeh, det er jo hvordan det er liksom lagt ut, altså hvis det er – altså, er det, er det sånn, eeh – altså, er det krysslinker til andre, altså, til andre artikler da, da er det jo – eh nei jeg vet ikke, jeg vet ikke helt hva jeg skal si, altså, hm, det er veldig vanskelig å si hva en god kilde – det kommer veldig an på hva jeg prøver å finne informasjon om, altså, noen ganger trenger jeg en kort oppsummering, noen ganger trenger jeg detaljene, eh

Og hvis du tenker, ikke god, men troverdig kilde? En du kan stole på

Troverdig kilde? Da er det jo, ehm, hvor klart skriver de sine egne kilder, hvor de tok informasjonen fra, det er jo viktig. Ehm, hvor klart det er hvem som har skrevet teksten, og sånne ting

Har det noe å si hvordan nettsiden ser ut?

Altså hvis den er – hvis nettsiden er fint, altså på en måte up to date, hvis den på en måte [..uklart, kanskje: går fint hvis jeg leser på det].., hvis den er jevnlig oppdatert, da er det jo også – da er det et tegn på at det er folk som faktisk bryr seg om å på en måte ha god informasjon og ha en nettside som er lett å bruke, det er jo et godt tegn

Og når du er, så si at disse her vurderingene, hvem har skrevet det, hvor lett tilgjengelig er deres kilder, når er det skrevet – ja – hvordan blir informasjonen presentert. Hvor ofte pleier du å gjøre sånne vurderinger, når du skal finne kilder til ting?

Egentlig nesten hele tiden, altså jeg gjør det ikke så ofte med sånn SNL – altså, jeg gjør jo det ikke med SNL eller sånne som jeg vet er troverdig, men hvis jeg for eksempel finner en ny nettside så på en måte sjekker jeg hvor er kildene, hvem er det som har skrevet denne nettsiden, hvem er det som eier denne nettsiden, hvem er det som – hvem er det som jobber på den, sånne ting

Og – så da er det at mye går på automatikk, nesten, kanskje da?

Ja det er liksom på autopilot at jeg på en måte sjekker, ehh, om den er troverdig eller ikke

Mhm, pleier du å, eh, bruker du mye liksom, både norske og engelske nett – når du søker etter informasjon og sånn, hva pleier du å søke på?

Ouf, altså som oftest så søker jeg på engelsk først, altså hvis det er for eksempel, hvis det er, altså, hvis det ikke er noe relatert til norsk og Norge, da søker jeg alltid [..uklart].. på engelsk, ehm, hvis jeg ikke finner det på engelsk, da kan jeg gå på russisk, det er litt vanskeligere, men jeg har jo et tredje språk jeg kan søke i, for eksempel hvis jeg, altså, det var en gang jeg skrev et eller annet om slavisk kultur generelt, og slavisk kultur i – slavisk sånn, eh, slavisk religion før kristendommen. da gikk jeg jo selvfølgelig på russiske kilder, så jeg har jo et tredje språk jeg kan bruke, i tilfelle, men det er liksom sånn last resort. Eller så er den generelle regelen min at jeg søker på engelsk, fordi norsk er et såpass akademisk fattig språk, at det er litt få ting som skrives på norsk, og det er nesten lettere å finne ting på engelsk.

Ehm, og, når du sier at du på en måte, at russisk er last resort, hvorfor er det det?

Eh, fordi de fleste kan egentlig bli funnet på engelsk, og russisk har så – altså russisk er jo et akademisk brukt språk, det er ikke akademisk fattig, det er ikke fattig by no means, men det er liksom sånn, eh, det er litt, altså det er på en måte ikke så – det er ikke samme ting man finner på engelsk og på russisk, fordi det er veldig forskjellige folk – **du finner ikke det samme?** – nei man finner ikke det samme, generelt sett, altså det er litt andre – det er litt andre ting man finner på russisk enn på engelsk, jeg føler at det er lettere å vise til en engelsk kilde enn en russisk kilde, fordi det er litt lettere å bevise at «ja her er kilden», mens på russisk er det mer forklaring, hva, hvordan, ja, sånne ting

Hadde du – for du har russisk bakgrunn, eller?

Jeg har – jeg er fra Hviterussland, jeg er fra Belarus, vi – altså, vi er russisk snakkende, jeg kan litt belarussisk, akkurat nok for å på en måte få meg rundt og sånne ting, men, familien min har – altså hele familien min har jo russisk som morsmål. Og det er derfor jeg snakker og bruker det

Hadde du om Belarus i samfunnsfag?

Eh nei, jeg hadde om Japan og Bosnia. Altså, Belarus ville vært litt for 'on the nose' å ta for egentlig – det ville vært litt for lett, jeg ville visst for mye om det landet til at jeg kommer til å bli helt av-tracket hvis jeg skulle fortelle om det.

Og hva kanskje – hva óg kan det – si hvis, når vi snakker om dette å være kritisk da, tror du at, hvis du hadde hatt om Belarus, hva måtte du ha tenkt på da?

Eh, om at jeg selv har på en måte – jeg har på en måte en spesiell tilknytning til folket og landet, og jeg har spesielle meninger om den nåværende politiske situasjonen i Belarus, så jeg føler at det kan

kan – altså det var det jeg egentlig tenkte på, det kommer til å av-tracke min, eh, min tankegang om teksten, så jeg bare tenkte at det er lettere å ta et land i en litt lik situasjon, litt samme område, som er Bosnia, som også er et litt lite, fattig land, med litt de samme problemene, altså korrupsjon og, ehm, økonomiske [..uklart, men: og utvkiklings-?]. styringsproblemer etter å ha falt ut av union og vært i krig. Altså Belarus holder jo på og har en borgerkrig, det er jo ikke sånn at de har hatt en krig, men de er sånn, nære på en krig, for å si det sånn. Og så jeg tenkte at det ville være lettere å ta et land som er litt likt, og ikke ta Belarus for jeg føler at det kommer til å bli litt vanskelig for meg, og jeg kommer til å ha – eh, tankene mine kommer til å gå litt sånn i surr, hvis jeg skulle tatt og skrevet om det.

Ja, kanskje du er litt partisk, nesten?

Og, skal vi se. Tenker du at – sant du sier at på SNL, sant at der kanskje at du ikke tenker så mye på om at du «oi nå må jeg vurdere denne nettsiden og se om den er god, eller ikke», ehm, tenker du at det er – jeg ser jo andre ting som kan gå igjen som kilder, det er jo sånn nettavis, nettsider laget for elever, for eksempel. Hva tenker du med informasjonen som du kan få, si nettavis først da, kan du bruke liksom, stole på den informasjonen?

Nettavis? Nei. **Hvorfor ikke?**

Aviser blir betalt for clicks, og for å gjøre – altså holde leseren der, det er jo – altså det er jo litt sketchy, når det kommer til faktisk informasjon, for jeg stoler ikke på aviser generelt sett

Er det forskjell på avisene?

Det er jo forskjell men jeg føler at man kan egentlig ikke stole på noen av de.

Fordi at man?

Fordi at det er så mye penger i det

Ja ok. Og hvis du tenker sånn nettsider laget for elever da?

Det er jo, altså, det er, altså jeg har egentlig ikke brukt sånne her selv. Jeg bruker mer sånne akademiske sider og sånn, sider med faktisk forskning, jeg stoler litt mer på de og synes at de er lettere å bruke. Men samtidig så føler jeg at det kan jo fungere, jeg har veldig lite erfaring med slike sider, men det høres ut som en god ting

Mhm, så du – men hva kan for eksempel være en ulempe med, si NDLA da, hva kan du se for deg at er en ulempe, med å bruke den? Eller, kan det være ulemper?

Jeg husker ikke hvilke ulemper det er fordi jeg bruker den jo ikke selv

Og for eksempel, har du hørt om Daria?

Nope

Nei? Okei, eller sånn der studienett?

Jeg vet ikke

Nei, de to siste er sånn, det er elever selv som legger ut ting som de har skrevet, og kanskje fått en grei karakter på, men man vet jo aldri hvilken karakter de har fått, så da er det jo litt dumt å bruke det som en kilde

Og, med nettsider laget for elever så tenker jeg at en fordel er jo at det er lett å lese, men så kan jo en ulempe være at den informasjonen som er valgt, er valgt kun fordi den er lett å lese, at du kanskje får litt begrenset informasjon kanskje?

Ja, det er derfor jeg liker heller akademiske papirer, fordi det er mindre begrenset informasjon

Ja, og hvor pleier du å finne – når du sier at du bruker akademiske kilder, hvor er det du finner de?

Altså det er jo den googleportalen som lar deg – **google?** – det er en sånn googleportal som lar deg finne sånne akademiske papirer, så er det sånn free access. **Er det sånn google scholar?** Jeg tror det, det er litt greit å bruke

Har du brukt noe av det i samfunnsfagen nå da?

Ikke i samfunnsfag nei, men jeg har brukt det litt sånn, som – altså, jeg bruker det egentlig mer som støtte hvis det er noe jeg vil sjekke, det er både hvis jeg vil sjekke en kilde som regel, men det er av og til jeg har brukt det som primærkilde

Og, skal vi se, det er – men da er det vel vanskelig å lese, eller?

Neei, jeg synes ikke det er så vanskelig å lese, egentlig.

Wow, jeg synes det er vanskelig å lese, hehe

Ehm, skal vi se. Synes du at det er, liksom, vanskelig å finne gode kilder?

Altså, jeg synes at, altså det er jo litt komplisert å finne gode kilder, men når du vet hva du skal gjøre så føler jeg det er bare litt sånn straight forward. Det er komplisert å finne en måte å finne gode kilder, men når du har funnet de gode kildene, så er det litt lettere å finne flere.

Så når du vet hva du skal gjøre, mener du da hva det innebærer at en kilde er en god kilde, liksom?

Ja, og hvor og hvordan man skal lete

Mhm, ja. Tror du det er, ehm, hva tror du at andre kan synes er utfordrende med å skulle finne gode kilder?

Å finne ut om det er troverdig eller ikke. Jeg føler at det kan være vanskelig. Det var vanskelig for meg for en stund også, før jeg har på en måte en klar plan for hva jeg skal gjøre for å sjekke om det er troverdig

Og hvordan er det du har – for jeg oppleve deg jo som veldig da bevisst på hva det er som – hva det innebærer å finne gode kilder og sånn, hvordan har du klart å bli det?

Jeg vet virkelig ikke. Hvordan jeg har blitt som jeg har blitt er et spørsmål jeg føler jeg aldri kommer til å kunne svare på.

Kanskje erfaring? Sikkert det. At du har gjort det mange ganger og at du oppsøker veldig mange, og kanskje og det at du har flere språk du kan søke på? Ja

Jeg føler vi har nærmet oss en slutt. Ja? Ehm, jeg synes jo at du virker veldig reflektert på liksom hva – eller et siste spørsmål, når du sier at med SNL er en god kilde, wikipedia er en god kilde. Er det du som har funnet ut det selv, eller har dere – er det at du har funnet det ut fordi noen har sagt det til deg?

Altså det er jo folk som sier at det er gode kilder, men også jeg har sett selv at det er en god kilde og har fungert for meg flere ganger, det er jo skrevet for å informere, det er jo skrevet på en måte med, altså de har jo den rette informasjonen så det er jo både for – altså jeg er, det er bare fordi jeg er enig med så mange folk som sier det er en god kilde, fordi det er gode kilder

Men nei, veldig bra, det er jo veldig bra, du er veldig reflektert på dette her, veldig interessant

Vedlegg 5: Transkripsjon av intervju med Sivert

Du skrev jo denne her teksten om norske språktrekk og påvirkning på det norske språket og gjorde deg noen tanker om hvordan det norske språket kommer til å utvikle seg. Visste du – liksom hva visste du om temaet fra før og hvordan visste du om det?

Om temaet fra før? Mhm Jeg hadde jo søkt litt på internett og gjort meg klar til prøven, hvis det var det du tenkte på, **ja, og har du hatt undervisning om det, eller?** Ja det har vi også, vi har hatt litt undervisning og så, ja jeg leste på de kildene som [norsklærer] hadde lagt ut.

Og hva var disse da?

Det var noen sånne lenker til nyhetsartikler og sånne ting.

Har du på en måte hatt noen meninger om språkutvikling fra før?

Njai, altså, jeg har hatt mening om språkutvikling, men ingen sånn konkrete

Men du har visst at det er en ting, før dere hadde om dette? Ja

Og så så jeg jo, bare når jeg ser på teksten din så ser jeg jo at du bruker liksom parenteser og liksom referer direkte i teksten og du fører jo opp en veldig fin kildeliste. Så dette kan du fra før, eller?

Eh njaa, ja vi har jo – jeg brukte egentlig – den kildelisten, den skrev jeg på samme måte som [samfunnsfagslærer] lærte oss. **For i denne oppgaven så var det jo ikke noe krav, hvorfor gjorde du det?** Mmm nei jeg vet ikke, det var jo noen krav om når vi skal ha sitat, og så gjorde jeg det bare på de andre og. **Vet du hvorfor man skal gjøre sånn?** For å gi credits til de som har skrevet det (?). **Mhm, ja!**

Og så så jeg jo – husker du hvilke kilder du har brukt i teksten?

Neei, jeg brukte vel mesteparten av de kildene hun hadde lagt ut fra før av, men jeg fant noen på nett også. **Ja, jeg ser du har for eksempel brukt Medietilsynet, eller det er Medietilsynet som er referert til i en Språkrådet-artikkel, og så er det en NRK-artikkel, og så en forskning.no. Var dette kilder du kjente til fra – eller fra nettsider du kjente til fra før?** Ehm, det var vel, det var vel den fra ung.forskning.no, den fant jeg på nett, men de andre fant jeg på norskfaget.

Ja, og har du hørt om de nettsidene før?

Nei, det har jeg ikke.

Og så ser jeg jo, når du har – altså vi kan jo tenke at hvis du husker helt konkret fra denne oppgaven, så er det fint, men du kan også tenke mer generelt i skolearbeid, men når du søker etter informasjon på nett, hvordan pleier du å gjøre det? Hva mener du? Nei for eksempel, pleier du å – gjør du liksom mange søk, besøker du mange nettsider, hvor mye leser du av de nettsidene du går innpå?

Ja, jeg leser egentlig ganske fort gjennom nettsider, og jeg – det kommer an på om det er en, om det er en sånn skikkelig nettside, så leser jeg egentlig ikke flere, men hvis det er for eksempel på Wikipedia så kan jeg gjøre et til søk for å sjekke det, hvis det er noe viktig.

Ja, og hva er det du mener med «skikkelig nettside»?

Sånn SNL eller noe sånt, ikke noe som alle kan gå innpå

Gå innpå og..?

Å redigere

Ja, og er det noen – gjør det – altså er det noen nettsider du pleier å stole på ganske uansett, eller?

SNL egentlig mest, ingen andre som jeg bruker så veldig masse.

Hvorfor SNL? Hæ? Hvorfor stoler du på SNL?

Ehe, ehm jeg vet ikke, jeg vet faktisk ikke.

Er det at du har brukt den før, og funnet mye god informasjon, eller er det at noen har sagt at du kan stole på den? Ja, lærerne sier jo at vi skal bruke SNL og jeg har funnet masse ting på den.

Mhm, vet du hvem det er som skriver på SNL?

Det er antakeligvis folk som jobber i SNL, jeg vet ikke

Har du noen gang prøvd å finne informasjon om hvem det er som har skrevet?

Ja, på den teksten vi skrev i samfunnsfagen, da skulle vi ha veldig tydelige kilder. Da fant jeg ut at det var noen – da fant jeg ut hvem som skrev det. Det var masse forskjellige folk som skrev.

Hvordan gikk du frem for å finne det? Hæ? Hvordan var det du liksom gikk frem altså, hvordan fant du ut?

Det stod nederst på siden.

Ja, og var det da navn, eller stod det for eksempel tittel

Det stod bare navn

Prøvde du å finne ut mer om de?

Nei

Hvis du skulle ha gjort, hvilken informasjon kunne vært relevant, tror du? Om å finne ut mer?

Mhm

Sånn, hva de jobber som eller noe sånt, om de er, om de skriver til, til jobb på en måte, jeg vet ikke.

Ja, dette med hva de jobber som, hvilken informasjon kan dette gi deg, når du skal vurdere om du skal bruke kilden?

Så om det liksom er en naturfagstekst så stoler jeg mer på en professor i naturfag, for eksempel. Så ja **Hvorfor det?**

Fordi han kan, han skal kunne om det, egentlig

Og hva kan – hvis det er noen som ikke er professor i naturfag som skriver naturfaglig tekst, hva kan være risikoen ved å bruke denne som kilde?

At det som står der ikke er riktig, det er – det kan jo være – det er risikoen

Og hva kan skje hvis du da bruker denne informasjonen selv?

Hvis jeg bruker den som et argument og det argumentet er feil, så blir jo hele greien feil.

Kan du tenke deg noen tilfeller hvor det er liksom – hvor det kan ha ganske negative konsekvenser for å bruke informasjon som er feil?

Nei altså jeg kan ikke tenke meg noen tilfeller det er vel mer generelt, sånn hvis jeg argumenterer for en feil – eller en ting da med feil argument så blir jo alt feil på en måte

Og hvis du tenker på litt utenforbi deg selv men i samfunnet, hvis folk driver og har – bruker liksom feil informasjon?

Da kan det skje veldig masse ille, ja

Kommer du på noen eksempler?

Nei altså hvis noen sier noe om folk for eksempel, bare sånn random, jeg vet ikke.

Kanskje i politikk? Ja!

Hvilke land var det du hadde om i samfunnsfag? Bangladesh og Japan

Ja, de kan ikke jeg nok om til å komme med masse eksempler der, jeg tenker jo med en gang på USA og Trump – ja! – blir jo ofte brukt som et eksempel på – fake news – ja, kanskje på noen som baserer seg på feil kilder eller som ofte rope at andre kommer med fake news, som du sier.

Og hva kan være faren der hvis du tenker på en måte i samfunnet, hva kan være –

Faren er at de kan få valgt feil person **mhm**, eller en person som sier at han gjør «sånn og sånn» ting og så har han egentlig ingen mulighet til å gjøre det og så blir han likevel valgt

Ja, og skal vi se, man hører jo da ofte at det er viktig å være kritisk til det man ser og leser og hører, særlig på nett og den informasjonen man får derfra. Hva tenker du at det betyr – hvordan kan du være kritisk?

Hvordan jeg kan være kritisk? Altså jeg tenker jo det betyr å sjekke kilder og ikke bare godta alt som står på nett. Og jeg kan jo være kritisk ved å egentlig sjekke kilder, og finne ut hvem som har skrevet det og sånn.

Okei, hva betyr – okei så det å sjekke kilder, det å finne ut hvem som har skrevet – hva mer tenker du at det kan være relevant å se på?

Jeg vet ikke sånn – jeg vet ikke. Eeh nei, jeg vet ikke

Du snakket jo litt om ulike typer nettsider, hvorfor kan det være relevant å se på?

Fordi hvis ja, det er jo mest sannsynlig at det er riktig hvis det er flere sider som sier det, det er jo det med å sjekke flere kilder, sjekke flere nettsider

Og hvis du da er – se for deg da at du er inne på en nettside, det kan være – okei vi sier at det er wikipedia da. Hva er det du kan se på på denne nettsiden for å sjekke om du skal bruke den som kilde eller om det er lurt å bruke den som kilde. På selve nettsiden? Ja, det er ikke så masse du kan se på der, men du kan jo se på hvem som har skrevet den, eller den delen som du skal bruke, der kan du se. Ja, jeg vet ikke.

Og ja, der er det jo gjerne veldig mye informasjon, i en artikkel, hva kan du vite om informasjonen som blir presentert – si at det blir presentert mye fakta, kan du vite noe om faktaen som blir presentert?

Nei, altså det er jo andre som har skrevet det, så du kan jo ikke vite om det er riktig, med mindre du, ja, sjekker flere nettsted, men det kan du jo ikke gjøre innpå der så..

I din egen tekst så har jo du – altså når du har skrevet så har du avsluttet med denne kildelisten, hva kan du bruke den til, for det finnes det jo på for eksempel wikipediaartikler og. Hva kan du bruke den til?

Sjekke hva – der kan vi sjekke hva jeg har skrevet sånn hvor jeg har tatt informasjonen fra.

Og hvorfor kan det være greit å vite?

For å vite at det er riktige kilder, for å vite om det liksom er riktig informasjon, få vite hvor informasjonen kommer fra og hvem som har sagt det eller skrevet det.

Og det er viktig fordi?

Ehe ehm – nå graver jeg veldig mye – haha jaa – men det er liksom det som er poenget og

Det er jo viktig fordi ... jeg vet ikke

Nei, du har jo sagt det før fordi at det ikke – eller, det kan være greit å vite hvem som har skrevet det, og så hvilken kompetanse de har, egentlig. Ja – men det har du jo sagt

Og skal vi se, ehm – hva – hvis du ser for deg da at man kan skille mellom informasjon som man finner på nett og som man finner i trykte kilder, altså aviser, leksikon, lærebøker, og fakta – liksom printa bøker da, tenker du at det er noen forskjell på informasjonen du kan finne?

Altså jeg tenker ikke det er eller – det er jo lettere for alle sammen å skrive på nett, så det i bøker er jo litt mer pålitelig enn det som står på nett

Mhm, fordi at?

Fordi alle kan skrive på nett, det er ikke så veldig mange som kan bare – som kommer inn i en bok med fake news

Hehe nei, da må man kanskje ha litt penger

Og så, ja, så man hører jo ofte at man skal være kritisk, og så videre der kan det jo ofte være at læreren sier «husk å bruke kilder som er troverdige og som er relevante», hva tenker du at det betyr?

Altså troverdig det betyr jo sånn kilder som – kilder som vanligvis er riktig, som ikke har en masse sånn dritt i seg. Relevante, det vet jeg ikke, det må jo være kilder som har noe med saken å gjøre.

Ja, mhm, og kanskje at – ja når du har skrevet denne teksten i norsk, tenke at du skriver en norskfaglig tekst, og hvilke kilder er det som kan passe da?

En norskfaglig..sånn forskningskilder eller sånne ting? **Ja, og kanskje ikke skrevet av den naturfagsprofessoren for eksempel? Ja**

Men hvordan kan man finne ut om noe er relevant?

.. jeg vet ikke

Nei? Det og har du jo sagt før – det handler litt om kanskje å finne ut hvem det er som har skrevet det, og på hvilket nettsted det er, ja, mhm

Og når vi har snakket om det å gjøre vurderinger for å avgjøre – det er jo – ja vurderinger du kan gjøre for å avgjøre «skal jeg bruke denne kilden, skal jeg ikke» - pleier du å gjøre det?

Vanligvis så pleier jeg egentlig ikke å gjøre det, men sånn, når vi skal skrive lange tekster eller sånn samfunnsfagoppgaven eller norsken nå på tirsdag, eller forrige tirsdag, så gjør jeg litt – da går jeg litt dypere i det. Sånn at jeg ikke bare tar det fra egentlig hvor som helst.

Hvorfor gjør du det når det er snakk om lenger oppgaver?

Fordi det er, jeg vet ikke, det er jo litt viktigere. **For?** For meg, hehe. **Ja, for karakteren for eksempel?** Ja, for karakteren.

Tror du at – altså nå hadde dere jo to timer på denne teksten, har det noe å si?

Med kilder, eller? **Ja at – eller, følte du at du hadde hadde god tid, eller at du hadde dårlig tid, hva prioriterte du å bruke tiden på?**

Jeg prioriterte å bruke tiden på selve teksten, ikke kildene, og jeg følte at jeg hadde god tid, helt til slutten hahah.

Ja haha, det er jo veldig typisk. Og – ja jeg ser jo du har levert i siste sekund, jeg tror det var etter friminuttet, hehe, ser det ut som. Eeéh, skal vi se, leverte jeg den etter friminuttet? Ja nei eller skal vi se, 10:50 har du vært inne på siden, aah, ja kan godt være.

Men jeg vet ikke jeg hvor nøye det var. Men eeh, skal vi se, jeg ser jo også at du har vært – at du har startet veldig tidlig å finne – søke opp ting, og så på en måte etter, i time nr. 2 så sitter du nesten bare og skriver, ser det ut som da. Så da at du har på en måte brukt tiden i starten på å finne kilder, og så har du sagt deg fornøyd da, tenker du. Ja. Og så ser jeg at du søker opp litt sånn begrep, ja, som «formalia» og sånn og så også at du søker opp «før kristus etter kristus» «fkr/ekr», jaa? det tror jeg er fordi du har – har jeg skrevet det i teksten, det tror jeg er en KRLE-ting, ja, «det norske språket skilte seg fra urnordisk rundt år 200-500 ekr». Ja, okei, det må ha vært at jeg bare lurte på det.

Ja, og det er jo bra å liksom søke opp – og da har du jo bare søkt opp og liksom funnet svaret med en gang, på en sånn at det kommer bare opp, - ja – er det ofte at du – for du sa jo at du leser relativt raskt gjennom, ofte, men er det noen ganger at du bare tar den informasjonen som da kommer opp med en gang du har trykket søk?

Ja sånn når jeg søker på begreper så gjør jeg det. Når jeg søker på sånne korte ting.

Ja, hva er – hvilke ganger er det du tenker at det er lurt å trykke innpå ting?

Når jeg skal ha liksom – når jeg skal ha et svar, på en måte. Sånn ikke bare forklaring på et begrep, når jeg skal ha et svar så trykker jeg innpå ting.

Og hvordan er det du pleier å lese da?

Eeh, jeg pleier egentlig å lese ganske fort igjennom, men ja. Jeg får jo med meg det som står der, så

Og sant så, ehm, er det jo óg – altså når du, for eksempel i denne her oppgaven eller i andre oppgaver, føler du at du har en idé om hvilken informasjon du har lyst til å finne? Hvilke fakta eller liksom argument du har lyst til å finne, eller er du åpen for –

Altså jeg var – jeg er åpen, men jeg har jo en liten idé om ting jeg har lyst til å få med fra starten.

Tenker du at du – hvis du da leser en tekst, og så står det – si at det står på en måte i samme tekst om en som argumentere for at «nei det norske språket står veldig sterkt», og så er det en som argumenterer for at «det norske språket har ganske svak posisjon», hva pleier du da å gjøre i et sånt tilfelle når det er i samme tekst noen som er uenige?

Eeh, da vet jeg ikke. **Nei?** Jeg vet ikke, da skriver jeg, vanligvis enten en eller begge egentlig. **Mhm, har det noe å si kanskje hva du selv har skrevet i din egen tekst?** Ja, som jeg – hvis jeg må på en måte få inn et annet argument så er jo det vanskeligere. **Da tar du – nei?** Hvis jeg – hvis du har

liksom en som sier en ting, og en som motsier en annen ting, så må jeg jo på en måte få inn det argumentet. **Hvorfor det? Hæ? Hvorfor – altså mener du at hvis oppgaven din sier at du må bruke både for- og mot, eller at du prøver å gjøre det uansett?** Nei altså jeg prøver å gjøre det uansett, men ikke alltid.

Synes du det er vanskelig å liksom forholde deg til når det er flere ulike stemmer i en tekst?
Ja, litt, ja fordi da er det vanskelig å skrive ned i teksten, på en måte, ja.

Og i et sånt tilfelle hvor det er noen som er uenige, eller hvis du har to – altså enten at det er noen som er uenige i samme tekst, eller det er flere tekster hvor de er uenige, hva kan du gjøre da for å liksom finne ut hvem du tenker at har mest rett?

Det jeg kan gjøre er vel å lese gjennom argumentene deres, ja, det er det jeg tenker jeg kan gjøre.

Og hvis du knytter det til dette her med å være kritisk da, for eksempel?

Hæ? Nei eller hvis vi tenker på relevans, for eksempel, det du sa om relevans? Hva kan du bruke sånne vurderinger til?

Kan bruke – kommer an på hvor relevant de andre argumentene er, til min – til oppgaven da.

Ja, og så, skal vi se, ehm – og hva kan gjøre at den ikke er relevant? Hm? Hva kan gjøre at noe ikke er relevant?

Hvis noe ikke er relevant, det kan jo være sånn – altså vi tar utgangspunkt i den teksten eller en annen, egentlig en annen tekst, hvor jeg liksom skal argumentere for begge sidene, og så har jeg to argument og så kommer det en annen med sånn et litt annet argument så er ikke det nødvendigvis relevant, men jeg kan jo ta det med.

Kan det der ha noe å si hvem som skriver hva?

I sånn norsk språk? **Ja for eksempel, eller –**

Altså, det kan jo ha noe å si men alle snakker jo norsk, så, det er litt mindre relevant om det er en professor eller –

Eventuelt om det er noen som sier «nei språket står stabilt» og så er det kanskje forskjell på noen som har forsket på språket lenge – ja det er forskjell, men ja

Og hvis du tenker da, dette med å gjøre kritiske vurderinger slik du har sagt at da er det å se på hvem som har skrevet det, hva – hva gjør de kompetente til å skrive, hvilke andre ting kan du liksom studere ved en tekst eller nettside som du velge å bruke som kilde?

Ikke så veldig masse annet du kan finne ut, du kan jo finne ut når den ble skrevet, selvfølgelig.

Hva har det å si?

Hvis det er en veldig gammel tekst så kan det være utdatert informasjon. Ja, tid ja, det er tid, forfatter, og relevans til – det er de hovedtingene jeg tenker på, egentlig

Og hvis du tenker på – er det noen forskjell på – for nå har vi knyttet det veldig mye til skolen, men tenker du at det er noe det er viktig å være obs på på fritiden?

Nei – nei? **Hvorfor ikke?** Sånn kilder? **Ja.** Nei, jeg tenker ikke så veldig masse på kilder når jeg er hjemme, selvfølgelig hvis jeg argumenterer for en ting og så vet jeg at informasjonen jeg er feil så bruker jeg ikke den kilden, men jeg tenker ikke så masse på det utenom det

Hvor er det du pleier å finne informasjon fra?

Sånn nettsider? **Ja**

Sånn, jeg vet ikke, SNL, Wikipedia, egentlig det som kommer opp

Eller, se for deg at du sitter ved middagen og sånn «å, vet dere hva jeg hørte i dag?», eller sant?

Ja, eller andre folk

Ja, eller – jeg tror kanskje og mange bruker nettaviser? Til å få informasjon – ja – altså «kilde» det høres veldig sånn «ah da er det en sånn» - det handler jo bare om hvor man får informasjon fra sant, hvor lærer du ting, sant. Hva kan på en måte – hva kan kjennetegne det som – informasjonen som man får i nettaviser?

Informasjonen som man får i nettaviser, mener du sånn, jeg vet ikke – **egentlig alt som står i nettaviser, alt kan regnes som informasjon.**

Ja, altså jeg vet ikke helt – **for eksempel tenk på – ja okei nå sånn fotball-VM, har du fulgt med på diskusjonene der? Ja – sant ja, det er jo masse informasjon – ja – hvordan skal du vite hvilken informasjon du skal velge å stole på?**

Eh, det vet jeg ikke, jeg stoler egentlig på det meste som står om det fordi det er jo ganske ensidig, egentlig, det er ikke så mange argument imot lederen, og sånne ting. **Hvilken leder?** Det er ganske mange argumenter for ene siden, på en måte, i den fifa-saken. **Ja, hvilken side er det da?** Den som er imot fifa og Qatar.

Kan du se for deg – altså hvorfor det er så ensidig?

Mm nei, altså, jeg vet ikke, fordi det er folk – folkene som er uenige, så ja, jeg vet ikke helt.

Eller kan du se for deg at det er – at for noen andre så er det ensidig andre vei?

I akkurat den saken, så tror jeg ikke det, fordi det er jo, det er jo bare, det er jo Qatar og fifa på ene siden, og så er det resten av verden på andre siden.

Men da hvis du er i Qatar, hva tror du da at – hvilken informasjon er lettest å finne der?

Da er det vel – da finner du ingen informasjon, kan jeg tenke meg

Hvorfor ikke, tenker du?

Fordi, de skal liksom – de vil ikke sette landet sitt i et dårlig lys, men heller ikke spre løgner
Og kanskje også prøve å gi inntrykk av at det ikke er en så stor sak, kanskje? Ja

Kan du tenke på noe annet som foregår nå hvor det kan være litt samme tilfelle? Med det hvor lett det er å finne informasjon fra ulike sider og sånn

Nei, ikke som foregår nå

Litt lenger øst i Europa?

Hehe, ja da er det jo Ukraina-krigen, ja. Der kan man – der finner man sikkert masse prorussiske ting på russiske siden og ukrainske ting på andre siden.

Mhm, og et eksempel er jo for eksempel tiktok, hvor det er noen som har undersøkt, liksom laget en tiktok-konto som er plassert med VPN på russisk side og ukrainsk side, og at hvordan den ukrainske får opp masse fra krigen, russeren får ikke opp noen ting, og hvorfor tror du at det kan være viktig å være obs på?

Altså det kan jo være viktig fordi – så du ikke får liksom feilinformasjon, som du ikke ned – eller på en måte mener at krigen ikke er så ille, hvis du aldri får høre noe om det, ja og motsatt

Og det er jo – den krigen blir jo på en måte, i tillegg til at det jo faktisk er krig hvor det skjer store materielle og menneskelige skader så kaller de det jo óg for en informasjonskrig, hvor det på en måte er om å gjøre å få sin informasjon ut, og hvordan skal vi – som egentlig ganske vanlige folk, hvordan tenker du at det er viktig å møte det?

Altså, akkurat i den saken så vet jeg ikke, det er jo viktig å ikke stole på alt, sånn alt sammen, men noen ting burde du jo stole på, selvfølgelig – jeg vet ikke hva da, haha

Nei, men hvordan kan du da vite hva du bør stole på?

Altså jeg vet ikke, hvis det kommer fra – det er egentlig hvem det kommer fra, på en måte.

Ja, og sånn som du har sagt med hva tid det er skrevet, for her går jo ting veldig fort. Ja – men absolutt sånn du også sier med hvem det er som presenterer informasjonen – ja

Jeg tenker vi skal avslutte, men – altså ja du har jo sagt dette her at på internett så kan hvem som helst skrive hva som helst, og det gjør det viktig å kanskje dobbelsjekke ting litt og sånn, føler du at du liksom – at du er i stand til å gjøre det, at du klarer å være en kritisk leser?

På skolen ja, på fritiden nei

Hvorfor ikke, hva er forskjellen?

Fordi på fritiden så, for det første så leser jeg ikke så masse på nett, og hvis jeg søker på nett så stoler jeg egentlig på det første jeg finner

Hvis du bruker – nå har vi jo snakket om tiktok da, bruker du det?

Jeg bruker det

Ja, er det en plass hvor man må være litt kritisk, tenker du?

Ja. Jeg bruker egentlig ikke tiktok så veldig masse som akkurat informasjonskilde, men ja. Du må jo være kritisk til det du finner der

Jeg får jo opp – jeg bruker ikke tiktok, jeg bruker reels på instagram, ser jeg på. Og det jeg får opp akkurat nå det er mye hudpleieting, og da er jo på en måte – hva tenker du kan være viktig for meg å gjøre da, i møte med disse her hudpleiegreiene?

Jeg vet ikke, se på noe annet hvis du vil ha det vekk liksom, det kommer an på hva du ser på.

Ja, for da er det jo gjerne sånn «prøv dette, du må bruke dette da blir huden så fin», sant, og da er det kanskje rel – hva er relevant da for meg å se på? Altså «ja okei, her kommer du med en produktanbefaling, men ah du er 17 år» sant liksom eller «du har ikke utdanning innenfor feltet», og så altså, men tenker du at det er – du sier at det er vanskelig – eller at du er mindre kritisk til det du finner på en måte – det du ikke skal bruke i skolesammenheng da – hvorfor?

Fordi på fritiden så har jeg ikke så god tid, for det første. Ehm, som oftest vil jeg bare finne ut av ting egentlig ganske kjapt, ikke nødvendigvis – jeg vil jo helst at det skal være sånn skikkelig, men jeg tar ikke tiden til å sjekke det.

Er det noen som – da kan du tenke sånn enten foreldre eller venner eller lærere, som spør – okei du sier et eller annet «jeg hørte at» eller «jeg leste at», spør de deg da, okei hvor fant du det?

Nei – nei? Føler du at lærerne jobber for å gjøre dere bevisste på hvor dere finner informasjon fra?

Mmmm, altså jeg vet ikke. De mener ikke at – eller, de har ikke presset på oss så veldig masse at vi skal vite hvor informasjonen kommer fra, men sånn når det kommer til kilder på skolen så er det jo ganske viktig

Så da – ja – kan vi jo avslutte. Jeg føler at du – mitt inntrykk er at du på en måte forstår litt av hva det innebærer å være kritisk og sånn, og at du gjør litt vurderinger på en måte – at hvilken informasjon du oppsøker, - ja – vurderer litt, eller avgjør hvor nøye du studerer hvor informasjonen kommer fra – ja

Vedlegg 6: Transkripsjon av intervju med Mons

Vi kan jo begynne litt generelt om temaet, det handlet jo om språkpåvirkning og språkutvikling – hva visste du om det fra før?

Jeg visste at det var forskjellige språkgrupper i landet, og at det er palatalisering og tjukk L, og sånn – det kunne jeg litt om fra før.

Var det noe du har hørt om i undervisning?

Ja

Hadde du noen spesielle meninger knyttet for eksempel til dette med språkutvikling? Hadde du noen tanker om det fra før? Om hvordan språket kommer til å utvikle seg?

Nei ikke egentlig, nei. Sånn jeg har funnet på nett og sånn.

Og du sier du fant på nett, hva var det du fant når du søkte?

Jeg prøvde å finne sånn – eh hehe det var litt lenge siden da –

Ja, jeg vett jo hva du har endt opp med å bruke, så jeg kan jo hjelpe eventuelt. Du har jo for eksempel brukt en NDLA-artikkel som heter «Språksituasjonen i Norge». Tenkte du at det var en nyttig artikkel, en god artikkel?

Jeg tror jeg brukte den mye siden det stod mye informasjon der som jeg kunne støtte opp mot andre nettsider.

Gjorde du det?

Ehh litt jaffal.

For du har kun ført opp NDLA-artikkelen. Aah okei. Men da prøvde du å finne litt informasjon som kunne bekrefte eller avkrefte eventuelt.

Men hva mener du da – for da tenkte du at okei dette var en grei kilde å bruke. Hva er det som gjør en kilde til en god kilde?

Hvis mange – hvis den ligger høyt oppe blir jeg tryggere på den da, for da er det mange som har lest den og velger å tro at den er bra.

Så det at den er høyt oppe kan være enten fordi mange har trykket på den fra før, er det en annen ting som kan gjøre at den er høyt oppe hos akkurat deg?

Hvis det er noe jeg har lest på før.

Og for eksempel hvis de – ja algoritmer sant – ja (nikker bekræftende), «han går ofte innpå NDLA eller NRK», og da er det det som kommer opp først kanskje? Ja

Men hva har det å si da at det kanskje er mange andre som har vurdert den som god?

Overskrift har mye å si, og hvordan det er med forfatter og sånne ting.

Hva har forfatteren å si for teksten?

Hvis forfatteren er forsker eller det er påvist – eller at han har skrevet andre gode tekster.

Og har kanskje en utdanning som er – altså si at det er snakk om språksituasjonen i Norge – hva utdanning er det da som på en måte eh

Norsklærer vil jo være bra. **Ja så en relevant utdanning, kanskje? Ja**

Hva kan gjøre at en kilde er dårlig da?

Hvis det ikke står forfatter for eksempel, eller hvis alle har tilgang på dokumentet, da er det ikke like –

Hva kan det ha å si da?

Hvis alle kan skrive hva de vil så kan jo folk tulle og skrive feil informasjon.

Tenker du at det kan ha noe å si hvilken sjanger teksten er?

Ja, hvis det er et relevant tema, for eksempel krig da, så kan det være lettere at det kan stå feilinformasjon enn hvis det er mer nøyaktig siden det er ikke like mange som tenker på at de skal tulle med og sånn.

Ja og når det er snakk om krig, hvorfor kan det være spesielt viktig med hvem som har skrevet akkurat de –

Siden at hvis det er en side av krigen som har skrevet om noe, så har de en annen mening enn hva den andre siden tenker, så da blir det jo forskjellig.

Ja, og vi ser jo at nå står det jo sånn, si på NRK da, at «En ny by skal ha blitt invadert» - hva sier den overskriften?

At det ikke er – at det er byen som har blitt invadert sin side, eller landet da, det kan jo hende at de som invaderer tenker at det er sitt

Ja, eller kanskje og at det er sånn «det er dette vi har hørt, vi kan ikke vite helt enda, det er litt usikkert». Men ja, så da tenker du det at forfatteren har – kan du komme på et begrep fra retorikken for eksempel, om hva som passer på dette, det med utdanning.

Hva betyr det?

Retorikk?

Ja

Det er gjerne som hvis du har en reklameplakat, eller et debattinnlegg, så skal du gjerne skrive en retorisk analyse. Og da er det tre begreper på latin: etos, logos og patos, har du vært borti de?

Etos er etikk, logos var logikk, og patos det var, hva var patos igjen, det var sånn –

Følelser

Følelser, ja

Og hvis du – okei dette er jo litt sidespor da – men vi sier for eksempel at «denne teksten om språksituasjonen i Norge er skrevet av en norsklærer og det er lagt ut på NDLA, da har han høy etos, fordi han vet hvordan tekster bør leses av elever.

Ja.

Men skal vi se, vi kan jo – når du søkte, tenkte du at skulle oppsøke liksom flere ulike sider av en sak, eller at du var interessert i å finne ting som bekreftet det du visste fra før, eller at du ville lære noe nytt?

Bekreftelse er jo, eller, hvis du søker på noe så kommer det opp en sånn Wikipediaside på siden, og så kan du lese det og så kan du gå innpå noen andre sider, se om det står noe likt.

Og når du sier at det kommer opp på siden, hender det at du – altså når du gjør et søk, og så får du opp tekster, og så får du opp den litt sånn oppsummeringen og sånn, pleier du å si deg fornøyd, eller trykker du deg innpå tekster, og hvor nøye leser du tekstene som da kommer opp?

Jeg pleier å lese den første, og hvis den mangler noen av søkeordene, så kan det hende at jeg går forbi og så trykker jeg på noe annet.

Og hvor nøye leser du?

Det kommer an på, skumlesing, jeg pleier ikke å gå så dypt inni, for hvis det ikke er noe jeg er usikker på.

Og hvis det er noe du er usikker på da?

Da leter jeg etter overskriftene, og leser grundigere på de.

Og hvis det er en tekst som ser egentlig grei ut, men det står noe som på en måte du ikke har hørt om før, eller som du synes høres litt feil ut, eller du blir litt skeptisk til, hva gjør du da?

Da går jeg videre, og så ser jeg om det er noe annet som ligner.

Ja, hva sier andre?

Ja, ja, ja.

Og pleier du da å – tenker du at det er viktig å ha flere tekster som kilde, eller at du sier du fornøyd med å finne en?

Hvis jeg finner en eller to like, så synes jeg det er nok.

Kommer det litt an på hvilken oppgave, kanskje?

Ja

Sånn som dette samfunnsfagsprosjektet er vel mye større enn norsken?

Ja, da brukte jeg ikke så mange sider, da brukte jeg FN og så ser jeg på ekstra, og så ser jeg om FN støtter de.

Hva gjør FN til en god kilde?

Ehm det er jo den der, ehm, hva står FN for?

Forente Nasjoner

Forente Nasjoner ja, så det gjør det automatisk, i mitt hodet da til en – **hvorfor det?** Siden det er de som står for fred, eller det er de som holder fred og sånn, og hjelper land som trenger fred. **Og hvorfor er det viktig at de er troverdige?** Fordi at hvis de ikke er troverdige, og de har en så stor – de har jo ganske mye makt, vil jeg si – så blir det jo veldig dumt hvis de kommer ut med feilinformasjon.

Det er et veldig godt poeng. Og dette her med, ja det å ha makt, det skriver jeg litt om selv også, og det er gjerne det som gjør at det er viktig å være kritisk når man leser, og du har jo sikkert hørt det mange ganger av mange lærere: «du må være kritisk når du leser, kritisk til informasjonen du finner», hva tenker du at dette betyr?

Jeg synes at internett har blitt veldig stort, så – før så var det lettere å finne uten at man måtte dobbelsjekke, men nå ligger det ute så mye, så da er det lure å sjekke dobbelt.

Ja, og så sier man kanskje at en måte å lese kritisk på, er å stille spørsmål til det du leser, og nå har vi vært inne på dette med hvem er det som har skrevet, hvilke andre spørsmål, hvis du tenker det er sånn at det er spørsmål, tenker du at det er viktig å stille?

Hvis det står litt lite, så kan det hende at de som har skrevet ikke vet så mye om det, og det kan jo være kritisk hvis man vet mer enn de som har skrevet. Og hvis for eksempel det er en, hvis siden ikke ser så profesjonell ut, så kan jo det ha noe å si, fordi hvem som helst kan jo legge ut, man kan jo ha forskjellige meninger, og det kan hende de har litt konservative meninger, og du vil ha litt mer åpne?

Ja, og kanskje og det med lite informasjon, det kan jo henge sammen med «hvilke meninger er det du har, hvorfor sier du kun dette, her er det mye informasjon som er utelatt», kanskje?

Hvor ofte pleier du – hvis du tenker at det å stille de spørsmålene er å være en kritisk leser, ser du på deg selv som kritisk til informasjonen du finner på nett?

Av og til

I hvilke tilfeller er du, og i hvilke tilfeller er du ikke?

Hvis jeg har god tid så er jeg mer kritisk enn hvis jeg må skynde meg.

Hva følte du når du skrev denne teksten i norsken?

Ehm både og, jeg trodde at jeg hadde litt bedre tid enn det jeg hadde, og så ble det litt stress på slutten.

Haha ja er ikke det alltid tilfellet, at «oi der hadde det gått litt fort ja»

Og føler du at du får liksom – er det forskjell på hvor kritisk du er til tekster som du bruker på skolen, eller ting du finner på fritiden?

Ja, hvis jeg er hjemme og skal bevise noe for min far eller min mor, så er det den første som sier at jeg har rett som er rett, men hvis det er norsk eller i samfunnsfag da, så er jeg litt mer «oi men kan det hende at jeg har feil», og så kan jeg dobbelsjekke. **Okei så hjemme er det litt sånn for å – for å ha rett.**

Eller for eksempel, bruker du tiktok for eksempel? Ja jeg ser på tiktok – hva tenker du til det som blir presentert der? Nei det er mye rart. Jeg pleier ikke å stole på det, hvorfor ikke? Nei for der kan hvem som helst si hva de vil, og det er ikke ofte det er rett. Men jo aviser da, de kan jo ha med litt mer rett, enn private brukere. Og hvis du tenker at du er på – for eksempel i denne oppgaveteksten så var det jo en artikkel fra en nettavis som ble brukt i oppgaveteksten, og tenker du, ser du på nettaviser og sånn som kilder man kan stole på?

Ja hvis flere aviser sier det samme, men så vil det jo en avis som alltid vil være først, så men det kommer jo ut i de andre etter hvert.

Er det forskjell på hvilken type avis det er?

Ja det er det, VG kan være litt mer sladder enn BT, for eksempel. **Ja og når du sier VG så tenker jeg jo at en parallell kan være NRK, hva er forskjellen mellom de?**

NRK er jo riksaviser så de må stå, eller de skal prøve å stå nøytralt. Mens VG kan stå mer på venstresiden hvis de har lyst til det, eller ..

Og en annen viktig ting er jo at NRK ikke skal ha reklame for eksempel, hva har det å si?

Da trenger de ikke å ha like flashete overskrifter og sånn, siden det har jo en del å si.

Ja absolutt, for da vil jo VG ha klikkene slik at folk ser reklamen som er på siden. Og da kommer vi jo litt inn på dette med formål, hva legger du i det at, hvis jeg sier at formålet til den som skriver kan være viktig når du vurderer?

Hvis formålet er å lære andre, så skriver du ikke – hvis det handler om skøyting da – så er det ikke «hvordan gå 100 000 km/t på skøyte» eller «hvordan skøyte enda raskere», det vil vel heller stå om teknikker og sånn.

Og hvis du tenker sjanger for eksempel, hvilken type sjanger kan være vanskelig å stole på?

Sånn fakta hvis de sier forskjellig, så er det jo litt vanskeligere hvis du bare har to og da, og så sier de to forskjellige ting.

Og hva gjør du da hvis du har to faktatekster som sier forskjellige ting?

Finner en tredje hehe.

Ja? Hehehe. Og da kanskje at det blir den som får være «tie breaker» nesten? Ja.

Og så hvis du tenker at du får en oppgave, i denne samfunnsfagoppgaven eller norskoppgaven, så sier læreren «husk å bruke kilder som er relevante og troverdige», hva legger du i det? Hva betyr det at en tekst er relevant, hva betyr det at den er troverdig?

Hvis den ikke er relevant så begynner den å skrive om det som er rundt tema, og ikke det som er tema. Og hvis det er en – hvis det handler om, hvis det handler om krig, da, og så står det i teksten om landegrensener og sånn, så kan det være relevant, men det vil ikke alltid være relevant.

Kan det ha noe med hvem som har skrevet det?

Ja, hvis det er en stor person som har skrevet det, eller som er kjent, som er kjent i, eller som er kjent rundt avis, eller forskersamfunnet, så er det lettere å stole på. **Enn for eksempel hvis jeg hadde skrevet et leserinnlegg om krig, så er du sånn «okei men hva vet du om krig?» sant ja, eller en blogger eller sant, kanskje at det kan gjøre noe med relevansen? Og troverdighet da?**

Troverdighet har jo en del å si på hvor mye du kan, eller hvor mye – **hvor mye du kan, eller den som skriver?** Hvor mye den som skriver kan, eller jeg også da, hvis jeg kan mye om et tema, så ser jeg at noen andre kan veldig mye, så skal vi lære sammen, så har jo det en del å si, enn hvis det er en som kan veldig mye, så kan du veldig si, da kan jo han si nesten hva som helst og du vil tro på det. **Ja, det henger litt sammen med «creds» - jeg tipper jo at du kan mer enn meg om fotball for eksempel, da er det sånn «ja men selvfølgelig, du kan mer enn meg da stoler jeg på det»** Ja

Synes du at det er – si at du leser en tekst som har litt sånn informasjon, eller presentere fakta, som du ikke har hørt om før, men det er en veldig anerkjent, eller du ser okei at det er en professor som har skrevet det?

Nei da vil jeg jo stole på det, men hvis jeg er usikker, så «ja men han sier det, men det er litt utydelig», så går jeg og ser på noen andre og så ser at de skrev noe annet, da blir jeg jo usikker på professoren.

Kan du, er det noe annet du kan gjøre, og på en måte, da har jo gjerne den professoren oppgitt sine kilder, hva kan du bruke de til?

De kan jeg bruke, hvis jeg hadde vært en forsker da så kunne jeg brukt de til å forske videre. Eller jeg kunne tatt det videre og sett på hva andre forskere hadde tenkt.

Og ja si «okei de sier dette, og bruker denne kilden», så kan du gå innpå kilden, og hva kan du se etter da?

Da kan jeg se om det er en troverdig kilde, eller om det, hvis de forsker på, ja hva skal de forske på da, elektrisiteten har blitt så dyr nå, og så ser de på prisene i Nord-Norge, og så legger de ut at, siden der er det jo ganske billig på grunn av at, okei jeg vet ikke hvorfor, men det er billig, og så sier de at det er billig over hele landet, men så har de kun sett der, og ikke på Østlandet og på Vestlandet. **Ja for eksempel at den teksten du først leser, presenterer ett tall, og så trykker du innpå [kilden] og ser at «men her er det jo fem forskjellige tall», sant då kanskje at liksom man kan jo bruke de kildene – kildene til å se «hva er det de har valgt å ta med, hvorfor har de kanskje ikke valgt det andre?».**

Men tror du, føler du at du, føler du at du er kritisk når du leser?

Ja, jeg vil si at jeg føler at jeg er kritisk?

Kan det variere for eksempel for hvilket fag eller hvilket tema som bestemmer om du skal være kritisk eller ikke?

Ja hvis det er historie, så er det ofte at de sier det samme, for da er det så mange som har skrevet om det og som har meninger, og da blir det likt til slutt.

Ja og er det bra eller dårlig?

Det kan være bra, men det kan også være dårlig.

Og akkurat i historie så er det mange av de kildene – eh med mitt tema baserer seg litt på nettopp dette med historie sant, har du hørt det man sier at «historien er skrevet av de som vant»? Ja, og da er det jo akkurat historie et sånt fag hvor man bør være litt kritisk, for da er det sånn «okei her står det dette, og at det var dette som skjedde, men det var jo de som vant krigen, hva med de som ble stående igjen som tapere, hva er deres perspektiv? Kan det utgjør -hørte ikke-.

Men er det noen nettsider som du synes at, som du tenker, her kan du tenke både på fritiden når du skal diskutere med foreldrene dine, eller venner, eller i fag på skolen, om du har nettsider som du tenker at har spesielt gode tekster som du kan bruke, og om det er noen som er dårlige?

Store Norske Leksikon tenker jeg med en gang. **Hva gjør den til en god kilde?**

Du må være en professor i faget for å kunne skrive det, så da tenker jeg automatisk – og så må jo de godkjenne før det blir lagt ut. **Ja, og er det for eksempel noen som ikke er så gode?** De som ikke er så gode kan være de som jeg ikke vet om (hehe), **For eksempel mange stiller jo Wikipedia og SNL ved siden av hverandre. Tenker du at det er forskjell på de to?**

På Wikipedia kan man jo bare lage en profil og så skrive der selv, det kan du ikke på SNL. **Godt poeng, der kan på en måte hvem som helst skrive. Og er dette her – de nettsidene som du tenker at er gode, er det sånn du tenker fordi du har erfart at «jo jeg har fått god informasjon derfra fra før», eller har du fått beskjed om at de er gode?**

Begge, jeg har fått beskjed om at de er veldig gode å bruke, og så går og så finner du og det er lettere – og da tenker jeg da at «ja da var det rett» og så kan jeg komme tilbake igjen og så kan jeg lese det. **Tenker du altså at dette her med at mange sier det er viktig å være kritisk, i alle fall på nett fordi der kan hvem som helst si hva som helst. Føler du at du er i stand til å møte tekster på en kritisk måte?**

Eh ja, av og til så – hvis det jeg leser er jeg veldig enig med, og så finner jeg en annen, og så finner jeg en tredje som sier noe helt annet, så velger jeg ofte å tro på de to. Men det er jo siden at da tanker jeg at to er enig og så er den tredje der kan det hende at det er noen andre som har et annet syn på det. **Kan det ha noe å si da når de forskjellige –**

Ja hvis den ene er skrevet i 2015 og så ble de to andre skrevet i 2021 og 2022, da er det lettere å tro på de to siste. **Og hva hvis teksten som er uenig med det du selv har tenkt, og det de to andre tekstene sier, er mye nyere, hva har det å si?** Det har noe å si at hvis det er veldig nytt da er det noe jeg ikke har fått med meg enda, som de to tekstene ikke har fått med seg. **Kan det også gjøre at man skal være litt skeptisk og?** Ja, det kan bety at de ikke har blitt kritisert, og så kan det jo bety, det kan fortsatt bety at de to andre tekstene er rett men at det er mer informasjon på de to andre tekstene som kunne vært med. **Så på den ene siden, ja at det kan «men oi her er det noe som har blitt oppdatert», men og «har det gått gjennom på en måte en kontrollsjekk og sånn som du snakker om at noen sider har redaktører som sjekker at det er greit.**

Men føler du, sånn i skolen og sånn, at du får grei veiledning på det å, blir det poengtert at det er viktig å være kritisk – ja – og får dere veiledning om hvordan dere kan være det?

Ja, vi får i hvert fall god beskjed om at vi må være kritisk, og hvis vi spør hvordan så kan det hende at de setter seg ned og så kan de «ja hvis du gjør sånn og sånn og sjekker de og de», og de er rette, så ville jeg sagt at de er rett. **Så læreren viser deg liksom om hvordan du skal gjøre det? Ja.**

Vi kan jo begynne å avslutte, når du, hvis du skulle sagt at du på en måte, okei du har to timer hvor du skal skrive tekst, hva er det viktigste som gjør at du velger den teksten du velger?

Hvis den er høyt oppe, eller at den – at den har mye makt, her er en professor jeg vet hvem er, da er det størst. **Har det noe å si at «på denne var det mye jeg kan bruke» ja, er det viktig?** Ja, siden da slipper jeg å se etter andre tekster som kan si det samme.

Har du noen spørsmål eller kommentarer? Nei

Jeg kan jo, jeg føler det er sånn at du vet om at det er viktig å være kritisk, for såvidt og at du vet hvilke ting du skal se på når du skal være kritisk, og hvorfor. Og det er jo veldig bra fordi mange sier at man må si på hvem som har skrevet det, men så sier du vi må se på hvem som har skrevet det, fordi at det kan ha noe å si for om de egentlig har, om de skal ha noe å si for hvordan jeg lærer om det, «hvem er du til å snakke om fotball», og det er jo bra at du ser. Så jeg får inntrykk av at du er opptatt av det, eller du vet om det, og så er kanskje hvor opptatt du er av det hva som er formålet med å bruke informasjonen og hvor mye tid du har. Jeg ser jo at 2 timer er lite tid, men så kommer det kanskje an på hvilken oppgave det er.

Vedlegg 7: Transkripsjon av intervju med Arne

Du har jo brukt, i denne teksten her – skal vi se, nei nå begynte jeg litt – skal vi se. Husker du temaet for teksten?

Ehm, det var i hvert fall noe med språk, husker jeg. **Ja, språkpåvirkning og språkutvikling, gjerne, at du skulle reflektere litt rundt hvordan det norske språket kommer til å utvikle seg. Hva visste du, eller liksom, visste du mye om det fra før?**

Eh, jeg visste ganske mye om det, men det var – det var mye som jeg måtte søke på da, på en måte finne ut.

Ja, og hadde du, altså dette med språkutvikling, for eksempel, hadde du noen – hadde du gjort deg opp en mening om det fra før? Hvordan norsk kommer til å være senere?

Eh ja, det hadde jeg egentlig gjort, i på en måte arbeidsbok da som jeg har skrevet om, så hadde jeg på en måte skrevet hva jeg tenkte der.

Ja, og da når du har lett etter kilder, har du – fordi du skriver vel at, skal vi se, at det norske språket er i endring, sant og det er jo på en måte noe man kan, altså – akkurat det er ikke noe man kan argumentere så veldig imot, men det med hvordan det kommer til å utvikle seg senere så er det jo mange som har ulike meninger. Var du opptatt av å finne ting som bekreftet det du mente, eller var du åpen for å finne mot-?

Jeg var mest opptatt med å finne det som bekreftet det jeg mente. At jeg ville finne ting som på en måte, litt, på en måte, bygget på det jeg mente.

Hvorfor det?

Nei, ehm, det var bare – jeg nesten bare tenkte at det var litt lettere, litt lettere å skrive mer om ting du vet mer om, enn å finne mer ut om ting du ikke kan så mye om.

Ja, for det var jo bare to timer

Ja

Eh, og så har du brukt, ehm, NDLA, og så Vårt Land, og så finanssenteret, heter det – står det. Ehm, hva liksom kan du om de kildene fra før?

Eh, det var ikke mye. Men jeg har hørt om de før, så, jeg har brukt de i andre sammenhenger før da, så da tenkte jeg det var en troverdig kilde i hvert fall.

NDLA, hva er det, for eksempel?

Litt usikker på hva det egentlig er, men det er et eller aent, sånn type, jeg tror i hvert fall det er noe lignende som sånn SNL, at ikke alle kan skrive innpå, at det på en måte er en sånn type forfatter som skriver.

Det er jo en nettside som er utviklet spesifikt knyttet til kompetansemålene i læreplanen. Så det er jo utviklet for skoleelever. Ja. Så det er jo derfor man ofte finner så mye god informasjon der, fordi at oppgaven du skriver henger jo også sammen med kompetansemål.

Og så den VL, det er jo Vårt Land, hva vet du om den fra før?

Det er ikke mye

Nei? Nei

Vet du hvilken type nettside det er? Altså om det er et leksikon, eller – nei

Nei? Det er en nettaviss, og så er det óg en kristen nettaviss.

Åja

Hva tenker du at det kan ha å si, sånn i ettertid?

Eh, oi. Nei det er jeg litt usikker på egentlig. Der er jeg ikke helt sikker

Nei. Og så er det den Finanssenteret, hvilken type nettside er den?

Det.. Hvilken type er jeg ikke helt sikker på, men jeg vet at det er på en måte sånn – **eller hva du finner der** – alt mulig, en sånn type, hvor man kan finne alt mulig innpå

Og, synes du at det var liksom gode kilder å bruke i denne oppgaven?

Ja, det synes jeg det var.

Fordi?

Nei, det var mye informasjon innpå de om det, ja som jeg hadde tenkt å finne informasjon om, så fant jeg det jeg trengte

Ja. Og hvordan pleier du – når du søker etter informasjon, hvordan pleier du å gå frem?

Eeh, pleier egentlig bare søke, så mest presist som mulig, og så pleier jeg som oftest å trykke på det aller øverste først og sjekke det som kommer opp først, for det pleier som oftest å være – det ser ut til å handle mest om da, og hvis ikke så prøver jeg bare den som er under, og så ser jeg litt, sånn, om det er ja, informasjon der, som jeg kan bruke

Ja. Pleier du å lese nøye når du er innpå?

Nei det er mer på en måte en sånn skumlesing da, at jeg går liksom gjennom litt lett, og så. Men hvis det ikke er så veldig masse informasjon så pleier jeg å lese ganske nøye

Er det forskjell på hvilken informasjon du skal ha?

Eh ja, sånn av og til så er det på en måte, litt vanskeligere å vise til på en måte én greie da, men det er jo ofte sånn – nei jeg husker ikke helt hva jeg skulle si der, jeg glemte det

Men kanskje, altså hvis du skal finne fakta for eksempel, eller et begrep, så er det kanskje forskjell på hvordan du leser teksten, enn hvis du skal finne ut liksom et argument, kanskje?

Ja?

Og så, og hva mener du da – ja okei så du synes at disse her var gode kilder, hva synes du at er en god kilde?

Nei.. god kilde er vel når du finner det du trenger egentlig, bare på en måte en kilde der som du på en måte – der det liksom er, vanskelig å forklare men en kilde du på en måte vet at andre bruker og, at på en måte du har hørt om før, og da er det litt enklere på en måte å gå inn på den kilden der at du på en måte ser noe du er kjent med. Da synes jeg som oftest at det er en bedre kilde, for når jeg har hørt at flere andre har brukt den eller hørt om den før

Hvorfor er det viktig at flere har brukt den?

Nei, for da er det litt mer sånn, jeg vet at det som oftest er rett det som står innpå kilden og ja, du får brukt det, at det på en måte, ja at det er litt mer brukelig, det som står innpå der

Ja, har det noe å si hvem det er som sier at – eh, forteller deg om en nettside som sier at kan være en god kilde?

Ja, hvis det for eksempel er en elev, og en lærer som forteller om to forskjellige, så tror jeg mer på læreren. At den er mer troverdig

Og ja, så .. det jeg syntes var interessant med denne her da, for den hadde jeg aldri hørt om før, finanssenteret, ja? Og så så jeg litt på – hadde du, du har brukt den før, sier du? Ja. Har du lagt merke til hva som, hvordan – hva overskriftene er?

Nei

Nei? Der så jeg at nesten alle overskriftene var «hva er», og så er det et ord, «SNL»

Jaa..

Og, sant at, «hva er skatt SNL», «hva er multietnolekt SNL». Hvorfor tror du at det er sånn?
Lettere på en måte å finne det du trenger.??

Ja?

Litt usikker

Men hva er SNL?

Det er jo store norske leksikon. Og det er jo, jeg tror at det er den kilden som på en måte er mest troverdig av de alle, at det kanskje, ja hvis du søker på det så kan jo folk tenke at du får litt mer troverdig kilde, får litt mer fakta

Og det har finanssenteret skjønt, og så tenker de at folk kommer til å søke på «hva er blablabla snl», da heter våre artikler det, så kommer vi på toppen?

Ja

Ehm, men tenkte du noe over det, eller?

Nei, det gjorde jeg ikke

Nei? Ehm, for for meg så var dette her en nettside som jeg var sånn «oi hva er denne», og så så jeg litt på de titlene, og lurte på hvorfor de formulerte seg sånn, ehm, så det gjør jo at jeg ville liksom undersøke litt da hvilken type kilde det var. Pleier du å gjøre det?

Nei, ikke så ofte, det pleier jeg ikke å gjøre

Og, hvis du får beskjed, sant man får jo ofte beskjed om at liksom «ja dere må være kritisk til kildene dere bruker», ehm, og da undersøke de. Hva er det – hvis du skal gjøre det da, hva er det du kan undersøke og liksom –

Nei da pleier jeg av og til – jeg føler bare se om siden ser grei ut i seg selv på en måte hvordan den er lagt opp, så hvis på en måte siden ser bedre ut og på en måte ser litt lik ut som andre nettsider, sånn som SNL og sant da, på en måte oppbyggingen av siden er ganske lik, så føler jeg at den er mer troverdig, enn en som bare på en måte, det er liksom ingenting på siden og så står det bare skrift nedover, og sånt

Er det noe annet du kan se på?

Eehm, jaa, eller, litt usikker egentlig. Om det er for eksempel brukt til masse andre ting og ikke bare en side som bare er brukt til det temaet der men at det finnes mye annet innpå siden også

Som, hva mener du da, for eksempel?

Nei at det er, at du kan søke på andre ting innpå siden, at det er forskjellige tema du kan søke på

Ja, sånn som SNL at du kan – at du har liksom masse ting?

Ja at du har masse ting, ja

Ehm, og, hva tenker du at det å være liksom – å lese kritisk, hva tenker du at det kan, hva er det, betyr det?

Nei å være kritisk til det du leser. At du på en måte tenker litt over hva du leser istedenfor å bare lese det og så tenke at det er fakta

Og hva, hva skal du tenke over?

Litt usikker, nei. Tenke over..?

Eller, si på SNL da, hvorfor er det en bra kilde?

Nei, jeg føler at det egentlig er en bra kilde fordi jeg har hørt om den, og så har du forfattere og liksom alt nedenfor, alt står på en måte hvem som har skrevet den, og når tid det er skrevet, og ja

Hvorfor er det greit å, eller hva kan du gjøre med den informasjonen, hvem som har skrevet og når tid det er skrevet?

Du kan jo finne ut om det er på en måte relevant for hvis det skjedde, hvis det er noe nytt som har skjedd eller komt nye ting, og så er det blitt skrevet før da, at de – så er det ikke like relevant lenger?

Ja for eksempel koronarestriksjoner, ja, «ja men de er to uker gamle». Og hvem som har skrevet det da? Hva med forfatter og sånn sier du sant at –

Ja for det pleier å stå på siden alt liksom hva, at det er ikke bare en forfatter men liksom hva han jobber med og sånne ting, så hvis en liksom har en høyere stilling på en måte da, at det – eller på en måte en kjent forfatter kanskje, så jeg føler at den er mer troverdig, enn hvis ikke

Har det også noe å si altså – kan hvem som helst kjent forfatter skrive om hva som helst?

Mm, nei

Nei, hva kan ulike forfattere skrive om?

Det er vel hvis de har utdanning i de forskjellige tingene, hvis det er en som er på en måte med sånn fokus på land og sånn, sant som med den der samfunnsfagsoppgaven som vi hadde så så jeg at det var samme forfatter på forskjellige land, men det var samme tema

Så da er det en som har utdannet seg innenfor et tema?

Ja

Ja, og det er jo det jeg tenker litt på at hva – det er jo hva man kan på en måte undersøke med en kilde sant når er den publisert, hvordan ser nettsiden ut, som du sier, hvem er det som har skrevet, hva har de av relevant utdanning?

Ja mhm

Og hvorfor er det viktig å liksom se på de tingene, eller er det viktig å se på de tingene?

Eh, det er, jeg tror ikke det er så veldig viktig egentlig å følge med på det, men så lenge du vet at det er en troverdig side, da. Men det kan være viktig hvis du er litt i tvil om siden er troverdig at du sjekker det først

Hva betyr det at det er troverdig?

At du, at du på en måte vet at den er til å stole på

Og, hva har det å si, at du kan stole på informasjonen?

Ganske mye å si, for da kan du jo bruke den mye mer, mye lettere å bruke, at det er rett det du finner

Tenker du at det er – så det å liksom finne ut om noe er en troverdig kilde det er jo en viktig del av det å lese kritisk og sånn. Er det noen tilfeller hvor det er viktigere enn andre å gjøre det?

Eeh, det er jo viktigere å finne ut om en kilde er troverdig hvis du ikke har hørt om den. At hvis du søker og så finner du en kilde du ikke har sett før, da er det jo mye lure å sjekke opp i det først, før du tar den i bruk

Ja? Tror du at det kan óg variere litt sånn fra fag til fag, eller – ja – om du er på skolen eller på fritiden?

Ja det tror jeg, sånn, jeg bruker ikke de samme tingene hvis jeg skal for eksempel søke på noe annet hjemme eller sjekke noe annet hjemme for eksempel, eller på fritiden så ville jeg ikke brukt de andre kildene som jeg bruker hvis jeg skriver en skoleoppgave, nei

Hva bruker du hjemme da?

Avis, VG, sånne ting. Det er ikke mye jeg går innpå på skolen da, om jeg skal finne noe

Hva synes du er, hvis du skal tenke på ulike nettaviser og sånn, er det noen der du tenker at «den er bedre enn den» eller – jaa, eller jo, jeg tenker jo mer sånn type, de som på en måte er litt mer over store områder, og som er, sånn sentralt for mitt område, det tror jeg jeg tenker at er bedre enn sånne andre for der finner jeg hva som er relevant for meg

Og hvis du tenker for eksempel – hvilke nettaviser pleier du å se på?

VG

VG, ja? Og så har du jo for eksempel NRK har jo også en nyhetsside, mhm, hva tenker du er forskjellen mellom de to? Eller er det forskjell?

Jeg tenker ikke det er så mye forskjell, men så er det ofte at det er NRK som – av og til er først ute og at poster innpå VG «hentet fra NRK».. men ja..

Mhm, ja. Og hva med – ja okei dette «hentet fra NRK», hva kan de ha å si for troverdigheten til en tekst?

Det føler jeg kan ha ganske mye med troverdighet når på en måte en side som er godt kjent og som du vet mye om, henter det fra en annen side igjen, og så skriver de det om, da tenker jeg det er mye bedre å ta den siden som har tatt det fra en annen side enn å ta den siden som skrev det først, for da vet du at de andre stoler på det også

Ja, for der er det noen som har gjort en vurdering liksom? Mhm. Og hvis du da stoler på den som er nummer to ja

Og, du har jo liksom selv gjort det, du har ført inn kildeliste og sånn, og si at du er, ja på snl da så har de jo kildeliste, hva kan du bruke den til, når du leser?

Nei, gå innpå og se hvor de har funnet informasjonen fra, se om .. ja om de sidene i det hele tatt – om det er gode sider de har funnet fra da

Kan det – kan du bruke liksom den til å «oi nei dette her var jo ikke en god kilde allikevel»?

Eeh ja, det kan man. Hvis du går innpå en av de kildene de har brukt og så ser du at de kanskje – de har kanskje skrevet teksten i 2022, og så står det innpå den kilden de har funnet informasjonen fra at det er fra 2014, da tenker jeg ikke at det er så veldig troverdig lengre

Da kunne de funnet en nyere kilde, liksom?

Ja, mhm

Men har du noen nettsider som du tenker at er spesielt gode å bruke?

Egentlig mest sånn snø som jeg tenker er egentlig det jeg bruker mest, den føler jeg er god å bruke.

Ja, er det noen som ikke er gode å bruke?

Av og til wikipedia, for der kan jo – eller det er jo på en måte hvem som helst kan jo lage en wikipediaside, så det er, ja

Og hva gjør det da, at hvem som helst kan gjøre det?

Nei det gjør jo at det ikke blir like mye troverdig at du ikke vet at de kan på en måte ha utdanning i noen andre ting og så, ja, så skriver de om noe de egentlig ikke kan så mye om

Ja, og hva kan være liksom negativt med det?

Nei det kan være negativt at de, at du ikke får all den informasjonen de trenger at det er på en måte noe som mangler eller på en måte ikke er relevant for det du trenger óg. Om det står mye du ikke trenger på siden

Når kan wikipedia være bra å bruke da?

Nei, det kan være bra hvis du skal finne på en måte hvilken tid ting skjedde på en måte sånn, tidslinje på en måte hvis du skjønner, hvor ting skjedde og historie og årstall og sånne ting. Men når det kommer til mer sånn faktating og, når du skal fortelle om et tema på en måte litt mer, gå litt mer grundig i det, så føler jeg ikke at det er så veldig troverdig, [.. uklart: ikke].. så bra å bruke

Og hva pleier du å gjøre når du skal bruke kilder, pleier du å liksom finne én, eller ser du på flere?

Jeg pleier å se på flere

Ja, og hva, hvis du finner noe informasjon og liksom «oi, dette her hørt litt rart ut», eller «dette var jeg usikker på», hva gjør du da?

Nei, da bare sjekker jeg en annen kilde og ser om de skriver det samme. Så hvis de ikke skriver det samme eller sånn, så tenker jeg å heller ta den som virker litt mer.. ja til å stole på

Men, hvis noen ikke skriver, hvis det – hvis det blir skrevet ulike ting, betyr det da at den ene av de er feil, tenker du?

Eeh nei, ikke egentlig. Jeg tenker ikke at det er noe feil, men jeg tenker bare at den ene kanskje mangler eller at den ene har skrevet, ja, litt for urelevant, eller sånne ting

Der og kommer det kanskje litt an på tema, at det er forskjell på hvordan en krig utarta seg, enn en matteformel, for eksempel

Ja

Og.. skal vi se, når du er innpå, jeg spør sikkert litt samme spørsmål nå, men når du liksom er innpå en nettside, hvordan kan du liksom studere den for å bestemme deg for «skal jeg bruke den, skal jeg ikke»?

Nei, da går jeg egentlig mer innpå og sjekker hvilke kilder som er brukt og, ja, om du har hørt om den før, og sånne ting, ja

Pleier du å gjøre det?

Nei, ikke ofte

Hvorfor ikke?

Nei, jeg tenker det er ikke vits i hvis jeg har hørt om den før og føler at kilden i seg selv er troverdig og at den er ny, ganske ny, da pleier jeg egentlig å bare gå og bruke den, uten å sjekke det først

Kan det også være en risiko at den er ny?

Jaa, at det på en måte står informasjon inne der som ikke de har funnet – at det på en måte mangler informasjon, at de ikke har skrevet alt du trenger og, jo eldre det er jo mer har de sikkert skrevet på den i ettertid og, sånn blitt oppdatert

Kanskje at det og er ingen andre som har liksom kvalitetskontrollert den og sånn?

Ja

Ehm, føler du at, hvis du tenker da, det å være – altså sier læreren ofte man skal være kritisk til det man leser?

Eh ja ganske ofte

Og sier de hvordan man skal være kritisk?

Nei, ikke så veldig mye hvordan men bare at du skal være kritisk til kilden, det er mer det, at du får vite at du skal være kritisk og på en måte sjekke andre kilder

Ja, så det å være kritisk det betyr å se på en måte på flere?

Ja

Synes du det er, hvis du får beskjed om det og tenker at «okei nå skal jeg virkelig, nå skal jeg legge inn en innsats her for å være det», er det enkelt, eller er det vanskelig, eller varierer det?

Det varierer litt egentlig, jo mer, jo mindre informasjon du trenger jo lettere føler jeg at det er, enn jo mer informasjon du trenger

Og, hva er det som eventuelt er vanskelig da?

Nei, jeg er litt usikker på hva som er det vanskelige, bare at det er vanskelig å finne mer ting fordi det tar mer tid, kanskje, det er bare det som gjør det vanskelig

Mhm, hvis du trenger fem informasjonsting, så må du på en måte, ja vurdere fem stykker – ja

Ehm, og .. får dere liksom kommentar på sånn «okei denne gangen brukte du den kilden, hvorfor gjorde du det, kunne du valgt en annen?»

Eh nja, ikke så veldig mye egentlig, men vi får av og til noen tilbakemeldinger på liksom, ja om du kunne brukt noe annet eller hvorfor du brukte den

Ja, jeg hørte at i samfunnsfag så var det vel nå at det var, at dere skulle ha litt fokus på hvilke kilder dere brukte?

Ja

Hvilke land har du hatt der og hvordan har du funnet informasjon om de?

Det var jo Luxemburg og Filippinene da, for det meste så brukte jeg FN sine sider da, til å skrive, men jeg brukte jo andre sider som SNL og, og så var det noen andre – og så var det fra Aftenposten, brukte jeg en del.

Så da brukte du en nettavis i skolearbeid?

Heh ja, det gjorde jeg

Og FN, hvorfor er det en god kilde, tenker du?

Nei for det er, det er en av de mest troverdige kildene, føler jeg

Hvorfor det?

Mest fordi at det heter FN, egentlig, at det er på en måte, ja, på grunn av navnet, egentlig

Men hva er FN?

Det er jo sånn forente nasjoner, er det ikke det? **Jo**, sånn flere land som på en måte er sammen i sånn organisasjon

Og hva, hvem er det – hvorfor er det troverdig at det er sånn?

Nei, fordi de er jo i alle mulige land og vet om alt mulig ting, så informasjonen kommer jo fra alle steder, så da er det mye lettere å på en måte vite om at ja, om det er bra som står der inne

Kanskje også hvem det er som får jobbe der, og skrive?

Ja, det er det

Jeg vet ikke om jeg har veldig mye mer spørsmål egentlig, men – føler du har.. ja at du på en måte har funnet dine sider som du tenker «her er det greit å hente informasjon», eeh ja, det er jo

..

At du på en måte – da har du sjekket de en gang før og så kanskje en annen gang og så nå stoler du på de liksom? Ja

Og det er nok greit, det er jo greit å ha en sånn formening – eller, ha noe du tenker at er trygt å bruke

Vedlegg 8: Transkripsjon av intervju med Lea

Samtalen tar jo utgangspunkt i denne her teksten dere skrev om språkutvikling og språkpåvirkning i Norge, og da disse her kildene som du har brukt – ja du har jo skrevet en gøy overskrift «språklig utvikling i Norge gjennom hundred years», kreativt. Men så vi kan jo på en måte prøve å ha den som utgangspunkt, men du kan også tenke mer generelt om kilder og sann, kanskje bruke eksempler om samfunnsfagsoppgaven dere har hatt. Men – språkutvikling og språkpåvirkning, kunne du noe om det fra før?

Ja vi har jo hatt om det en god stund, så det kunne jeg

Og har dere – hadde du, når man tenker på språkutvikling eller hvordan språket er påvirket av andre språk og sann, hadde du noen spesielle meninger om det, eller gjort deg opp noen tanker om det før den teksten du skrev?

Ehm altså jeg hadde jo ikke noen spesielle meninger, kanskje jeg tenkte sann at norsk blir jo påvirket veldig mye av engelsk og det kommer til å bli påvirket enda mer gjennom de neste årene, så det var jo egentlig bare det

Ja du har liksom visst at det er en ting, det at språk påvirkes av hverandre?

Ja

Og så har du jo brukt, skal vi se – det blir litt sann mye frem og tilbake med når det er hefter.. her er jo disse kildene du har brukt, som du har ført opp veldig fint. Når du liksom ser på de nå, er det kilder du husker å ha brukt?

Ja, det var – jeg brukte jo egentlig ikke så mye kilder, jeg – teksten liksom baserte jeg mer på hva jeg tenkte og mine meninger istedenfor kildene, så da var det liksom, jeg brukte bare noen få kilder sann at jeg kunne støtte – liksom vise at noen andre har forsket på det typ, eller sann skrevet om det

Ja, så for å på en måte «jeg mener dette, og her er det noen andre som sier – som underbygger argumentene dine, liksom»

Ja

Synes du at de var gode, de kildene?

Ja, altså det var jo litt sann – det var jo ikke vanskelig å finne kildene. Du måtte bare – bare noen av kildene hadde skrevet veldig mye så du måtte ha da lest over hele tingen, som hadde brukt veldig mye tid, men jeg tenker det var ganske enkelt å finne de

Og hvis du tenker da at liksom, av kilder man kan bruke i skolearbeid eller for å finne informasjon, så finnes det gode kilder og dårlige kilder, hva er en god kilde og hva er en dårlig kilde, synes du?

Altså jeg synes for eksempel en god kilde det er SNL da, det er sann du vet det er sikkert fordi de passer på hvem som skriver det og det er noen som faktisk er utdannet innenfor det. Du må jo veldig mye – du må passe veldig mye på til og med hvordan nettsiden ser ut når du kommer innpå. Da kan du se om liksom den er ordentlig skrevet eller om det bare er noen som hadde lyst å skrive noe, du kan se det på hvordan den ser ut. Så en bra kilde, jeg tenker det er flere – det må være flere kilder, flere ting som beviser at den er riktig, istedenfor at bare plutselig finner du én og så tenker at det må være riktig

Så altså at hvis du skal bruke kilder på en god måte så bør du egentlig helst bruke flere, ikke bare én?

Ja

Og en dårlig kilde da?

Bare.. sann wikipedia! Det er et godt eksempel fordi for eksempel før så husker jeg veldig godt at folk fra klassen pleide å kødde og skrive ting på wikipedia, så det er liksom der kan alle sammen skrive hva de vil, så da må man være veldig forsiktig

Men hva har det å si at alle kan skrive?

Det betyr jo at wikipediasiden passer ikke på hvem som skriver, de ser ikke om de er utdannet innenfor det, det er bare liksom rett og slett en eller annen person fra nettet som bare bestemte seg for å skrive om det temaet, så du må være forsiktig for å se om det er riktig

Men tror du – hva kan du gjøre da hvis du skal prøve å finne ut om informasjonen som står på wikipedia er riktig?

Da tenker jeg at du bør søke på.. du bør søke videre, se om det er flere kilder som sier det samme. Hvis det er flere kilder som sier det samme da er det mest sannsynlig riktig

Og har det noe å si, altså hvem som sier hva, av de kildene?

Liksom hvem som har skrevet kildene, typ?

Ja sånn som du sier at hvis flere sier det samme, så er det riktig, men hva hvis det er liksom «okei her er det fem kilder, alle er skrevet av de i klassen», sant?

Ja, nei men man må også passe på hvem som har skrevet det, fordi for eksempel på SNL, nederst på siden så ser du alt sammen hvem som har skrevet det og da kan du se hvilken liksom utdanning de har, sant om det er kanskje en professor på universitetet eller noen utdannet innenfor historie, sant og det er liksom – da vet du at det er sånn legit

Ja, det er veldig bra. Og når du søker etter liksom informasjon på nett, sånn si til en oppgave.

Pleier du å – hvordan pleier du å søke – liksom lete etter informasjon?

Det er jo forskjellig fra ting jeg skal søke, hvis det er sånn vanskelig, vi sier det er rett – som for eksempel på samfunnsfagteksten hadde vi – skulle jeg søke hvordan helsevesenet funket i Sveits, da søkte jeg «helse» - da søkte jeg i sånn både engelsk og norsk, og så fikk jeg jo flere – så rett og slett begge – to språk fordi at på engelsk er det selvfølgelig kilder som snakker om dette

Og kan det være – altså når det er flere kilder, hva utfordringer kan det gi deg?

Det kan være at de for eksempel ikke stemmer helt med hverandre. De har sånn ca – de snakker om sånn ca det samme, men samtidig er det noe som – store faktorer som gjør at, liksom store deler som gjør at – gjør de veldig ulike. Så det også må man passe på

Tenker du at hvis det er noe ulikt, at da er den ene feil?

Nei

Nei? Og hva kan på en måte – og hva kan du gjøre for å – altså okei du har liksom to kilder, som begge ser bra ut, men de har litt ulik informasjon, hva kan du da gjøre for å finne ut hvilken informasjon du burde fokusere på?

Ehm, altså først – jeg hadde jo lest og så sammenlignet de, og så hadde jeg – de tingene som er ulike, hadde nok liksom tenkt over de litt mer sånn logisk, hvis det ikke hadde funket, søkt videre, kanskje for eksempel i en bok, eller spurt noen etter liksom – ja

Og så kan vi tenke tilbake til denne norsken, du har jo allerede vært litt inne på det før men, hvilke typer kilder – eller, ja hva du brukte kildene til. Men når du har søkt har du liksom åpen for å få på en måte, finne argument som går imot det du tenkte at du skulle skrive om, eller lette du etter noen som var enige med deg?

Altså egentlig, når jeg søkte opp det jeg ville søke, så gikk jeg innpå de første sidene, for å sjekke da og se om de, liksom om de er imot eller ikke, og så ja for å være ærlig jeg lette jo etter de som hadde de samme argumentene som meg. Men heldigvis så hadde de fleste, eller jeg fant egentlig ingen som hadde sånn imot.

Og hvorfor fokuserte du på det å finne noen som var enige med deg?

Fordi det rett og slett ville gjøre det lettere å skrive den teksten

Tror du det har litt å si at dere hadde to timer?

Definitivt

Kanskje hvis dere hatt like god tid som med samfunnsfagen at da er det sånn, da skal man jo kanskje presentere begge sider eller flere sider og sånn

Ja

Og når du finner – altså du trykker innpå den på toppen, pleier du å se, altså, bare trykker du innpå den med en gang eller ser du liksom hva som kommer opp på resten av trefflisten?

Nei jeg ser jo, jeg blar jo ikke akkurat så veldig langt ned, jeg bare ser litt sånn ca. over hva overskriftene er og så går jeg innpå de. Så jeg leter – så jeg liksom, ser ikke etter alle sammen og velger en av de

Og hvor nøye leser du gjennom, ville du sagt? Når du er innpå en nettside

Altså jeg leser ikke hele tingen, det gjør jeg ikke, spesielt ikke når vi hadde to timer. Også egentlig så pleier jeg å sånn skimme over teksten, se etter nøkkelord, og så hvis jeg finner noe der så leser jeg sånn avsnittet sånn jeg kan skjønne hva de mener

Det er nok en veldig godt brukt metode, jeg gjør det selv også. Og pleier du å, altså hvis du da ikke er helt fornøyd med det du finner der eller hvis du har bedre tid går du tilbake og trykker innpå en annen tekst, eller sier du deg fornøyd?

Hvis jeg har fortsatt god tid, og jeg tenker jeg burde skrive mer, at jeg trenger mer, da gjør jeg da. Da går jeg innpå flere og så skriver jeg rundt der

Og når du da er innpå denne siden, og så skal du på en måte, altså når du tar den med som kilde da går jeg ut ifra at du har gjort et valg på om du skal bruke den eller ikke, hva er det som gjør at du velger å bruke – nå kan du tenke generelt da, men hva er det som avgjør at du velger å bruke en kilde?

Altså det er jo hvis det – kilden handler om det jeg skal skrive om, det jeg trenger å vite, hvis kilden, altså – ja det er jo egentlig det, hvis det er en kilde jeg trenger, det er noe som sier, forteller meg hvordan noe funker, som igjen, samfunnsfagsteksten, så tar jeg jo den med. Jeg leser gjennom det, jeg ser på andre óg, og så tar jeg de med fordi rett og slett man må – hvis du har lest – fordi det er sånn, i hvert fall her så sier [samfunnsfaglærer] at du må ta med alle kildene vi har lest noe på. Så da tar jeg de med – skriver de på

Og man får jo ofte høre at man må være kritisk til det man leser og sånn, hva tenker du at det betyr?

Du må være rett og slett skeptisk på det om det er riktig eller ikke. Det, sånn at du ikke skriver feilinformasjon på teksten din, ja.

Og hvordan kan man være skeptisk?

Det er jo, jeg for eksempel, ser mest på hvem som har skrevet teksten, hvilken side det er, fordi hvis jeg hadde gått innpå en – statens side i et eller annet land, så hadde jeg jo stolt på den, mer enn jeg hadde stolt på en avis, så det er liksom hvem som har skrevet det

Akkurat det med statlige sider og aviser og sånn, det kan jo være et godt eksempel på – altså, kan det og ha litt forskjell på hvilket land du undersøker?

Ja – hvordan det?

Fordi noen land er jo selvfølgelig – har litt sånn omvendt at istedenfor at staten sier det liksom riktige, det ærlige, så de liksom sugar coat it, og så er avisene mer sånn [.. uklart: troverdig? 13:30].. rett og slett, så det må man være skeptisk på at [..uklart: at det kan gå an]..

Og for eksempel andre – noen plasser er kanskje avisene betalt av staten og så da kan du ikke stole på de heller..

Ja

Og hvordan kan du da på en måte være trygg på at det du leser kan stemme, og sånn?

Altså det er jo ikke rett og slett – du kan aldri være sikker, det er jo litt sånn, men hvis det er, som sagt, hvis det er flere kilder som støtter det, som sagt, da er det mest sannsynlig fordi det er riktig, fordi det er lite sannsynlighet for eksempel i en gammel bok så hadde de skrevet noe som en ny side eller ny avis hadde skrevet om plutselig

Ja, det er et godt poeng. Og tenker du at det kan variere på en måte på hvilken tid det er viktig å være kritisk?

Det er det, hvis det er gamle nettsider, sider fra femten år siden, eller tjue, da må du være mer skeptisk fordi at gjennom de årene har det jo selvfølgelig forandret seg, informasjon har forandret seg, det har kommet ny forskning rundt det. Så du må være skeptisk på det

Og hvis vi ser omvendt da, hvorfor må du være skeptisk til noe som er helt nytt?

Fordi det kan hende at det ikke er helt støttet av forskning, rett og slett, at det bare er noe de tror, rett og slett en hypotese, de tror det kan være riktig, men det er ikke sånn bevist

Pleier du å være kritisk til de kildene som du tar med i skolearbeid?

Mhm, det gjør jeg. Altså, utseendet på nettsiden det har ganske mye å si. Det er jo – ja jeg er skeptisk på de kildene jeg bruker

Da har jeg noen spørsmål, fordi, skal vi se, for eksempel her har du brukt Språkrådet, vett du liksom hva, hva er det?

Nei jeg vet ikke hva det er, men jeg husker at [norsklærer] hadde lagt til den linken, at vi kunne ta informasjon derfra, og det gjorde jeg

Og dette her fagsnakk.no, husker du den siden?

Jeg tror det er sånn med skole – for elever. Litt sånn rundt skoleting som lærere har skrevet

Jeg husker ikke helt selv, jeg undersøkte den, jeg tror det er siden til et forlag, altså sånn som selger bøker, som lager mange lærebøker tror jeg, så det kan godt stemme at det er en sånn tilleggs side til dette her. Og så denne her vi.no, husker du den?

Nei husker bare de to siste for å være ærlig

Jeg var innpå og så, og det så ut som om det var en nettavis-aktig sak, hva tenker du at – hvordan bør du studere den for å være, altså, på hvilke måter bør du være skeptisk til den?

Lese gjennom det og se om rett og slett teksten stemmer sammen, fordi noen ganger så tar de sånn to argumenter imot hverandre i samme artikkel, så liksom lese gjennom den, se om den stemmer med seg selv

Kan det være også positivt at de viser forskjellige argument

Ja det kan det være men noen ganger kan det backfire at selve teksten stemmer ikke med de de har begynt å skrive om i resten av teksten, men det positive er jo at de viser begge sidene

Så kanksje at det er positivt hvis de på en måte gjør det med vilje at de skal vise to sider av en sak, mens hvis det er – at de egentlig – det virker som om de går inn for å kun vise én, men så plutselig så har de tatt med en annen, at da er det sånn «har du egentlig peiling på det her som du skriver om?

Ja, sant

Og så denne her studienett, hvilken side er det?

Det var en nettside jeg fant om, som hadde veldig mye om språk sånn multietnolekt da, det var det jeg leste om der. Men de hadde veldig mye sånn språkting, og for eksempel multietnolekt det er ikke noe sånn der et argument man skal støtte, det er noe vi vet hva er, så de fleste stemmer, de fleste har de viktigste trekkene når det handler om det

De fleste liksom tekstene som er skrevet om det?

Ja har de viktigste tingene

Har du brukt den før, studienett?

Jeg husker ikke

Jeg har vært innpå den selv av og til. Det er jo en sånn side hvor – jeg tror det er litt blandet, at det er noen sider som er generelle og åpne, og så er det noen sider som er lukket at du må ha abonnement, og hvor folk kan legge ut en tekst de har skrevet om et tema, og så får de på en måte betalt for hvor mange som bruker den og sånn. Hva kan være positivt og negativt med det?

Altså det er jo positivt hvis det er noen som vet mer om det, utdannet høyere, sjekker gjennom den teksten. Fordi det hadde vært så dumt hvis noen hadde abonnert på noe, leser de den teksten, personen som har skrevet teksten hadde tjent på det, og så hadde informasjonen vært feil. Så det hadde vært veldig dumt, så liksom hvis noen sjekker gjennom det, flere personer, ikke kun én, så synes jeg det er fint

Jeg tror at her er det litt blanding av hvem som skriver men jeg tror det er mange, gjerne elever på ungdoms – vet ikke om det er ungdomsskole, men i alle fall videregående, som legger ut oppgaver som de har levert inn gjerne som en prøve og sånn. Og hva kan være litt risky med det, å liksom bruke det som kilde, tror du?

Det er jo prøve så det kan hende at det er feilinformasjon rett og slett, fordi de skjønnte noe feil, eller de omformulerte seg feil, så med mindre de – hvis det er til en prøve eller sånne ting, da sjekker de jo hva de vet sant, det er det prøvene handler om. Men ja, det er jo rett og slett – det kan være at de skrev det feil, omformulerte det feil, feilinformasjon, så ja

Kanskje og at man vet jo ikke om det var en 2-er eller en 5-er, for eksempel og. Men jeg tipper jo at siden du ikke har fått opp sånn – for jeg tror at man får opp sånn «nå må du betale» ganske fort, så er den siden du har vært innpå en av de som er produsert av de, hva skal man si, «voksne» da om jobber der, og at det ikke er noen som har levert det inn som skolearbeid.

Men ja vi kan jo gå videre på nettsider og sånn. Du har jo snakket litt om det før, men har du gjort deg opp noen tanker om hvilke nettsider som er gode og som du tenker at – som du tenker at er nyttige å bruke i skolearbeid?

Altså jeg bruker, for eksempel i samfunnsfagteksten, brukte jeg veldig mye snl og FN. For jeg vet at det er sikre. De er riktige kilder

Hvordan har du funnet ut av det?

Vel, det er jo FN, det er liksom selve nettsiden til forente nasjoner, fn, og at [samfunnsfaglæreren] har brukt det. Han er jo lærer, så da er kilden riktig. Og SNL det er liksom, på en måte alle vet at det er riktig, det er liksom en ordentlig kilde du kan stole på

Er det forskjell på, altså, om du skal bruke liksom, en god kilde eller en mindre god kilde – har det noe å si hvilken type oppgave det er eller hva du trenger svar på?

Ja, det gjør det. Vi sier, du skal bare skrive generell informasjon om den tingen, da går det liksom fint å bruke sånn mindre gode kilder, men hvis du skal argumentere for eksempel eller gå liksom mer innpå noe da er det liksom, du må være mer skeptisk da, være mer forsiktig.

Og hvor – si at du skal liksom være litt forsiktig og sånn at du trenger å undersøke, altså, de kildene du bruker. Hvor nøye pleier du å studere nettsidene du er innpå når du vurderer dem som kilde?

Hm, jeg studerer de en del, men jeg studerer ikke de veldig mye, det gjør jeg ikke. En del – jeg sjekker hvem som har skrevet, når den ble skrevet, og hva nettsiden egentlig er, det pleier jeg å gjøre

Hvordan kan hvem og når det ble skrevet, og hvilken nettside det er da, hva kan det ha å si for om du skal bruke det?

Det er jo som sagt at gam – må passe på – om det er noen veldig gamle kilder, om det er noen som faktisk har peiling på informasjonen som er skrevet, og hvilken nettside – fordi vi sier hvis jeg finner om helsevesenet i, jeg vet ikke, sånn Sverige på en kokkenettside med sånn veldig mange randome ting, så har det veldig mye å si

Så kanskje da at hvor mye peiling har de som skriver, på det de skriver om. Ja. Er det noe annet med personen som kan være greit å vite om?

Jeg tenker jo egentlig at så lenge det er sånn at man kan se at de er utdannet innenfor det, de har liksom, de vet mer enn du kan finne på nettet, da tenker jeg at jeg kan stole på den

Og hvis jeg sier at man bør kanskje se litt på hvorfor noen har skrevet noe, hva tenker du da?
Litt vanskelig å svare på

Eller altså, formålet med en tekst. Har dere blitt bedt om liksom å undersøke det i norsken? Ja. Hva kan ulike formål med en tekst være?

Å informere. Alt sammen er informasjon, alle tekstene liksom, det er forskjellig informasjon, det kan være motargumenter, fakta, generelle ting og sånn

Kan en tekst – og i norsk, når jeg sier tekst, så mener jeg på en måte alt av bilde, video, og sånn skrevet tekst sånn som dette her. Hva andre formål annet enn å informere, kan en tekst ha?

Som liksom typ, en bok som kan underholde?

Mhm, eller hvis du, når du blar ned på instagram – mhm – hva er det mange, si influensere da for eksempel, hva er det de har en del av på sine sider?

Kommentarer, mener du?

Nei, altså nå tenker jeg på for eksempel, altså, du sier at okei man kan ha som formål å informere, man kan ha som formål å underholde, kanskje man kan ha som formål å selge noe?

Å ja reklamere!

Ja, og hvorfor kan på en måte det ha noe å si hva formålet med teksten er, om du skal bruke den eller ikke?

For hvis det er noe de prøver å selge, da selvfølgelig skriver de det som om det skal være mye finere, sugar coat it liksom, de viser ikke de dårlige sidene med det. Liksom kun de bra sidene og noen ganger kan det være at de skriver det bedre enn det er. Så det..

Ja og kanskje og litt som du sier at man må være litt forsiktig med hvilket land som man lese om, skriver om seg selv fordi kanskje noen har – ønsker å stille seg i et positivt lys, og sånn

Og ja, så kan man jo også ofte høre at man skal prøve å velge kilder som er relevante og troverdige. Hva betyr det?

Relevant det er jo kilder, tekster, som faktisk handler om den tingen du skal skrive om. For noen ganger kan det jo være at – vi sier du skal skrive mer, da går du til forskjellige temaer litt sånn innenfor det, så kan du gå til en feil side enn det du egentlig skulle skrive, så liksom det må være relevant at liksom kilden skal handle om det du hadde tenkt å skrive om. Og troverdig det er jo som sagt hvem som har skrevet det og om teksten er faktisk – om teksten faktisk stemmer med seg selv

Og altså når du tenker på relevans, hvordan kan den som har skrevet det, og hvilket formål det er skrevet for, være nyttig å se på når du skal avgjøre relevans?

Det er jo – kan du spørre meg igjen?

Altså hvis du skal avgjøre om teksten du har foran deg er relevant, eller ikke relevant for deg å bruke, hvordan kan hvem som har skrevet det og hvorfor de har skrevet det være greit å se på?

For som sagt de kan ha skrevet det finere enn det egentlig er, sugar coat it, ehm, ja altså det er jo egentlig for det meste det at de ikke sier den ordentlige informasjonen, men de sier kun de bedre sidene og finere tingene

Kanskje at, ja, det er ikke alle som har som baktanke når de skriver at «denne informasjonen skal folk kunne bruke», og ja. Og tror du – altså, ehm, når vi tenker på dette med å være kritisk og relevans og troverdighet og sann, og så kan du tenke på hvilke ulike typer informasjonskilder som finnes på nett, og da på en måte egentlig informasjonskilder da kan du tenke nettsider, sant. Hvilke forskjellige nettsider er det som finnes, som du kan bruke, da typer nettsider sann som SNL og wikipedia er leksikon, hvilke andre typer nettsider finnes?

Altså, det finnes jo veldig mange, det er jo sann aviser, eller kanskje noen som skreiver informasjon vi sier om noen hadde en tale et sted, og så skriver personen om det og meningen om det, litt sann der. Så er det veldig mye sann ja leksikon, underholdning, reklame, det jeg sa om taler, informasjon, nyheter, veldig mange

Er det litt forskjell på hvordan, hvor på en måte, hvordan du skal bruke denne informasjonen fra de ulike plassene?

Eh selvfølgelig må du være skeptisk – på noen må du være mer skeptisk enn på de andre, sann fordi at de skriver teksten, ikke for andre personer men for, vi kan si et firma eller tingen, de skriver om, og seg selv, for seg selv liksom. Ikke fordi andre får – lærer noe, gir de informasjon, men rett og slett, ja reklamere og få penger

Kanskje også for eksempel, på nettaviser. Det kan jo være en ganske grei kilde for å få liksom informasjon, men hva kan man – hvilke vurderinger bør man gjøre der før man bruker informasjonen som står?

Altså aviser det er jo for det meste for å underholde og fortelle hva som skjer rundt i verden. Det er for folk – for – bare noe sann lett å lese. Så du må være – der må man være mer forsiktig fordi noen ganger istedenfor fakta så er det meninger, sant, og det må man være forsiktig at du ikke skriver noen andre sine meninger istedenfor faktaene du trenger

Og da kanskje at de – at det ikke er så tydelig hva er det som er journalisten sin mening, hva er det som er ganske sikker informasjon? Tror du at det er forskjell på hvilke ulike typer nyhetssider som du er innpå?

Ja altså definitivt, altså det er jo forskjell på, vi sier på vogue eller BA, sant det er jo – eller sanne der, jeg husker ikke helt men de der avisene med sann rykter og alle de der tingene, det er jo veldig mye forskjell på hva avisen – hva er avisen sitt poeng, hvorfor den er skrevet

Kanskje også hvordan de tjener penger? Ja. Hvorfor kan det være en forskjell?

Altså det er jo – de kan tjene penger ved å selge ting for det meste at avisene – det er jo rett og slett sann reklame, sant, så det er jo en ting, en viktig ting. Og de bare sann selger ting sann urelevant, altså de fleste gjør jo det, men at hovedinntekten er å selge andre ting

Og da kanskje at de formulerer seg litt – mhm – litt mer sann på spissen men hvis de har – for eksempel det er jo en forskjell på nrk, som får penger av staten, og vg, som får penger av reklame. Mhm. Så da er det kanskje litt mer sann sensasjonelt? Mhm

Skal vi se, jeg hadde – jeg tenkte at «det må jeg spørre mer om», mulig jeg glemte det, jeg skrev det jo ikke ned, vet du. Føler du at det er – at det er liksom lett å være skeptisk og kritisk til det du leser i skolearbeid?

Til en viss grad. Fordi at – kan jo kanskje plutselig være at – hvis en nettside du har tatt informasjon fra, plutselig så velger de å skrive om sann, noe dumt som de har aldri har skrevet om, plutselig bytter helt mening med nettsiden eller avisen, så det kan være litt vanskeligere da

Og hvis du tenker sann – føler du liksom at – får dere beskjed om at dere må være kritiske når dere leser?

Ja hver eneste gang

Får dere beskjed om hvordan dere skal være kritiske til det dere leser?

Vi får ikke helt sånn hvordan akkurat, vi vet jo sånn ca fordi vi har hatt om det en god stund, men så jeg tenker egentlig at de fleste vet hvordan de skal være skeptiske.

Og hvis ikke, sånn som du sier, så går det jo an å spørre om hjelp, og sånn

Ja

Ehm.. nei jeg fant ikke ut hva det var jeg egentlig skulle spørre om.. men det har nok blitt dekket, ehm.. men ja – jeg føler at du på en måte har grei oversikt og at du gjør deg opp mange tanker om det å være kritisk er, og før jeg spør om hva det betyr å være kritisk så har du jo allerede sagt – fortalt liksom at du pleier å være kritisk og at man må se på hvem som har skrevet det og hvorfor det er bra å bruke akkurat deres informasjon, så det er veldig bra. Og så ja, varierer det kanskje litt med når du velger å «okei nå skal jeg virkelig undersøke denne kilden», fordi sånn som du sier, noen nettsider har du kontroll på, andre ganger så er du mer usikker. Jo! Nå kom jeg på det, okei skal prøve å være rask

Okei så sånn du sier at wikipedia ikke er det beste, og at da bør du sjekke opp informasjonen andre plasser. Hva annet kan du gjøre når du er bare inne på wikipedia, eller en annen nettside men sånn si her at dette [teksten til eleven] hadde vært en nettside, sånn også her har du – hvordan kan du på en måte prøve å finne ut «er dette bra informasjon å bruke»?

Altså utenom å sjekke på andre – **utenom å gjøre andre søk på en måte på samme informasjon.** Ehm.. altså det er jo, som sagt litt sånn logisk, du må tenke logisk om det faktisk kan stemme, at det høres riktig ut, rett og slett. Eller så kan du lese videre på nettsiden, si på wikipedia så er det sånn noen nøkkelord som du kan trykke på, så er det enda en artikkel som forteller hva det er. Så vi sier du kan gå innpå de, sjekke om de har liksom noe å si med den første kilden, og rundt der, og så rett og slett spørre om du kan stole på det eller er det helt feil?

Og her har jo du skrevet en kildeliste. Hva kan du bruke den til hvis du skal finne ut om du kan stole på informasjonen, som du sier?

Hva jeg kan bruke kildelisten til? **Mhm, for å wikipedia så står det jo liksom hvilke kilder de har brukt**

Altså det er jo, for å se om selve de kildene de har brukt, om de er troverdige, det er det som er viktig, så sjekke kildene for om man kan stole på dem også

Så blir det sånn evig sirkel, og så har de brukt .. hahah, og så til slutt er man sikkert tilbake til samme siden

Hahah ja

Men da, har du noe du føler at du ville ha sagt om temaet, noe som brenner inne?

Nei, ikke egentlig

Vedlegg 9: Transkripsjon av intervju med Marco

Vi kan jo begynne å snakke litt om temaet, det var jo språkutvikling og språkpåvirkning, hva kunne du om temaet fra før?

Jeg kunne en del om temaet, altså multietnolekt, jeg visste sånn grunnstrukturen av hva jeg ville skrive om, så da når jeg hadde ideen på en måte liksom om hvordan jeg ville bygge det opp så var det bare å søke litt opp sånn stikkord av det jeg allerede kunne og så tok jeg ganske mye fra det jeg har lært i timene.

Brukte du det heftet som dere hadde fått?

Fikk vi et hefte??

Eeh ja?

Nei

Haha, jeg har jaffal fått et hefte

Men ja nei jeg brukte ikke et hefte jeg

Nei, jeg ser at du brukte litt fra SNL og så en NRK-artikkel og så en UiA-artikkel, hva – synes du de var greie, eller var de vanskelige å bruke, eller –

Eh jeg ville sagt det var veldig bra, men jeg opplevde noen ganger at det var litt alt for mye informasjon så da var det litt styr å finne frem til det jeg hadde lyst å få ut, noen av de tekstene var litt lange, og jeg liker bare å få svaret, hvis jeg skal søke

Hva – men trykte du innpå tekstene og liksom leste gjennom, eller –

Ja jeg skumleste mesteparten av tiden for å se hvis det er noe jeg kan bruke i min tekst, og så hvis jeg fant noe brukande til min tekst så tok jeg bare den første jeg fant eller den mest troverdige kilden jeg tror mest på

Hva – når du sier troverdig, hva tenker du – hva ligger i det?

Altså, sånne kilder jeg vet på en måte ikke er feilinformert sånn som store norske leksikon er jeg ganske sikker på, og så var jo artikkelen på, hva heter det, UiA eller UiT, ganske troverdig i min mening fordi det er et universitet så jeg forventer at man kan stole på de, og så NRK og vil jeg – stoler jeg på, men samtidig så er jeg litt skeptisk til NRK fordi det er av og til at de feilinformerer eller propaganda for all saks skyld

Ja, hva tror du kan være grunnen til at det er forskjell på – fordi NRK er jo – hvilken type tekst er det, eller nettside?

Jeg ville sagt at det er mer artikkelside, fra nyhetene, og de to andre er mer saktekster, eller hva enn det kalles

Tror du det er noen forskjell på hvem det er som skriver på de to ulike sidene?

Ja jeg ville kanskje sagt på NRK så er det en journalist. Mens på store norske leksikon så er det, jeg vet ikke, en professor eller noen lærere

Hvordan finner du ut det?

Du kan lese på navnet på slutten av teksten eller artikkelen, men der leste ikke jeg så mye om

Nei, jeg har ikke vært inne og sett selv heller. Men det er jo slik du sier at der står det – ofte så står det hvilken tittel de har – jajaja – sant, du kan finne det ut

Og så, ehm, når du sier med liksom at noen sider, ja at NRK kanskje at det er mer propaganda eller liksom – heh jaa?

Men hva tenker du – hvorfor tenker du at det er viktig å være bevisst på det?

Fordi at du må ikke alltid stole på en måte på nyhetssaker for altså de vil jo bare få folket, eller samfunnet, til å tro noe at de kan få penger så de kan jo bøye sannheten til sin måte at det på en måte er litt mer fordeler for deres side da at hvis du skjønner altså hvis det hadde vært en artikkel der de ser

dårlige ut i så hadde de jo forandret artikkelen for å – ja at de ser bra ut, så det er jo litt sånn, det kommer litt an på artikkelen, men jeg tror ikke det var noe sånn propaganda, det er ikke så mye propaganda i Norge nå, men

Tror du det kan være forskjell på ulike, altså sånn som du sier at NRK er en nettavis, hvilke andre nettaviser går det an å bruke, og er det forskjell på de, tenker du?

Det er jo generelt sett forskjell, altså, du kunne sikkert funnet noe på VG eller, jeg vet ikke jeg UiB, jeg vet ikke jeg, men altså jeg fant ikke noe som var nærme sånn som den på NRK, fordi den på NRK var det jeg lette etter sånn spesifikt, så jeg bare tok ut ifra det jeg leste derfra og så omformulerte jeg på teksten

Men hvis du tenker mer generelt, på ulike nettaviser, for eksempel om det kan ha noe forskjell, ikke for din oppgave men hvis du leser innpå nettsiden til NRK og på nettsiden til VG, som du nevner. Tenker du at det er forskjell på det du – at du må lese det på ulike måter, eller?

Ehm ja jeg ville sagt at det er litt forskjell, jeg pleier å lese litt mer nøyere når det kommer til sånn NRK og sånt, og på VG så bare skimleser jeg fordi det tror jeg veldig mye på

Hvorfor det?

Eh mest fordi jeg liksom – jeg vet ikke, jeg føler liksom VG er staten sin, mens NRK er liksom sånn privateid, jeg vet jo ikke om det er det da, det føles sånn ut. VG er litt mer større og litt mer troverdig og, setter litt mer lys til saken eller

Ja, jeg kan jo skyte inn at det er omvendt – Å ja er det omvendt?! – ja, det er NRK som er statseid, og så er VG privat – oh shit, hahah

Men – så det er jo noe å tenke på framover eventuelt haha

Men jeg forstår poenget, at det er et skille der som det er greit å være bevisst på

Og når du – tilbake til teksten da, når du søkte etter informasjon så sa du at du fant på en måte det du trengte på NRK, ikke på andre plasser og sånn, når du søkte, var du opptatt av å finne noe som bekreftet det du visste fra før, eller er du åpen for å finne noen som er uenige med det du tenker?

Når jeg søkte for denne teksten så lette jeg mest etter tilleggsinformasjon til det jeg allerede kunne om på en måte om temaet, så jeg lette ikke akkurat ting som motbeviser det jeg kan allerede om temaet, jeg lette etter mer informasjon om temaet for å forlenge teksten, så jeg søkte mer på sanne der artikler om det og bare skimleste gjennom det for å få en mer viss anelse.

Ja, så på en måte noe som kunne bekrefte det du allerede tenkte du skulle skrive om?

Ja

Ehm, følte du at det at du hadde kun to timer på å skrive at det gjorde noe med hvor mye du undersøkte og sånn?

Ehm sånn ja og nei fordi altså jeg opplever ikke så ofte at jeg feilsøker fordi altså jeg søker – jeg skulle skrive om – åh jeg husker ikke hva NRK-artikkelen var om nå igjen, står det noe om det?

Den heter «Engelsk dominerer i medieinnholdet til barn», og da ser jeg du har søkt «engelsk dominerer»

Ja, så fra den kunnskapen jeg allerede kan, så vet jeg jo at på en måte engelsk tar jo litt over det norske språket, så jeg bare, istedenfor å skrive en lang setning «tar engelsk over det norske språket», så tar jeg bare «engelsk dominerer», for å på en måte, fordi da får jeg litt mer sånn varietet mellom artikler og nettsider, og tilgang til andre kilder enn hvis jeg hadde skrevet hele setningen. Så jeg prøver å skrive kort og enkelt at jeg får flere muligheter

Har du hatt om sånn søketeknikk og sånn?

Nei haha

For det er jo mange sånne, ehm okei når vi snakker om at engelsk dominerer, det er jo mange hacks på hvordan du kan google og sånn – aah jaja – sant plusstegn eller spørsmålstegn, eller minustegn for å unngå å bruke ord og sånn, men du har ikke vært borti det?

Nei

Jeg tror det er sånn som det er forholdsvis enkelt å lære seg, men jeg bruker det ikke så ofte selv heller altså, jeg og gjør sånn som deg at jeg prøver å søke med få ord for å på en måte, sånn som du sier, få et bredt utvalg

Og når du da, si at du da – okei du har søkt på «engelsk dominerer» og så er det, da er det jo kjempemange treff, er det sånn at du liksom tar og åpner tre-fire av treffene, eller ser du på en måte bare på nettsiden, og tenker at den er bra, at du egentlig vurderer før du – når er det du gjør en vurdering på at «denne skal jeg bruke»?

Jeg vurderer litt på, hva heter det, nettsiden først, altså ser hvis det er for eksempel wikipedia, for da bare stryker jeg den ut med en gang, og så går jeg og ser hvis det er innenfor temaet mitt, altså angående språk, så hvis jeg leser på en måte fra utsiden på en måte, sånn der det handler ikke noe om språk det handler om, jeg vet ikke jeg, mat eller noe, så er den og strøket vekk, så hvis jeg finner noe som er en troverdig kilde, eller en kilde jeg ikke vet om som jeg kan prøve, og angående temaet mitt, da går jeg inn på den og vurderer liksom fra innsiden

Men hvordan finner du ut alt før du har gått innpå? Hva mener du?

Du sier at først ser du liksom alt hva det handler om, og hvilken nettside det er, og sånn, og så trykker du innpå

Ja for vanligvis så står det litt sånn underinformasjon liksom, si det står Store norske leksikon språk, og så litt under i mindre skrift så – **ja du får litt smaksprøve på** – ja så står det «engelsk dominerer det norske språk» og så videre, så jeg leser den lille teksten og så ser jeg hvis det er innenfor

Og hvis det er en nettside du ikke kjenner til fra før, hva gjør du da?

Eh, da pleier jeg som oftest å sjekke litt ut nettsiden først, sjekke hva, hva heter det, hvis artikkelen er skrevet av noen, hvis det er ukjent eller anonymt, hvis det er anonymt så er det litt mer sånn nei, men hvis det er en sånn der person som er nevnt der så pleier jeg ofte å bare ta den, jeg gidder ikke å undersøke nettsiden og ta full background check, men så lenge det er på en måte en forfatter av artikkelen så tenker jeg at det er, «vet du hva, det er bra nok jeg er bare på ungdomsskolen». (ler)

Så du ser, og tenker litt sånn «okei de har skrevet et navn, dette her er ærlig»

Ja eller altså jeg tenker jeg er på ungdomsskolen, jeg gidder ikke å stresse med det. *Du* må stresse med det jeg trenger ikke

Og for eksempel hvis det er – fordi at okei da er det nettsiden, sant. Har utseendet på nettsiden noe å si?

Ja. Altså, du vet sånn der, jeg vet ikke hvordan jeg skal forklare det, sånn veldig sånn der jalla nettside, da er det sånn nei. Kommer an på informasjonen, hvis det er akkurat det jeg trenger da tar jeg det, men hvis ikke så er jeg sånn der «gud det ser ut som en tolvåring har laget det hjemme på pcen sin», så tar ikke jeg det.

Og når du sier informasjon, altså hvis det er informasjon – hvordan forholder du deg til informasjonen sant at hvis det er informasjon du ikke har – eller det blir presentert fakta som du kjenner til eller ikke kjenner til, hvordan bruker du det?

Hvis det er fakta jeg ikke kjenner til, og som jeg ser er relevant til teksten min for å lyse opp de andre påstandene mine eller, lyse opp perspektiv for leseren, da tenker jeg at sånn «vet du hva da tar jeg det selv hvis det er utroverdig kilde», men ellers så, hva heter det, hva var spørsmålet nå glemte jeg det helt

Hvis det er fakta som blir presentert, og om du – er det forskjell på hvordan du forholder deg til fakta som du kjenner til fra før av eller ikke kjenner til?

Å ja ja – og nå svarte du på hvis du kjenner til, eller ikke kjenner til?

Ikke kjenner til, fordi hvis jeg får ny informasjon som jeg ser relevanse i teksten min, så synes jeg det bare er en bonus. Men når det kommer til informasjon som jeg allerede vet om, er det mer sannsynlig at jeg ikke bruker det som står der for da skriver jeg bare ut fra hodet mitt, men jeg sjekker selvsagt

hvis det stemmer, for hvis ikke men, da pleier jeg som oftest å skrive fra hodet mitt, et sånn lite utkast, og så sjekker jeg hvis det er rett, og så sjekker jeg gramatikken bare for å være helt sikker

Ja det er nok lurt å ta en dobbelsjekk uansett, sånn som du sier

Og hvis det er liksom, ja info som du ikke har hørt om fra før, pleier du å dobbelsjekke det en annen plass eller på en måte, tar du det – som er – tror på den teksten du har foran deg?

Aller først tenker jeg litt med fornuft for å se hvis det er fornuftig i sammenhengen min, og så søker jeg sånn delvis det opp, for eksempel si det da er en nettside som sier det er fem millioner i Norge som snakker multietnolekt, så søker jeg bare opp på google sånn bare «hvor mange snakker multietnolekt i Norge», og så ser jeg hvis tallet er nærme. Eller det var bare et eksempel dette her da

Jaja. For det lurte jeg på – skal vi se, når du nevner tall, så har jeg jo lest teksten din óg. Og her presenterer du jo mye interessant og jeg synes det er kult at du trekker inn liksom, du bygger litt på egen erfaring og, eller du bruker deg selv som eksempel. Men her har du skrevet «i dag er om lag 10% av befolkningen i Norge innvandre». Husker du hvor du har det fra?

Nehei haha, det er så lenge siden, å gud, jeg vet at jeg leste det, kan være at jeg glemte å ta det i kildene

Ja for jeg tror, for jeg kikket på kildene dine og jeg fant det ikke

Shit

Ikke at det – jeg tror ikke at det er noe som slår ut i norskvurderingen, men –

Eh ja nei jeg vet det, altså, gud, nå begynner jeg å lure selv. Ehm jeg tror det var en sånn, jeg tror jeg leste litt på en sånn oppgave på – det var en sånn – å gud nå må – nå fikk jeg – nå begynner jeg å lure. Jeg tror det var sånn NRK en sånn artikkel om at det tok over eller noe, men jeg tror ikke det kom på den der logglisten. Jeg tror den var akkurat under eller noe. Faen

Og akkurat da med, for eksempel sånn tall det er jo et godt eksempel på noe som ikke er helt stabilt over tid, og bruker du liksom – en ting som jo kan være relevant å sjekke opp i er hvilken tid ting er skrevet – jaja selvsagt – gjør du det?

Eh jeg sjekker sånn delvis, altså vanligvis så står det i en artikkel sånn der «i 2018 så var det fem millioner i Norge», eller noe, men hvis det ikke står da så bare håper jeg nesten på at det er innenfor liksom sånn 5-10 år, eller tiåret, altså jeg husker i hvert fall at 10% var i løpet av dette tiåret, eller, i dette spektrumet, så jeg tror ikke – den eldste artikkelen var kanskje rundt 14, 2014, jeg husker ikke

Jeg kan si at når jeg søkte på det selv så var det 15%, og det var i 2020 – eh ikke at det har mye å si altså – Aah så jeg tok litt for lite, jeg – Men det er jo noe som da, ved å gjøre et ekstra søk for informasjonen så finner man det – jaja selvsagt

Det fant jeg på SSB, har du hørt om det?

Nei?? Haha

Nei? Det er en kilde jeg tenker er veldig pålitelig, fordi det er statistisk sentralbyrå, det er de som er ansvarlige for å, ja ofte – gi et nøytralt syn? – ja gjennomføre undersøkelser og mye tall og fordeling sant og holder seg hele tiden oppdatert på – se på for eksempel ja nå er det fastlegekrise sant, at de har tilgang på tall og presentere de, så ofte når det er – kanskje at når du har lest en artikkel hvor det står 10% så har de gjerne basert seg på en undersøkelse fra SSB

Ja

Og det synes jeg – det tenker jeg er en pålitelig kilde, og du nevner jo selv wikipedia at du skyr unna – eeh ja?

Kan du snakke litt om det, altså hvilke nettsider tenker du at har gode tekster, og presenterer troverdig informasjon?

Altså personlig så er jeg jo oppvokst med at wikipedia er sånn der «nei fyfy», du kan gå innpå og skrive noe du vil selv, liksom, så jeg er oppvokst med på en måte at nei wikipedia er sånn – siden vi bruke store norske leksikon, og jeg har ikke noe imot det, store norske leksikon presenterer det fint i avsnitt, kategoriserer det sånn geografi, historie, og så videre. Og så – ja, det er det som er litt viktig for meg i en tekst jeg skal lese at det er på en måte litt, at det står sånn «geografi» og så vet jeg hvor

geografien er fordi det er ikke ofte at jeg trenger for eksempel historien, så jeg gidder jo ikke å lese hvis alt skulle vært blandet, lese gjennom det, kutte ut det altså ja

At det er litt oversiktlig og ja?

Ja for min del så er det litt viktig at det er oversiktlig fordi jeg liker ikke å bruke tiden min på sånn unødvendige ting, så for meg så er det jo kjappere informasjonen blir vist så er det viktigere – så er det bedre for meg og for, ja, innleveringen

Og bruker du sånn ctrl+F-funksjon?

Eh jeg lærte om det for ikke så lenge siden, altså jeg visste om det men jeg fant – jeg glemmer alltid de knappene, men nå husker jeg de igjen, og jeg bruker de relativt ofte når jeg leser ville jeg sagt, jeg er veldig avhengig av det nå. Så jeg synes det er en super egenskap man har tilgang til og det burde bli brukt mer egentlig

Ja jeg også bruker det veldig ofte, jeg sitter jo gjerne – nå leser jeg jo veldig mye, og da er det kanskje, sant når du har en 40 sider lang tekst – å gud! – så er det jo greit å kunne søke opp det begrepet jeg oppsøkte artikkelen for – 40 sider herremin – ja heh, denne oppgaven jeg skal skrive skal være på 100, så – når er innleveringen? – eh, 15. mai – okei gud du har jo god tid, du har et halvt år igjen – ja, det er godt å tenke på at ja det er mye, men det er tid – og det blir verdt det – jaja – i alle fall når du får hjelp av sånne fine elever som meg – jaajaja haha

Skal vi se, vi kan jo gå litt mer generelt, vi har jo vært inne på det men jeg tenker at det er jo kjekt å få litt repetisjon og men, altså jeg tipper at læreren og foreldre og alt sånn sier at «ja du må være kritisk til det du leser», ja, hva synes du at det innebærer?

Bruk av sunn fornuft, egentlig, fordi altså, si at det kom en påstand sånn «Norge har 10 billioner innbyggere», så er jo jeg sånn «nei det er jo ikke det, vi er små, vi er et smått land med en relativt små befolkning», så det er jo litt sånn bruk fornuften sin og, sant og hvis det hadde stått at 2+2 er fem så er jo det sånn «virkelig??», da er det sånn – du må bare bruke fornuft, ikke bare tro fordi det står der at det er sant altså, bruk fornuft og så se hvis det faktisk gir mening sånn generelt

Og hvis du da leser en tekst eller sann – når jeg sier tekst så mener jeg på en måte en kilde, eller alt som er informasjon da jaja

Og hvis de da skriver noe som du tenker er bra, og så kommer de med, og i tillegg presenterer «ja det bor 12 millioner i Norge», hva gjør det med –

Det er på en måte en set back på å hele kilden i min mening, altså hvis én påstand er helt misinformert eller sånn feil, så kan det på en måte sette lys til helt andre ting på artikkelen eller nettside, så jeg hadde ikke tenkt på sånn fra før av, så det er derfor det er viktig å bruke fornuft imens du leser for å se for hvis det er én så er det sikkert flere. Sånn statistisk sett, så finner du én så finner du nok sikkert flere

Ja, og når synes du at det er viktig å være kritisk?

Hva mener du med det?

Okei for eksempel hvis du tenker, er det forskjell på de kildene du får i ulike fag, for eksempel, matte, norsk, samfunnsfag, ja, eller i skolen eller på fritiden?

Da pleier jeg som regel – altså det kommer veldig an på faget, sånn tekstfag sånn som norsk, samfunnsfag, sånne som består av store mengder tekst, så er det mer sånn der store norske leksikon, store troverdige kilder og artikler som nrk, vg, og så videre, men når det kommer til sånn der matte så synes jeg ikke kilde er så viktig, for da søker jeg bare opp formel på, ja areal av sirkel, og så bare går jeg på den første artikkelen og så er det en sånn random bozo som sitter hjemme på pcen sin og skriver noe, og så ser jeg hvis det er rett

Ja, og kanskje da at da blir du påmint at «aah ja det var sånn den var»

Ja nettopp for sånne fag så er det irrelevant hvis det er troverdig eller noe for jeg vil – jeg er bare ute etter formelen, og så kan jeg se om formelen faktisk er virkelig. Men på tekstopp-gaver så er det litt sånn «hvordan kan jeg sjekke at det er rett?», hvis jeg ikke har noe til å, på en måte, legge på

Ja, baserer du deg litt på det du vet fra før når du vurderer?

Ja, men hvis det er sånn nytt tema så er det, da går jeg aller først på sånn store norske leksikon for på en måte en oppsummering av temaet at jeg har en viss oversikt, før jeg tør å på en måte bruke andre kilder

Og på fritiden da? Hva? For eksempel, er du på tiktok? Ja Der er det jo – altså det er jo kjempemasse informasjon der, hva – hvordan stiller du deg til den informasjonen som du kan finne der?

Fornuft, og logikk, fordi altså det er jo masse sånn der helsetiktok sånn der, nå er det sånn «puss tennene med lilla sjampo for å få de hvite», altså, ja greit nok at lilla demper gulfargen men det er sjampo?? Så, jeg vet ikke, hvis eh ja, jeg er jo ikke sånn lege, tannlege, så jeg kan ikke si noe for sure, og jeg har ikke søkt opp i det, men når jeg tenker på det så tenker jeg bare «gud a meg» du ødelegger sikker tannkjøttet med kjemikalierne, du får en ekkel ettersmak, du vil sikkert brenne opp smaksløkene, jeg vet a faen, men ja, du skjønner poenget altså ja bare fordi det kan virke for noen, så ikke gjør noe med helsen din eller deg selv hvis ikke du har en lege til stede for eksempel

Hvis det er en tannlege som lager den da?

Da hadde jeg aller først sjekka hvis han er faktisk en tannlege liksom, bare sånn der sett hvis det er tilgjengelig til å – hva heter det da, sivile, eh oh hvis det ikke er det så hadde jeg ikke akkurat kalt han en tannlege fordi altså, hvis jeg ikke har på en måte konkret – jeg er veldig sånn streng på sånne ting, hvis jeg ikke vet at de jobber innenfor en helsetjeneste så ja ser ikke jeg på de da nesten, og kommer an på hvilket land de kommer fra fordi noen land er mindre utviklet i medisin og sånn sånn som Norge

Akkurat på tiktok og sånn så er man jo kanskje litt heldig også at man kan jo sjekke kommentarfeltet og se hva andre skriver om det samme

Jaja, selvsagt

Men ehm, skal vi se. Ja, nei, skal vi se, ah nå datt jeg litt ut av det. Jeg synes det er interessant dette her med tiktok og sånn, jeg har det ikke selv, jeg ser på instagram reels hehe, åjaa, men der får jeg opp masse liksom trening og hudpleie, er det i mine algoritmer nå, ja, og da er det jo veldig sånn «åå hvis du har sånn hud bruk denne», ja jeg også fikk det samme, sant og da er det jo litt sånn, ah det frister veldig å bare gå å kjøpe den, ja men det har jeg gjort. Jeg kjøpte sånn lumin skin care, og den fungerte ikke for min del, så derfor – jeg gidder ikke å bruke jaffal penger på noe jeg ikke er helt sikker på, ja

Skal vi se. Og når vi snakker om det å vurdere kritisk, så sier man gjerne at det innebærer å stille spørsmål til nettsiden du står med. Hva tenker du – og da kan jeg jo – okei du har jo vært inne på én, det er jo at du – å se på forfatteren, hvem er forfatteren? Kan du tenke på andre sånne spørsmål som kan være relevante å stille?

Når tid den er lagt ut, ehm, ja altså, det er de to jeg kommer på, eller så er det sånn å stille spørsmål til påstanden for å se hvis påstanden passer inn innenfor temaet, altså si at det hadde vært sånn der, okei ta matte da, si at det står formelen til en sirkel er Pi, vet ikke jeg, gange en stolt, og så setter du inn tallene, og så blir det ikke slik som fasiten, så er det på en måte sånn «oi da stemmer ikke påstanden med svaret», så da er det sånn, ja

Så det å – ja det er bra det å tenke at – ikke bare personen som har skrevet, men også informasjonen de presenterer, sant «hvor har du det fra», på en måte – ja – og sånn som når du sier med, at du stoler ofte på SNL og universitetsartikler og sånn, så er jo det – de har jo ofte krav om at de skal vise til sine kilder, for eksempel. Så da går det jo også an å sjekke opp i de, sant hvem er det som har skrevet dem, sant så det går i en evig sirkel, men på to timer så er det jo begrenset hva man har tid til

Hahah nei det har ikke jeg tid til!

Vi kan jo avslutte da med – altså, det er veldig sånn klisjé å si, men i mange sånn type tekster som jeg skal skrive så er det litt sånn «man er omringet av informasjon hele tiden, derfor er det

viktig å være kritisk», og du har jo vært inne på det selv at noen plasser må man være ekstra bevisst fordi at hvem som helst kan si hva som helst – ja – og det er jo på en måte en fin måte å oppsummere internett på egentlig – jajaja – men føler du at du er i stand til å møte ulike typer, eller, kilder til informasjon på en kritisk måte?

Nå må du bare – kan du bare si spørsmålet sånn kort og kjapt haha?

Føler du – det er veldig mange ulike informasjonskilder, føler du at du er i stand til å møte disse på en kritisk måte?

Eh ja det ville jeg sagt, men det kommer jo og selvsagt an på liksom hvordan jeg føler meg på det igjen og omgivelsene mine, hvis jeg blir veldig distraheret så – blir jeg distraheret av det så klarer jeg ikke å følge med på teksten akkurat og mister flyten, og da mister jeg liksom kritikken da. Ellers så ville jeg sagt at jeg møter, altså, kritisk på nettsider som er ukjente for meg og skolen eller.. altså jeg snakker jo med læreren ofte hvilke kilder er gyldige eller

Pleier dere å få grei hjelp til å finne kilder og sånn?

Eeh ja det gjør vi. Vi får tips til nettsider og ja, altså, fra erfaring så har jeg på en måte sånn nettsider jeg stoler på, men kommer selvsagt an på temaet jeg jobber på med, men som oftest er det nrk, store norske leksikon, og vg.. eller sånn tv2 – sånn nyhetsartikler pleier jeg ofte å ta ut av og så litt store norske leksikon

Og er det fordi at du har fått – at du har erfart at de har liksom vært til å stole på før, eller har du fått beskjed om at de er til å stole på?

Eh jeg ville sagt mest egentlig fordi jeg har fått beskjed om det, men også fordi jeg som person blir kalt veldig kritisk og negativ av andre, så jeg er jo sånn til vanlig og veldig kritisk og lett å på en måte finne feil eller hva man skal si, til ting som blir sagt

Så altså, selvsagt så har vi jo alle blitt nesten vokst opp at store norske leksikon er faktumet og det er liksom himmelen på jord i Norge, men – jeg stoler jo og på det, men det er ikke fordi det blir sagt til meg at «du skal stole på», mer fordi noen sa til meg «oi du denne nettsiden er bra», og så gikk jeg inn og bestemte selv hvis den var bra for min bruk

Ja jeg er enig, jeg har jo også vokst opp med at «bruk denne, ikke denne»

Ja sant så liksom fra barneskolen så er wikipedia liksom helt uakseptabelt, og store norske leksikon himmel på jord

Men jeg fikk faktisk, det var en universitetsforeleser som sa at wikipedia går også an å bruke – eh ja! Men det er litt sånn der, jeg har også opplevd at det står akkurat det samme på wikipedia og sånn som på store norske leksikon, men jeg er en person som ikke vil ta sjansen, fordi jeg gidder ikke å gjøre background check for å sørge for at informasjonen er rett, så det er derfor jeg bare holder meg litt unna hvis ikke jeg trenger den informasjonen som er der, da tar jeg sånn der background check selvsagt, men altså, hvis samme informasjon er tilgjengelig på store norske leksikon, eller en annen nettside, så går jeg heller for den

Og tenker du at det er en trygghet i det at du kan finne samme informasjonen flere plasser?

Eh ja, det gjør jeg, fordi da – hvis det blir sagt samme påstand flere ganger så er den mer troverdig for da er det flere forfattere – spesielt hvis det er flere forfattere som skriver det, ikke samme forfatter bare på forskjellige plattformer, fordi da får vi et inntrykk i alle fall at en av de må jo kanskje være utdannet som, jeg vet da faen hvem skriver da, men som forfatter sier jeg.. så en av de må jo ha kildene sine som er troverdige eller, ja altså jo mer det blir, samme påstanden blir gjort, jo større sjanse for at den er riktig, men hvis han – det er én påstand som er bare på en kilde, og resten sier det motsatte, så går jo jeg for flertallet

Ja, det er et godt poeng. Er det noe mer du har lyst til å legge til, eller noe du føler at du ikke har fått sagt eller noe sånn?

Ehm not really

Spørsmål da.. kanskje et – når du får beskjed om å bruke relevante og troverdige kilder. Hva legger du i det?

Kan du omformulere – **relevant og troverdig, sant at læreren sier «bruk kilder som er relevante og troverdige», hva betyr det?**

For min del så betyr det hold deg til temaet, ikke – hvis du skal skrive en geografitekst om Norge, så ikke begynn å legg til historie hvis ikke det er relevant for selve temaet vi skal skrive om, så – altså hvis historien ikke påvirket geografien i Norge, så er det et bortkastet tema, så det er ikke relevant for meg, så da ser jeg bare bort fra det. Det er derfor – jeg går jo veldig sann kritisk på når det kommer til kilde at det står bare sann «geografi» og «miljø» og så «historie» under, at jeg kan på en kan på en måte finne lett over det og så søker jeg ofte sann «geografi» eller noe for å se hvis historien har noe med geografien å gjøre eller bombingene har påvirket eller det forandret seg fra hundre år til nå eller

Ja, og troverdig da?

Troverdig er jo det samme som å være.. bruke fornuft. Troverdighet er mer fornuft for meg for hvis ikke noe gir mening for meg, logisk eller – ja altså hvis det ikke gir mening for meg eller flere, så er ikke det troverdig for meg fordi jeg må ha tilleggsinformasjon for å på en måte stemple det troverdig, så hvis de ikke kommer noe med sann eksempler til en påstand, så er det litt sann minus. Men finner jeg den samme – er påstanden på flere nettsider, så er det en pluss, så det er veldig sann «pluss, minus, pluss, minus», og så kommer du frem til liksom, den påstanden er mer på den negative siden eller uverdige side, da er jeg sann «eeh nei», men hvis den har plusspoeng – **pluss i hva da?** – ja sann at den er på flere nettsider, hvis jeg gir sann poeng liksom. Så hvis den er mer på plussiden så er det mer troverdig for min del så jeg er veldig sann – jeg på en måte gir og tar poeng liksom fra sanne ting jeg vet om hvordan man vurderer en kilde

Det er nok en lur fremgang, sann hvis du tenker «okei det er en forfatter jeg har hørt om, nettsiden ser legitim ut, eller jeg har hørt om den óg før.. ah men den er litt gammel», sant da blir det en minus – ja

Og du sa det jo også tidligere at troverdig, da tenker du at, da forventer du at du kan stole på den – ja

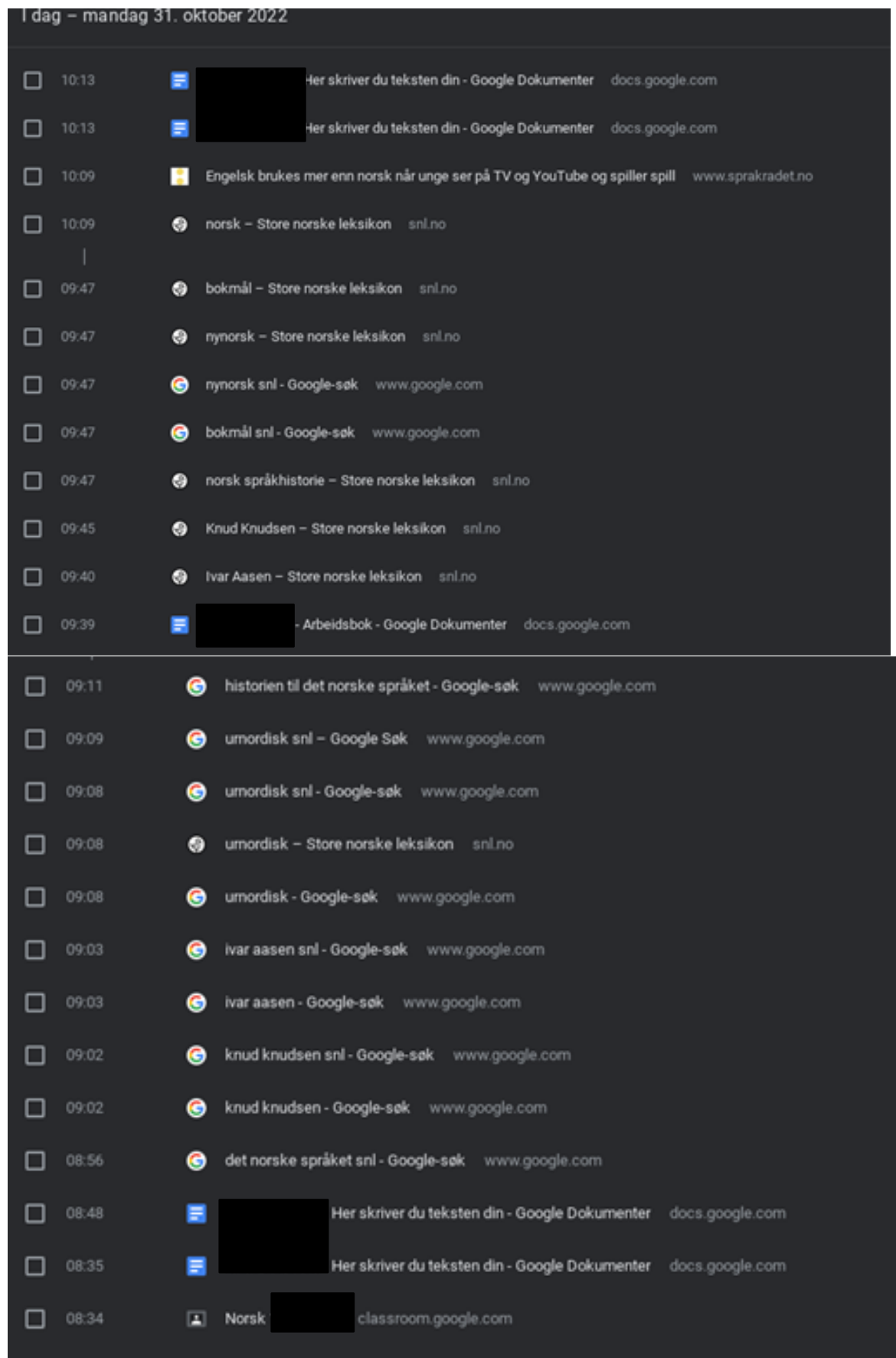
Da tror jeg egentlig ikke at jeg har noe mer, jeg har fått inntrykk av at du – når du bruker kilder så, og i dette tilfellet spesielt, så var du ute etter – du legger en plan og så går du på nett for å finne det du trenger for å på en måte bekrefte litt det du ville skrive om – eh ja, jeg liker å ha en viss oversikt i hodet mitt på hvordan jeg vil strukturere og hva jeg vil få frem med teksten min, til leseren, og så ut ifra det sann i hodet, si at jeg vil ta geografi, historie og, ja, konklusjon, så går jeg bare på historie, legger til litt sann historie tingtang, og så geografi, og så legger jeg til en konklusjon eller svarer på tingen som skal bli

Så da er du på en måte ute etter kilder som er – er relevante – ja du bruker tid på de kildene som du kjenner til fra før gjerne, for å spare litt tid – eh ja, fordi jeg liker ikke å bruke min tid på å lese gjennom sann artikler som kanskje ikke er troverdig og så vurderer jeg det og så bestemmer jeg meg hvis jeg vil bruke den nettsiden

Og akkurat på dette her temaet så var det nok – jeg tror ikke det er mange kilder som har mye feilinformasjon

Nei selvsagt

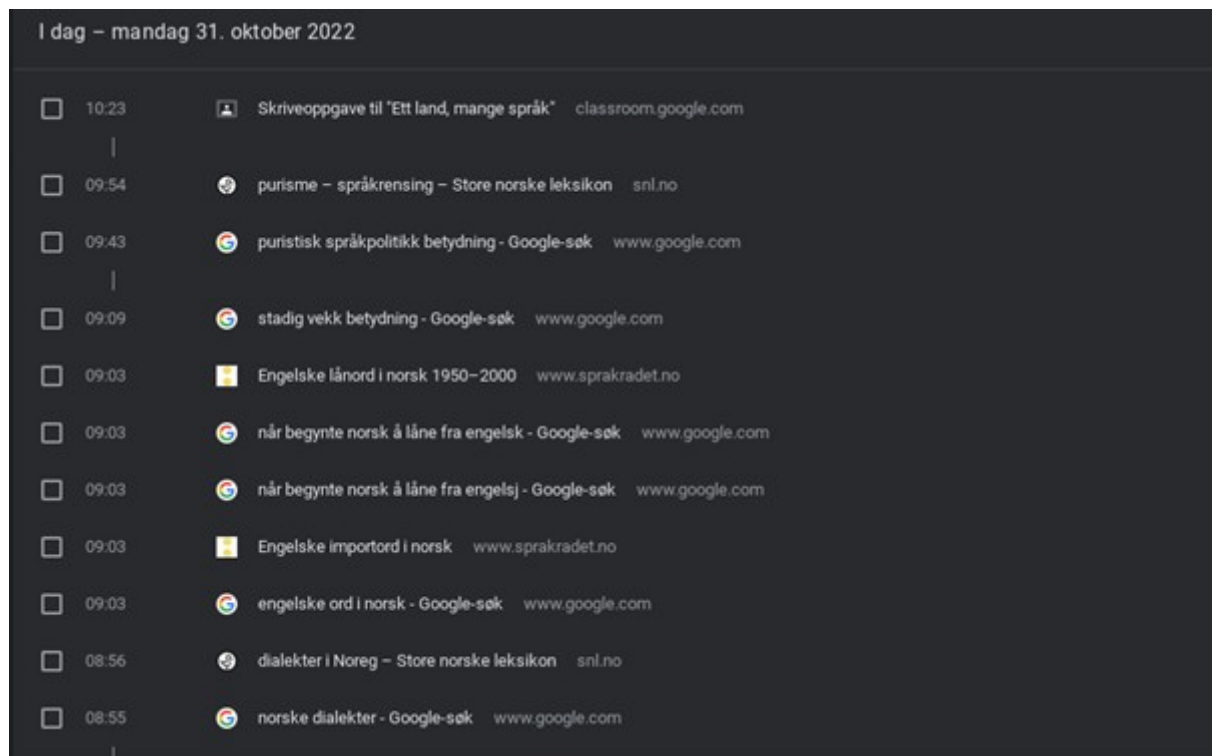
Vedlegg 10: Sondre sin nettleserlogg

Vedlegg 11: Miriam sin nettleserlogg

I dag – mandag 31. oktober 2022			
☐	20:37	 - Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	20:37	 språk - Store norske leksikon snl.no	⋮
☐	20:37	 hvorfor endrer språket seg snl - Google Search www.google.com	⋮
☐	20:21	 language memes - Google Search www.google.com	⋮
☐	17:46	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:41	 Ett land- mange språk versjon 2022 - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	17:41	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:41	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:40	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:40	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:40	 Ett land mange språk ppt - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	17:39	 Språk endrer seg over tid - Kommunikasjon og samhandling (HS-HSF vg1) - NDLA ndla.no	⋮
☐	17:32	 - Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	14:07	 Blir språket vårt dårligere? www.sprakradet.no	⋮
☐	09:13	 språk er i endring - Google Search www.google.com	⋮
☐	09:08	 En reise i språket 8A - Google Presentasjoner docs.google.com	⋮
☐	09:07	 Google Presentasjoner docs.google.com	⋮

Vedlegg 12: Aksel sin nettleserlogg

Vedlegg 13: Sivert sin nettleserlogg

Oggi - lunedì 31 ottobre 2022			
☐	10:50	Skriveoppgave til "Ett land, mange språk" classroom.google.com	⋮
☐	10:50	Norsk classroom.google.com	⋮
☐	10:44	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:43	Her skriver du teksten din classroom.google.com	⋮
☐	10:34	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:33	Kildehenvisning - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:33	Kildehenvisning - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:33	Fagtekst - Sammenligning av to lands levekår classroom.google.com	⋮
☐	10:33	Samfunnsfag classroom.google.com	⋮
☐	10:31	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:31	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:30	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:30	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	10:30	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮

☐	10:17	Hvordan snakker folk i Norge om 100 år? ung.forskning.no	⋮
☐	10:17	mener at språket sitter såpass godt i befolkningen at det ikke kan dø ut. - Google-søk www.google.com	⋮
☐	10:00	språksituasjon i norge i dag - Google-søk www.google.com	⋮
☐	09:57	jamstillingsvedtaket - Google-søk www.google.com	⋮
☐	09:52	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	09:42	influenced norsk - Google-søk www.google.com	⋮
☐	09:42	fixr ekr - Google-søk www.google.com	⋮
☐	09:40	når ble det norske språket til - Google-søk www.google.com	⋮
☐	09:38	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	09:38	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮
☐	09:29	crash crash	⋮
☐	09:16	Synonym til overrasket på norsk bokmål www.synonymordboka.no	⋮
☐	09:14	Synonym til avgjort på norsk bokmål www.synonymordboka.no	⋮
☐	09:14	Synonym til definitivt på norsk bokmål www.synonymordboka.no	⋮
☐	09:14	definitivt synonym - Google-søk www.google.com	⋮
☐	08:42	Formalia - Google-søk www.google.com	⋮
☐	08:41	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter docs.google.com	⋮

☐	08:40	 - Norsk språk vil dø – NRK Kultur og underholdning	www.nrk.no	⋮
☐	08:40	 Engelsk brukes mer enn norsk når unge ser på TV og YouTube og spiller spill	www.sprakradet.no	⋮
☐	08:40	 · Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com	⋮
☐	08:40	 · Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com	⋮
☐	08:37	 gjøre rede for synonym - Google-søk	www.google.com	⋮
☐	08:33	 Fagtekst demografi - Google Dokumenter	docs.google.com	⋮
☐	08:33	 Modelltekst demografi 2022 - Google Dokumenter	docs.google.com	⋮
☐	08:33	 · Fagtekst - Sammenligning av to lands levekår - Google Dokumenter	docs.google.com	⋮
☐	08:33	 Italia – Store norske leksikon	snl.no	⋮
☐	08:33	 Bangladesh – Store norske leksikon	snl.no	⋮

Vedlegg 14: Mons sin nettleserlogg

I dag – mandag 31. oktober 2022

Time	Icon	Activity	URL
10:19	Google Docs	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
10:18	Google Docs	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
10:01	Google Search	spond - Google-søk	www.google.com
09:54	Store norske leksikon	dialekter i Noreg – Store norske leksikon	snl.no
09:54	Google Search	Redirecting	www.google.com
09:52	NDLA	Språksituasjonen i Noreg i dag - Norsk (SF vg2) - NDLA	ndla.no
09:40	Google Docs	Norsk prøve - Google Dokumenter	docs.google.com
09:10	Google Search	norge til england - Google-søk	www.google.com
09:09	Google Search	norge til usa med båt - Google-søk	www.google.com
09:09	Google Search	norge til usa for 100 år siden - Google-søk	www.google.com
09:08	Google Search	norge til usa - Google-søk	www.google.com

Søk i loggen

Time	Icon	Activity	URL
09:10	Google Search	norge til england - Google-søk	www.google.com
09:09	Google Search	norge til usa med båt - Google-søk	www.google.com
09:09	Google Search	norge til usa for 100 år siden - Google-søk	www.google.com
09:08	Google Search	norge til usa - Google-søk	www.google.com
09:02	Classroom	Skriveoppgave til "Ett land, mange språk"	classroom.google.com
08:54	Google Docs	Norsk prøve - Google Dokumenter	docs.google.com
08:54	Google Docs	Google Dokumenter	docs.google.com
08:54	Google Docs	Google Dokumenter	docs.google.com
08:53	Google Search	språksituasjonen i norge i dag - Google-søk	www.google.com
08:52	Google Docs	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
08:37	Google Docs	Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
08:34	Classroom	Strøm	classroom.google.com
08:34	Google Workspace	Google Dokumenter; kostnadsfritt og nettbasert dokumentverktøy Google Workspace	www.google.com

Vedlegg 15: Arne sin nettleserlogg

☐	10:26		Viderekoblingsmerknad	www.google.com
☐	10:01		Nye tall fra Medietilsynet: Engelsk er det vanligste språket for barn og unge på tv, Youtube og i s...	www.medietilsyn...
☐	10:00		Dersom det bli mindre vanlig å bruke norsk på noen områder, kan norsk bli et fattigere språk - Goog...	www.google.c...
☐	10:00		(2) Språkspalta Er norsk et fattig språk Facebook	www.facebook.com
☐	09:55		hvilke språk er kebabnorsk fra - Google-søk	www.google.com
☐	09:48		multietnoleksik språk - Google-søk	www.google.com
☐	09:48		Hva Er Multietnolektisk?	www.finanssenteret.as
☐	09:46		Påvirkningen fra engelsk - Kommunikasjon og kultur 1 - NDLA	ndla.no
☐	09:45		Fagtekst - Sammenligning av to lands levekår - Google Dokumenter	docs.google.com
☐	09:45		Kildehenvisning - Google Dokumenter	docs.google.com
☐	09:43		«Kebabnorsk» er norsk – Vårt Land	www.vl.no
☐	09:43		kebabnorsk - Google-søk	www.google.com
☐	09:30		engelsk påvirker det norsk språket - Google-søk	www.google.com
☐	09:24		hva ee youtube - Google-søk	www.google.com
☐	09:11		the_English_Speaking_World_0.png (1416x803)	api.ndla.no
☐	09:04		hva er engelsk i norge - Google-søk	www.google.com
☐	09:04		innvandrerspråk - Google-søk	www.google.com
☐	08:50		truet språk - Google-søk	www.google.com
☐	08:48		hva er kebabnorsk - Google-søk	www.google.com
☐	08:48		innvandrerspråk - Google-søk	www.google.com
☐	08:47		Språksituasjonen i Norge i dag - Norsk (SF vg2) - NDLA	ndla.no
☐	08:41		engelske ord vi bruker ofte - Google-søk	www.google.com
☐	08:41		Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
☐	08:39		språksituasjonen i Norge i dag - Google-søk	www.google.com

Vedlegg 16: Lea sin nettleserlogg

Søk i loggen			
☐	10:12	 Språk i endring - Fagsnakk	www.fagsnakk.no
☐	09:27	 Synonym til til og med på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	09:23	 Synonym til utveksle på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	09:23	 translate - Google-søk	www.google.com
☐	09:19	 Etnolekt og Multietnolekt (kebabnorsk)	www.studenett.no
☐	09:19	 multietnolekt - Google-søk	www.google.com
☐	09:17	 Synonym til på grunn av på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	09:08	 Synonym til kontakt på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	09:02	 Synonym til påvirker på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	08:59	 Engelsk brukes mer enn norsk når unge ser på TV og YouTube og spiller spill	www.sprakradet.no
☐	08:58	 sylfest lomheim - Google-søk	www.google.com
☐	08:53	 Slik har det norske språket endret seg - Sier du «sorry» - eller «omforladelse»?	www.vi.no
☐	08:52	 norsk språk i endring - Google-søk	www.google.com
☐	08:51	 Synonym til forskjellige på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	08:50	 Synonym til brukt på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	08:50	 Synonym til tatt i bruk på norsk bokmål	www.synonymordboka.no
☐	08:50	 Gratis synonymer og antonymer - Flest oppslag!	www.synonymordboka.no
☐	08:50	 Gratis synonymer og antonymer - Flest oppslag!	www.synonymordboka.no
☐	08:50	 synonymordbok - Google-søk	www.google.com
☐	08:49	 translate - Google-søk	www.google.com
☐	08:46	 Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com
☐	08:46	 Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com

Vedlegg 17: Marco sin nettleserlogg

I dag – lørdag 5. november 2022

☐	22:40	 språk i Norge – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:40	 norskspråk idag - Google-søk	www.google.com
☐	22:39	 Engelsk dominerer i medieinnhaldet til barn – dramatisk meiner Språkrådet – NRK Kultur og underholdning	www.nrk.no
☐	22:39	 engelsk dominerer - Google-søk	www.google.com
☐	22:38	 Hva betyr språket for sosial identitet? Nettsted for Siri Markussen De Nijs	home.uia.no
☐	22:38	 innvandring språk - Google-søk	www.google.com
☐	22:36	 innvandrer – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:36	 innvarrding – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:34	 nynorsk – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:34	 nynorsk og bokmål - Google-søk	www.google.com
☐	22:34	 Bokmålsordboka Nynorskordboka	ordbok.uib.no
☐	22:34	 talespråk – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:34	 talemål – Store norske leksikon	snl.no
☐	22:34	 Store norske leksikon	snl.no
☐	21:45	 Nynorsk og bokmål	www.studienett.no
☐	21:41	 riksmål og landsmål - Google-søk	www.google.com
☐	21:31	 - Her skriver du teksten din - Google Dokumenter	docs.google.com

Vedlegg 18: Oppgave for to timers skriveøkt i norsk

Skriveoppgave

«Om hundre år skriver vi engelsk og snakker norsk.» (2000), sa professor ved UiA Sylfest Lomheim i en debatt om norsk språk. Han mente at årsaken ville være ny teknologi og globalisering, og at denne utviklingen ville gå så fort at den ikke ville la seg stoppe. Nyligere sa Åse Wetås, direktør i Språkrådet, at «Dersom det blir mindre vanlig å bruke norsk på noen områder, kan norsk bli et fattigere språk.» (2020).

Gjør kort greie for språksituasjonen i Norge i dag (2-4 setninger).

Bruk de to påstandene over til å reflektere over hva som påvirker språket i Norge i dag, og hvordan du tenker at språket i Norge vil

utvikle seg videre. Begrunn påstandene dine ved å vise til kilder som du finner på internett.

Avslutt med å si noe om hvordan du tror vi snakker og skriver om hundre år.

Lag en overskrift som passer til temaet og som inneholder minst ett engelsk ord.

Forslag til omfang: 1-2 sider

Skrifttype Times New Roman str. 12. Linjeavstand: 1,5

Vurderingskriterier

- Teksten er et svar på oppgaven
- Teksten har et presist språk og fagbegreper brukes på en hensiktsmessig måte
- Teksten har god struktur (innledning, hoveddel og avslutning, tematiske avsnitt, tekstbinding)
- Formalia (korrekt rettskriving, tegnsetting og ordbøying)
- Kildeføring (kilder er oppgitt på en etterrettelig måte, det vil si nettside og dato for når du hentet informasjonen fra internett). (I denne oppgaven er det nok å føre opp kildene i en kildeliste nederst i dokumentet ditt)

Kilder i oppgaveteksten:

<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/spraaknytt-42020/engelsk-brukes-mer-enn-norsk-nar-unge-ser-pa-tv-og-youtube-og-spiller-spill/>, lastet ned 24.10.22

https://www.nrk.no/kultur/_-norsk-sprak-vil-do-1.530717, lastet ned 24.10.22

Å reflektere = å filosofere, tenke over, betrakte, å tenke fram og tilbake. Man trenger ikke nødvendigvis å komme fram til et klart svar. Målet er å utvikle bedre innsikt og forståelse

Å gjøre greie for = gi en faglig begrunnet forklaring (i dette tilfellet fortelle om/forklare språksituasjonen i Norge i dag)

Forslag til skriveramme

Innledning - et kort innblikk i hva teksten din skal handle om. Forslag til startsetninger:

*I denne teksten skal jeg først kort gjøre greie for (gjenta oppgaveformuleringene med egne ord, gjerne skriv de som spørsmål)
Vi lever i en verden med stadig utvikling av ny teknologi og globalisering, ...
Du kan også begynne med (ett av) sitatene, eller med et eller flere spørsmål som passer til temaet.*

Hoveddel

Forslag til startsetninger:

*Språket vårt har gjennomgått en stor utvikling fra urnordisk til i dag.
Språksituasjonen i Norge i dag kjennetegnes av stor variasjon.*

Avslutning/ko

nklusjon

Forslag til startsetninger:

*I denne teksten har jeg reflektert rundt (det du skrev i innledningen)
Avslutningsvis vil jeg si at ...
På bakgrunn av det jeg har skrevet i teksten vil jeg oppsummere med ...
Du kan svare på spørsmålet du stilte i innledningen (hvis du gjorde det)*

Tekstbinderarkiv

Tillegg: Og, videre, forresten, dessuten, for eksempel

Kontrast: Men, selv om, enda, derimot, på tross av, trass i, imidlertid, likevel, istedenfor, tvert i mot

Tid: Da, når, mens, innen, før, etter, så, deretter, etterpå, endelig, senere, tidligere, samtidig, på den tid

Resultat, årsak, sammenheng: For, fordi, så, da, derfor, slik at, hvis, altså, dermed, således, på grunn av, årsaken til

Oppregnende: For det første, for det andre, det viktigste er at, med andre ord

Vedlegg 19: Samtykkeskjema for elevene i utvalget

Vil du delta i forskningsprosjektet:

«Ungdomsskoleelevers kompetanse i kritisk teksttilnærming»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt for en masteroppgave i norskdidaktikk. Oppgaven skal undersøke hvordan ungdomsskoleelever arbeider med kilder fra internett. Skrivet gir deg informasjon om forskningsprosjektet, og hva deltakelse vil innebære for deg som elev. Du får spørsmål om å delta fordi du er ungdomsskoleelev.

Formål med forskningsprosjektet

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan ungdomsskoleelever velger og vurderer kilder som de skal bruke til å skrive egne tekster. Til dette arbeidet skal jeg samle inn tekster skrevet av elever, nettleserloggene fra timene hvor elevene arbeidet med tekstene, og i tillegg gjennomføre intervju med noen av elevene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Adelen Helland Gulestøl er ansvarlig for forskningsprosjektet. Per Arne Michelsen er veileder på prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

- Å la meg lese teksten du leverer inn som en vurdering på skolen. Jeg skal ikke vurdere teksten din, det er det kun norsklæreren din som skal. Å skrive teksten er en del av den obligatoriske undervisningen i norsk, dette kan du ikke velge bort å gjøre.
- Å sende inn skjermbilde av nettleserloggen din fra norsktimene du skrev teksten din i. Denne kan du redigere slik at jeg kun ser de delene av loggen din som viser hvordan du har lett etter informasjon til teksten din.
- Å delta i et intervju på omtrent 30 til 45 minutter. Intervjuet tas opp med lydopptak. I intervjuet vil vi snakke om kildene du har valgt å bruke for teksten din, og om hvordan du arbeider når du skal velge kilder til skolearbeid.

Det er frivillig for deg å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Alle opplysninger om deg vil bli anonymisert. Det har ingen konsekvenser for deg, din karakter på oppgaven, eller ditt forhold til læreren din, dersom du ikke ønsker å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket ditt uten å oppgi noen grunn.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Opplysningene jeg får om deg vil kun bli brukt for å skrive en masteroppgave. Intervjuet vil bli transkribert, og lydopptaket vil deretter lagres adskilt fra resten av materialet. Informasjon som kan spores tilbake til deg eller andre personer vil bli anonymisert.

Nettleserloggene kommer til å bli redigert dersom det er informasjon på bildene som kan spores tilbake til deg eller andre personer. Datamaterialet lagres og behandles konfidensielt, og det er kun student og veileder som har tilgang på datamaterialet du som elev deler.

Hva skjer med opplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet skal etter planen være ferdig våren 2023. Da vil alle lydopptak slettes og all annen informasjon være anonymisert.

Hva gir oss rett til å behandle opplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. Behandlingen av personopplysninger er registrert i UiBs prosjektoversikt RETTE, som har vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til å få innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene, å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende, å få slettet personopplysninger om deg, og å klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Adelen Helland Gulestøl, adelen.gulestol@student.uib.no, (prosjektansvarlig og student),
Universitetet i Bergen, ved Per Arne Michelsen, per.michelsen@uib.no (veileder).
Personvernombud ved UiB: Janecke Helene Veim, personvernombud@uib.no.

Jeg håper at dette er noe du synes det er interessant å være med på.

Med vennlig hilsen Adelen Helland Gulestøl, student ved Universitetet i Bergen.

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om studien, og samtykker til deltakelse i studien:

Signert av elev, dato

Vedlegg 20: Samtykkeskjema for foreldre/foresatte til elever i utvalget

Vil din ungdomsskoleelev delta i forskningsprosjektet: **«Ungdomsskoleelevers kompetanse i kritisk teksttilnærming»?**

Dette er et spørsmål til deg om du vil la ditt barn delta i et forskningsprosjekt for en masteroppgave i norskdidaktikk. Oppgaven skal undersøke hvordan ungdomsskoleelever arbeider med kilder fra internett. Skrivet gir deg informasjon om forskningsprosjektet, og hva deltakelse vil innebære for eleven. Du får spørsmål om å la ditt barn delta fordi du er forelder eller foresatt til en ungdomsskoleelev. Da eleven ikke enda har fylt 15 år, kan hen ikke samtykke til deltakelse i forskningsprosjektet selv, og du samtykker derfor på vegne av ditt barn.

Formål med forskningsprosjektet

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan ungdomsskoleelever velger og vurderer kilder som de skal bruke til å skrive egne tekster. Til dette arbeidet skal jeg samle inn tekster skrevet av elever, nettleserloggene fra timene hvor elevene arbeidet med tekstene, og i tillegg gjennomføre intervju med noen av elevene.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Adelen Helland Gulestøl er ansvarlig student for forskningsprosjektet. Per Arne Michelsen er veileder på prosjektet.

Hva innebærer det for eleven å delta?

- Å la meg lese teksten eleven leverer inn som en vurdering på skolen. Jeg skal ikke vurdere teksten, det er det kun norsklæreren som skal. Å skrive teksten er en del av den obligatoriske undervisningen i norsk, dette kan ikke velges bort.
- Å sende inn skjermbilde av nettleserloggen fra norsktimene eleven skrev teksten i. Denne kan redigeres slik at jeg kun ser de delene av loggen som viser hvordan eleven har lett etter informasjon til teksten sin.
- Å delta i et intervju på omtrent 30 til 45 minutter. Intervjuet tas opp med lydopptak. I intervjuet vil vi snakke om kildene som eleven har valgt å bruke for teksten sin, og om hvordan eleven arbeider når hen skal velge kilder til skolearbeid.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Alle opplysninger om deltakeren vil bli anonymisert. Det har ingen konsekvenser for eleven, elevens karakter på oppgaven, eller elevens forhold til læreren sin, dersom hen ikke ønsker å delta i prosjektet. Hvis eleven velger å delta, kan hen når som helst trekke samtykket sitt uten å oppgi noen grunn.

Deltakerens personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker elevens opplysninger

Opplysningene jeg får om eleven vil kun bli brukt for å skrive en masteroppgave. Intervjuet vil bli transkribert, og lydopptaket vil deretter lagres adskilt fra resten av materialet. Informasjon som kan spores tilbake til deltakeren eller andre personer vil bli anonymisert.

Nettleserloggene kommer til å bli redigert dersom det er informasjon på bildene som kan spores tilbake til eleven eller andre personer. Datamaterialet lagres og behandles konfidensielt, og det er kun student og veileder som har tilgang på datamaterialet eleven deler.

Hva skjer med opplysningene når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet skal etter planen være ferdig våren 2023. Da vil alle lydopptak slettes og all annen informasjon være anonymisert.

Hva gir oss rett til å behandle opplysninger om deltakeren?

Vi behandler opplysninger om deltakeren basert på gitt samtykke. Behandlingen av personopplysninger er registrert i UiBs prosjektoversikt RETTE, som har vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Deltakerens rettigheter

Så lenge deltakeren kan identifiseres i datamaterialet, har hen rett til å få innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deltakeren, og å få utlevert en kopi av opplysningene, å få rettet opplysninger som er feil eller misvisende, å få slettet personopplysninger om seg, og å klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av personopplysninger.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Adelen Helland Gulestøl, adelen.gulestol@student.uib.no, (prosjektansvarlig og student),
Universitetet i Bergen, ved Per Arne Michelsen, per.michelsen@uib.no (veileder).
Personvernombud ved UiB: Janecke Helene Veim, personvernombud@uib.no.

Jeg håper at dette er noe du synes er interessant å la ditt barn være med på.
Med vennlig hilsen Adelen Helland Gulestøl, student ved Universitetet i Bergen.

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om studien, og samtykker til mitt barns deltakelse i studien:

Navn på elev

Signert av forelder/foresatt til elev, dato